

Universitätsbibliothek Paderborn

Annalium Paderbornensium Pars ...

Complectens Inprimis Fusiorem Episcoporum Paderbornensium, Deinde Succinctiorem Historiam Reliquorum Per Westfaliam Antistitum, Tum Res Gestas Aliorum In Eadem Hac Regione Clarorum Virorum, Postremo Pontificum, Imperatorum, Principum &c. Gesta, maxime ea, quae Westfaliam contingunt

[772 - 1227]

Schaten, Nicolas

Nevhsii, 1693

Liber II. [815 - 859]

urn:nbn:de:hbz:466:1-7760

ANNALIVM
PADERBORNENSIVM
LIBER II.
B. BADURADUS,
II, EPISCOPVS
PADERBORNENSIS.

Annus Christi 815.

Leonis III. Papæ 20.
Ludovici Pij Imp. 2.
Baduradi Ep. Pad. I.

Dicitur excessum Hathumari Episcopi, subrogatus est Baduradus, Anno Christi 815. Ludovici Pij Imperatoris secundo; quem altero dehinc anno semper est consecutus, gesto Episcopatu in quadragesimum tertium annum. Nomen hujus Præsulis pro scriptorum varietate varium; alij Baderatum & Baduratum, alij Baduradum & Baduranum vocant. Teganus priscus ex eadem ætate scriptor Baradadum appellavit. Nostri (quod certius ei in diplomate Ludovici Pij nomen est) Baderadum & Baduradum scribunt. Præclarus & dignus eo sæculo Episcopus; quem ab integritate vitæ, fervore religionis, magnitudine animi, atque ab omni virtutum ornatu scripta factaque mirificè commendant. Paucis hæc Idō Presbyter complexus in actis Liborianis. *Hathumaro, inquit, successit Baduradus, qui et ipse ex hac regione, nobili ortus prosapia, ex ejusdem Ecclesia, Herbipolensis videlicet, Clero electus est. Qui præclare morum nobilitatis, magnanimitatis et industrie merito familiaritatem regiam intimè consecutus, tantæ dignitatis locum promeruit, ut ei non minor facultas, quàm voluntas amplificanda, provehenda, atque adornanda Ecclesiæ sibi commissæ suppetere videretur.* Genus igitur Baduradi (quod & Auctor vitæ Meinwerci Episcopi retulit) ex nobili Saxonum familia, atque, ut Gelenius perhibet, ex Adelungis Padbergicis; quorum per illa tempora ingentes

Baduradus ex nobilitate Saxonica, & Clero Herbipolensi secundus Paderb. Episcopus,

Idō Presbyter. Auctor vitæ Meinwerci. Gelen. lib. 4. Sacra.

H opes,

opes & Episcopis semper formidanda potentia fuit. Certè Baduradus (quod omnes præci Auctores memorant) puer Carolo M. à Saxonum gente obses inter ceteros nobilium adolescentes datus, quem Carolus Herbipolim D. Burchardo educandum formandum, que Christianis moribus transmisit. Inde eadem, quæ Hathumarus forte (quam divinam potiùs dixeris providentiam) non modò à primis adolescentiæ annis Christi religione imbutus; sed, quod ad felicitatem accessit, in clerum etiam cooptatus, à D. Burchardo ejuſq; successore Megingaudo Episcopo, ceterisque Magistris in collegio clericorum, quod Herbipoli florentissimum erat, excultus est; hausitque cum scientia sacrarum literarum disciplinam religiosæ vitæ, quam Magistri ejus à sancto Bonifacio ac reliquis Apostolicis viris didicerant. Fuitque Baduradus primus imitandi ardor tam generis nobilitas, quàm Magistrorum sanctissimorum & collegarum exemplum; tum vel maximè, cum socialem in communi vitam clerici haud secus quàm Monachi colerent.

Auctor vita Ludovici Pii.
Ob præclaras virtutes acceptus Imperatori.

Parochias & gymnasium Paderbornæ instituit.

Quapropter ob egregias, quæ in illo conspiciantur, virtutes, è clero Herbipolensi in Episcopum electus est. Inde commendatus Ludovico pio, à primo congressu in intimam Imperatoris familiaritatem pervenit. Quod cum acta Liboriana rectè testantur factum Ludovico Pio Imperatore, perperam Auctor vitæ Meinweri adscribit Carolo M. qui jam anno superiori è vivis abierat, ut Baduradum Episcopum videre non licuerit. Res deinde præclare ab eo gestæ in Episcopatu, mirificè cum commendârunt Imperatori, æstimavitq; is virum præ ceteris Saxonæ Episcopis. Et Baduradus, ut acta Liboriana proloquuntur, *tanquam ad hoc sibi datam divinitus excellentiam animadverteret, nihil sui laboris studique subtraxit ab acquirendis et promovendis omnibus, quæ ibidem ad divinæ laudis augmentum, ad utilitatem Christiani populi noverat pertinere. Hæc illi cura prima imminabat, Ecclesias per omnem parochiam suam sub celeritate construere. Principalem vero Basilicam ingenti decore et grandi opere extollere: res omnes ad eam pertinentes modis variis adornare: augmentare clerum: disciplinam monasterialem instituire: pueros tam nobiles, quàm inferioris conditionis in scholam congregatos in divinæ legis eruditione nutrire. Quod ejus laudabile studium ita felix comitabatur profectus, ut verè illum ad hoc à Deo præsignatum, et rudimentis ejus loci cœlitus concessum dicere valeamus.* Hæc præcise certusq; scriptor ex recenti hujus Episcopi memoria in actis Liborianis, quæ & Auctor vitæ Meinweri ex eo retulit. Multa his paucis Baduradi elogia, præclaraque non minus pietatis monumenta recognoscis. Nam & Basilicam, quam Hathumarus unà cum collegio canonicorum eduxerat, Baduradus absolvit. Et cleri numerum disciplinamque intra communis vitæ societatem in uno clauſtro, mensa & choro impensè auxit. Uti id Hathumarus cœperat, & in concilio

concilio Moguntino, præterea collecta juvenis quoque fuit, ut in ipsius dotes Pastoresque, quos res populorum; tum literis infunderet in tenentes scholæ non solum Paderbornensis, Theodoricus Hathumaro & Baduradus, sed etiam celebres florentes fontes ipsa Christi religionis. Invitabatque locus, quod in aspectu, aut ædium populi per Saxoniam magis etiam inter ceteros Saxo Poëtyberum) in rebus gestis Imperatore scriptor. Et recte composuerat, nihil Dicecesin in comitatu pulum, cumque in partibus quas cœtus rusticanae Hathumarus præclare aus fuit, quàm Carolina fastigium deductam, a jam perfectò, XIV Kale. Quamquam quo anno D. Meinweri, qui id re consequentes annos eum Episcopatu ejus memoria ca modicè ad rerum ser-

Ann

Annus Christi jar pius imperij tertium, Baduradus, quod pijsimum fuit, religionem Christianam exemplo, stabilire, fovendo introducendo Monachos populique formando; Nec minus felix Impera

concilio Moguntino, & Aquisgranensi præscriptum erat. Scholas præterea collectâ juventute florentissimas habuit; quæ prima illi cura quoque fuit, ut in ijs, tanquam in seminario Cleri, formaret Sacerdotes Pastoresque, quos rudi genti imponeret Magistros ac Doctores populorum; tum ut Christianæ legis præcepta moresq; una cum literis infunderet in teneros popularium animos. Inde Paderbornenses scholæ non solum ab Imado XII Episcopo, quod Panegyricus Paderbornensis, Theodoro Episcopo dictus, commendat; sed ab Hathumaro & Badurado primis Episcopis nostris statim per westphaliam celebres florentesque fuerunt. Tanquam ad amœnos Paderbornæ fontes ipsa Christi religio Musarum camœnas collocare voluerit. Invitabatque locus, quod per id tempus nullus aut oppidi surgentis aspectu, aut ædium populiq; frequentia, aut incolarum urbanitate per Saxoniam magis excultus conspiceretur. Quemadmodum hæc inter ceteros Saxo Poëta (quem Paderbornensem fuisse censent Presbyterum) in rebus gestis Caroli M. commendat, vetus sub Arnulpho Imperatore scriptor. Et Baduradus Episcopus postquam domi omnia rite composuerat, nihil pro munere suo sollicitius habuit, quam Diœcesin in comitatu clericorum obire: docere pro concione populum, cumque in parœcias dividere: templa ædesque sacras, ad quas cœtus rusticanæ plebis convenirent, exstruere; eaque, quæ Hathumarus præclarè cœperat, explere. Inter quæ nihil illi impensius fuit, quam Carolinam Paderbornæ Basilicam, ab Hathumaro ad fastigium deductam, absolvere, quam sub initio Episcopatus, opere jam perfecto, XIV Kalendas Decemb. solemniter etiam ritu dedicavit. Quanquam quo anno hæc celebritas peracta sit, nec Auctor vitæ D. Meinweri, qui id retulit, nec fasti nostri meminerint. Nunc per consequentes annos eundo, quantum fas erit, res ab eo gestas, & in Episcopatu ejus memorabiles referamus; Saxonica interim, ac publica modicè ad rerum seriem, ordinemque temporum inspergendo.

modum
pro tempore
procedit

Obit &
ordinat
Diœcesin.

Cathedralem
Ecclesiam
absolvit
ac dedicat.

ad hunc
modum

Annus Christi 816.

Stephani V. Pont. I.
Ludovici Imp. 3.
Baduradi Ep. Pad. 2.

Annus Christi jam processerat DCCCXVI. ex quo Ludovicus pius imperij tertium, Baduradus secundum auspiciatus est. Felix Baduradus, quod pijsimum Imperatorem nactus, cui unicum studium fuit, religionem Christianam per Saxoniam provincias, patris exemplo, stabilire, fovendo Episcoporum labores, ditando Ecclesias, introducendo Monachos, condendo Monasteria, disciplinam cleri populique formando; ut vel inde cognomento Pius sit appellatus. Nec minus felix Imperator, quod Saxoniam in Christi religione quiescentem,

Ann. Fran-
cor.
Auctor vi-
ta Ludov.
Ludovici
Pij studi-
um promo-
vendæ
Christia-
næ reli-
gionis.

Ejusdem
amor erga
Saxones.

Concili-
um Aquis-
granense,

Vita S. Mei-
nulpbi.

escentem, ac nullis unquam rebellionis motibus concussam, admi-
nistrare licuerit; bella enim, quæ gessit trans Albim, fuere adversus
Sclavos & Barbaros earum regionum, ipsis jam Saxonibus Christia-
nis contra Barbaros ultro pugnantibus. Et hoc anno Saxones nostri
& Franci orientales, facta trans Albim expeditione, Sorabos cum in-
genti clade represserunt. Multum Ludovicus Saxonum virtuti con-
fusus, gentem magnopere probavit, quam in Christiana religione
constantem, & in bellis sibi fidam experiebatur. Quapropter sub
initia Imperij, uti ab Auctore ejus vitæ relatum est, *Saxonibus atque
Frisionibus jus paterna hereditatis, quod sub patre ob perfidiam legaliter
perdiderant, Imperatoria clementia restituit. Quod alii liberalitati, alii im-
providentia assignabant; eò quòd hæ gentes naturali feritati assuefacta, talibus
habentibus deberent coerceri, ne scilicet effrænes in perduellionis procacitatem
ferrentur. Imperator autem eò sibi arctius eos vinciri ratus, quòd eis beneficia
potiora largiretur, non est spe sua deceptus. Nam post hæ easdem gentes
semper sibi devotissimas habuit.* At multò celebrior hic annus ex con-
cilio Aquisgranensi, quod jussu Ludovici Imperatoris convocatum,
celeberrimumque fuit, convenientibus Episcopis è nobilissimo Ec-
clesiæ clero, ut Francorum annales memorant. Reperio Auctorem,
qui cccclxiii Episcopos & Abbates convenisse scribat, quos inter
ab aliis numerantur, Hildebaldu Colonienfis, & Haystulphus Mo-
guntinus Archiepiscopi: Walcandus Leodiensis, Meingardus Olna-
brugensis, Thiatgrimus Halberstadiensis, Wolfgerus Herbipolenfis
Episcopi. Nec dubium fecero, quin Gerfridus Monasteriensis, ceteri-
que Saxoniae Episcopi, ad consalutandum Imperatorem accesserint.
Et Baduradum Episcopum nostrum interfuisse concilio, satis æsti-
mes ex D. Meinulpho Baduradi Diacono, atque intimo clericorum
suorum, de quo Gobelinus, aut quisquis est Auctor vitæ ejus. *In hoc
provinciali concilio præterea, quæ habent acta synodalia, S. Meinulphus Pa-
derbornensis Ecclesiæ Diaconus, egregia sanctitate clarissimus, accepit licen-
tiam monasterium pro virginibus canonicis regularibus instituendi, ut pro-
sus existimem, eum in comitatu sui Episcopi accessisse, cujus aucto-
ritate negotium in concilio & apud Imperatorem expedierit. Ac-
ctum in hac celeberrima Episcoporum synodo primùm de canoni-
corum ac clericorum, tum de sanctimonialium canonicè viventium
instituto disciplinaq; quàm exactissimè formanda. Id cum præsentem
Imperator sollicitaret, Patres sublatis in cælum manibus Deo gra-
tias egere, eum sibi Principem datum, qui Patris exemplo non minus
Ecclesiæ, quàm Imperij sollicitudinem sumeret. Igitur Episcopi, qui
convenerant, discussis diligenter ijs collatisque, quæ aut Pontificum
auctoritate, aut SS. Patrum institutis, aut majorum sanctionibus
hanc rem præscripta erant, Canonicorum vivendi rationem cxi
legibus, sanctimonialium verò & Canonicarum Virginum xxviii
statu-*

statutis ordinârunt:
ciliorum comprehen-
stituti exemplaria ad
tantæque venerationi
pro Episcoporum ven-
nicorum vivendi ratio-
Carolo M. præscripti
dacta; quibus in uno
tio, una mensa, unus c
ca, unumque sacraru
Episcopum, cui omni
tio penes Decanum
rum administratio &
imi in suis quisque m
Thesaurarius, Curato
nasteria dicebantur)
net. Canonicis adhæ
Magistro interprete a
extra illud cibum sur
Monachi reputarent

Adhanc forma
Episcopi, primariu
ac ceteri deinde Epif
servârunt. Perstant h
lia, mirifica horum c
niam & Saxoniam ho
multosque ex suo adh
Petro Cluniacensi, O
cæperit, tempori mer

Ad Canonicor
feu Canonicis Virgin
perio intra collegij c
habitatio, una mensa
tum in Francia, Germ
vocantur Monasteria
nonicarum Virginu
normam D. Benedic
discrepabant hæ cano
Neque monasterij no
Collegia, quàm haru
diversitate, & hoc Vi
qui concilium Aquis
aut Capitulare Caro

statutis ordinârunt: quemadmodum hæc acta Synodi, tomis conciliorum comprehensa, exhibent. Transmissa exinde utriusque instituti exemplaria ad omnes Gallia Germaniæque Metropolitanos; tantæque venerationis apud omnes fuerunt, ut quotidie ex præscripto Episcoporum versarentur in manibus cleri. Ac tota ferè Canoniconum vivendi ratio, uti & Moguntino in concilio jam antè sub Carolo M. præscriptum erat, ad communem vitam arctius redacta; quibus in uno collegio & claustro una bonorum participatio, una mensa, unus chorus, unus dormiendi locus, una bibliotheca, unumque sacrarum literarum sub Magistris studium esset. Post Episcopum, cui omnes obedire par erat, summa rerum administratio penes Decanum & Præpositum; illi sacrarum cura, huic bonorum administratio & œconomia procuratio commissa. Ab his proximi in suis quisque munijs diversis, Scholarcha, Cantor, Cellarius, Thesaurarius, Curator hospitem, primarij Collegij (quæ tum Monasteria dicebantur) ministri. Unde hodieum dignitatis ordo manet. Canonici adhæc præscriptum, quotidie lectionem sacram à Magistro interprete audire, Claustro sine facultate non exire, non extra illud cibum sumere, nec potum facere; ac ne, qui clerici erant, Monachi reputarentur, vetitum cucullas gestare.

Adhanc formam Hathumarus & Baduradus, primi apud nos Episcopi, primarium collegij clerum Paderbornæ instituerunt; ac ceteri deinde Episcopi in eadem disciplina aliquot sæculis conservârunt. Perstant hodieum domiciliorum structuræ ac peristyllia, mirifica horum omnium monumenta. Diu etiam per Germaniam & Saxoniam hoc communis vitæ institutum viguit in clero, multosque ex suo adhuc ævo florentes testes habet cum Bartholdo, Petro Cluniacensi, Ottone Frisingensi. Quibus exinde causis laxari caperit, tempori memorabitur.

Ad Canoniconum institutum præscripta sanctimonialibus, seu Canonicis Virginibus ratio vivendi, quibus sub Abbatisæ imperio intra collegij claustrum una bonorum communicatio, una habitatio, una mensa & psallendi chorus. Celebre tum vitæ institutum in Francia, Germania, & Saxonia erat in sequiori sexu; passimque vocantur Monasteria sanctimonialium, puellarum, sororum, ac canonicarum Virginum, diversa ab instituto Monialium, quibus ad normam D. Benedicti professa vitæ ratio fuit; tantumque ab his discrepabant hæ canonicæ virgines, quantum Canonici à Monachis. Neque monasterij nomen eis derogat, quando tam Canoniconum Collegia, quàm harum olim monasteria sunt dicta. Neque de hac diversitate, & hoc Virginum instituto magnopere dubitare potest, qui concilium Aquigranense, aut Moguntinum, aut Cabilonense, aut Capitulare Caroli M. Cæsarumque diplomata legerit. Et si prima

Sirmondus
in Concil.
Parisiens.
Concilia
Coloniæ à Bi-
nio edita.
Baronius ad
an. 817.
In quo or-
dinata
Canonico-
rum vi-
vendi ra-
tio,

Uti & Ca-
nonica-
rum, qua-
rum insti-
tutum di-
versum
semper
fuit à nor-
ma viven-
di Monia-
lium reli-
giosarum.

prima dehinc Monasteria per Saxoniam instituta inspiciantur, reperies pleraque sanctimonialium fuisse canonicè viventium; quale Herivordense à Ludovico pio Imp. instauratum: Bodecense à D. Meinulpho, & Herisfense à Luthardo III Episcopo nostro in hac Diocesi instituta. Falliturque ipse scriptor vitæ Ludovici, qui concilio finito memorat, Benedictum Abbatem ab Imperatore constitutum, qui omnia monasteria Monachorum & sanctimonialium obiret, & ad regulam D. Benedicti conformaret; quando in hujus anni concilio nihil peractum de Monachorum instituto; id enim statutum anno proximo in alio conventu Abbatum, qui sexto Idus Julij Aquisgrani in domo palatij, quæ Lateranis dicebatur, congregatus est; ex eaque synodo iussus Benedictus Abbas utriusque sexus Monasteria sui ordinis ad meliorem vitæ formam redigere, quos conventus hic Auctor vitæ Ludovici Imperatoris narrando permiscet. Sed nec hic locus hanc rem disquirendi.

Id potius asseramus, post synodum Aquisgranensem in palatio Imperatoris editum esse capitulare ex Episcoporum sententijs ab Imperatore, quo tam clericorum libertati, quam populi moribus præclare consultum; interque has leges de electione Episcoporum in hæc verba sancitum. *Sacrorum Canonum non ignari, ut in Dei nomine sancta Ecclesia suo liberius potiretur honore, assensum ordini Ecclesiastico præbuimus, ut scilicet Episcopi per electionem cleri et populi secundum statuta canonum de propria diocesi, remota personarum et munerum accceptione, ob vitæ meritum et sapientia donum eligantur, ut exemplo et verbo sibi subiectis usque quaque prodesse valeant:* quam legem & in capitularium libris reperias. Non jam mirabitur quispiam, si exinde audiat etiam per Saxoniam Episcopos cleri suffragijs delectos, quod heretodoxi soli Cæsarum & Principum potestati tribuunt. Leges, quæ in hoc capitulari præscribuntur, viginti novem recitantur à Sirmondo. Nec tulisse satis habuit religiosissimus Imperator: continuo etiam Missos suos cum suprema potestate nominavit, Episcopum videlicet & comitem, per singulas provincias, qui capita legum per Ecclesias promulgarent præstarentque, ut servarentur. Quo Imperatoris studio & auctoritate mirificè per Germaniam & Saxoniam effloruit Christiana religio. Ac verisimile habeo Badurado hanc Missi legationem per Saxoniam impositam esse, quando id munus viro ob zelum & magnitudinem animi etiam alias commissum, infra memorabimus.

Annus Christi 817.

Paschalis Papæ I.

Ludovici Pij Imp. 4.

Baduradi Ep. Pad. 3.

Hyemabat

Hyemabat inter sibi exinde constanter diti legati diversarum nis Armeniè Constantiorum. Pontifices ex roli Patris majestas in mano casu dejectus pmini è Basilica ad palatibat, putredinis vitio cxx aulicis præcipitem nis, & dexterum femur medicorum industria i proficiscitur. Post A procerum indicit; & tharium natu maximu ges dicti; ac Pipinus Subinde Abotritorum regionem incolunt traeris nondum imbuta, Francorum & Christia tis principe id agente, annales retulerunt. M dragum hæredem, sed popularium gratiâ dat Imperatore, Ceadragu Sclaomirus Regni cup Ludovicum appellat. J paritur inter utrumque jurat se nec Albim tran venturum; & mox ho filios implorat. Illi, u Ludovico parti Regni I cereitu Sclaomiro in a per quos jam latè Chris castrumque Essesfeldiu tenebatur, oppugnant. bus Saxonie mandat e ventarent, Barbari ultro tudine delusi.

Sub id tempus Jm Bernardum, Pipini frat strationem commiserat Offensus juvenis, quò

Hyemabat inter hæc Imperator Aquisgrani (quam urbem sibi exinde constanter delegit in Germania sedem Imperij) ubi aucti legati diversarum gentium, Saracenorum ex Hispania, Leonis Armeni è Constantinopolitana urbe, Godefridi Regis è Dania filiorum. Pontifices ex Italia præsentés aderant, spectabaturque Caroli Patris majestas in filio. Quanquam in illo fastigio honorum humano casu dejectus penè interiisset; dum enim Feria V. Cœna Domini è Basilica ad palatium redit, lignea porticus, per quam incedebat, putredinis vitio collabens Imperatorem in imam aream cum xx aulicis præcipitem traxit. Læsa capulo gladij pars sinistra pectoris, & dexterum femur collisum, nullo tamen letali vulnere. Ideo medicorum industria intra vigesimum diem restitutus, Neomagum proficiscitur. Post Aquisgranum reversus publicum conventum procerum indicit; & tanquam mortalitatis admonitus, in eo Lotharium natu maximum Imperij consortem adlegit. Ceteri filij Reges dicti; ac Pipinus Aquitaniæ, Ludovicus Bojariæ præfectus. Subinde Abotritorum defectio nunciatur. (Megapolitani nunc eam regionem incolunt trans Albim) Gens hæctenus, etsi Christianis sacris nondum imbuta, Carolo tamen M. fœderata fidaque adversus Francorum & Christianorum hostes; Thrasicone cum primis gentis principe id agente, & pro Carolo pugnante, uti id Francorum annales retulerunt. Moriens dehinc Thrasico filium reliquit Ceadragum hæredem, sed impuberem; eò principatus administratio popularium gratiâ data est Sclaomiro tutori. Post, ubi Ludovico Imperatore, Ceadragus ex ephæbis egressus principatum repetijt, & Sclaomirus Regni cupiditate captus reddere detrectat, Ceadragus Ludovicum appellat. Imperator, ut litem componeret, principatum partitur inter utrumque. Sed nec illo judicio contentus Sclaomirus, jurat se nec Albim transiturum, neque ad obsequium Imperatoris venturum; & mox hostilia intentans, Godefridi Regis Danorum filios implorat. Illi, ut jam antè exacerbati erant ob Harioldum à Ludovico parti Regni Daniæ impositum, cum classe & terrestri exercitu Sclaomiro in auxilium adsunt, & in Transalbianos Saxones, per quos jam latè Christi religio disseminata erat, perinensi movent, castrumque Essesfeldium, quod Francorum & Saxonum præsidio tenebatur, oppugnant. Imperator, ut malo huic occurreret, Comitibus Saxoniam mandat exercitum contrahere. Sed priusquam hi adventarent, Barbari ultro obsidionem solvunt, præsidiorum fortitudine delusi.

Ann. Francorum.
Auctor vite Ludovici.
N. thardus.
Ludovicus Aquisgrani hybernans

Lotharium filium Imperij consortem adlegit.

Et contra deficientes Abotritos movet.

Sub id tempus Imperator tristiori nuncio perculsus, intelligit Bernardum, Pipini fratris ex concubina filium, cui Italiæ administrationem commiserat, per vim & tyrannidem Regnum occupare. Offensus juvenis, quòd, se præterito, Lotharius consors Imperij adscitus

Annales Francorum. Vita Ludovici Auctori. Theganus. Bernardi Italiae Regis conspiratio adversus Imperatorem.

adscitus à patre Italiae Regno destinaretur. Præter Regni proceres Anselmus Mediolanensis, Wolfoldus Cremonensis, & Theodolphus Aurelianensis Episcopi conspirationis rei. Ad hos motus comprimendos Imperator ex tota Gallia & Germania delectus facit, magnaque celeritate in Italiam contendit. quibus perculsus juvenis, cum à suis se deserere videret, ultrò supplex occurrit, & humi prostratus flagitium deprecatur; quem Imperator in custodiam abripi jubet, unaque Ægidium florentissimum gratia Ludovici Reginerium palatii comitem, Reginaldum cubiculi præpositum, pluresque alios.

Annus Christi 818.

Paschalis 2.

Ludovici Pij Imp. 5.

Baduradi Ep. Pad. 4.

Ann. Francorum. Auctori vita Ludovici. Nisibard. Theganus. Sigon. lib. 4. de Regno Italiae.

Oculis orbantur Bernardus & qui cum eo conspirabant.

Inde Imperator Aquisgranum regressus, transactoque quadragesimali jejunio, istuc paucis post Pascha diebus comitia magnoprocerum conventu habuit. Deliberatum in ijs de Bernardo Italiae Rege ceterisque conspirationis auctoribus, quâ poenâ scelus plectendum. Ac veteri Francorum lege, rei læsæ Majestatis judicati, damnatique sunt capitis. At cum Imperator pro insita clementia carcerem mallet pro supplicio, frementibus contra primoribus, passus est optimus Princeps Bernardum, & qui proximè obnoxij sceleris, oculis orbari. Ex quo supplicij dolore Bernardus & Reginerius tertio die interierunt. Episcopi, decreto Synodali, aut dignitate dejecti, aut in cœnobio detrusi: Ceteri, ut magis minusve rei, aut attoniti in monachos, aut in exilium deportati. Tractus in hanc poenam, calumniantum invidia, Adelbertus Corbeiensis Abbas, Caroli M. Consobrinus, vir sanctitatis nota percelebris; quem haud multo post novæ ad Visurgim Corbeie conditorem introducemus. Multis viri hujus innocentiam testatur S. Paschasius Ratbertus in vita ejus. His in reos peractis, Italiaeque rursus ad Imperium ex integro reductâ, Imperator cum exercitu in Britanniam movit; quam dum subigit, morte subtrahitur Andegavis Irmingardis conjux, ex qua Lotharium, Pipinum, & Ludovicum Germaniæ Reges sustulerat.

Annus Christi 819.

Paschalis Pont. 3.

Ludovici Pij Imp. 6.

Baduradi Ep. Pad. 5.

Dolore amissæ conjugis, & mortalitatis cogitatione plenus Ludovicus Aquisgranum redijt ad hyberna; ubi secum meditatio cœpit abdicato Imperio cœnobium ingredi, quod jam ante Imperator

um sumptum versarat. Etur innotuit procerum timeretur, expulsi subinde pulcherrimis Comitis filiam, mi Saxonici generis. Ludovici cum Juditha conovercas inter & privi Ludovicus ex Juditha vum, quem primò Francetum hoc anno in gran post natalem Chiteriorum pertractata ea, quæ in superiori fynemissum ab Imperatore contemptor mandati nos ac populares suos talium Francorum Allpræfecti Saxonici limobtritus, captusque Ares gentis suæ, qui simrent, neque ille purgar Ceadrago Thraciconis

Justiniæ enim, si Ludovicus pius, Nam asserit, multos per Imperate, aut libertate contra aut injuria oppressos; vocant, fidelissimis, in firerant acta, rescindi; & ta, singulorum tabulis n damus specimen ex d Corbeiensis compressu

In nomine Domini divina ordinante provide libus nostris tam presentibus; Eibingh videlicet et nostris Ertangario Comitem Wigmodorum ad partem fideles Franci erant, dum ab eisdem Missis et ordinem diligenter perscrasset, inventum est illos ro

um sumptum versarat cum animo : id cum haud fallacibus conjecturis innotuit proceribus, magnæque Imperij conturbationi futurum timeretur, expugnârunt animum Imperatoris; qui ex adductis subinde pulcherrimis Comitum liberis selegit Juditham; Welponis Comitum filiam, cui mater scribitur à Thegano fuisse nobilissimi Saxonici generis. Verùm, ut Caroli patris cum Fastrada, ita Ludovici cum Juditha connubium multis fuit obnoxium malis, quæ novercas inter & privignos oriri solita. Incensa hæc odia, postquam Ludovicus ex Juditha suscepit Carolum filium, cognomento Calvum, quem primò Francia Regem, deinde Imperatorem conspexit. Ceterum hoc anno in conventu Episcoporum & Abbatum, Aquigrani post natalem Christi habito, multa de statu Ecclesiæ & monasteriorum pertractata sunt: decretis etiam conscriptis, additisque ad ea, quæ in superiori synodo statuta erant. Nihil interim à curis bellicis remissum ab Imperatore (& quia Slaomirus Abotritorum Rex, contemptor mandati Imperatoris, non destitit turbare Transalbanos ac populares suos, Ludovicus exercitum Saxonum & orientalium Francorum Albim transire imperat. Ducesque nominati, præfecti Saxonici limitis & legati; quorum auspicijs Slaomirus obtritus, captusque Aquigranum perducitur; quem cum primores gentis suæ, qui simul iussi adesse, de multis criminibus accusarent, neque ille purgare se posset, exilio mulctatus est, Regnumque Ceadrago Thrasiconis filio ex integro est redditum.

Justitiæ enim, si quisquam à Carolo M. Imperatore, amans fuit Ludovicus pius. Nam postquam ad eum est relatum, ut Theganus asserit, multos per Imperium esse, comitum & ministrorum iniquitate, aut libertate contra fas exutos, aut patrimonij bonis spoliatos, aut injuria oppressos; ordinatis per provincias legatis Missisque, ut vocant, fidissimis, in singula iussit inquiri, quæque sub patre iniquè erant acta, rescindi; & postquam omnibus ex æquo sua essent reddita, singulorum tabulis manu sua subscripsit: cujus rei hic præclarum damus specimen ex diplomate ejus, quod hæctenus in tabulario Corbeicensi compressum delituit.

In nomine Domini Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi, HLudovicus divina ordinante providentia Imperator Augustus. Notum sit omnibus fidelibus nostris tam presentibus et futuris, quia quidam homines ex pago Stormuse, Ethingh videlicet et HRnotmar, nec non Thancmar, questi sunt Missis nostris Ertangario Comiti et Erlegaldo Misso nostro, eò quod, quando infidelium Wigmodorum ad partem dominicam revocata fuerunt, res eorum, qui tunc fideles Franci erant, pariter cum ipsis injustè sociata fuissent. Quæ res dum ab eisdem Missis et cæteris fidelibus nostris juxta veritatis et æquitatis ordinem diligenter perscrutata, et per homines bonæ fidei veraciter inquisita esset, inventum est illos res eorum injustè amisisse, eò quod illas forfactas non habue-

Ann. Fran-
cor.
Auctor vi-
ta Ludov.
Theganus.
Ludovici
cum Ju-
ditha ma-
trimoni-
um, sed pa-
rum felix.

Slaomi-
rum Im-
perator
subigit, &
in exilium
mittit.

Justitiæ
eximie
colit.

habuerunt, nec infideles fuerunt. Proinde placuit nobis prædictis hominibus res, quas eo tempore iuste et rationabiliter habebant, reddi. Ob firmitatis tamen gratiam placuit serenitati nostræ, ut pro mercedis nostræ augmento et æterna retributionis fructu hoc præceptum nostrum eis fieret, per quod iudicemus atque decernimus, ut nostris futurisque temporibus res, quas eo tempore iuste et legaliter possidebant, et eis iniuste ablata fuerant, teneant atque possideant, et nullam deinceps commotionem, aut calumniam, aut aliquod impedimentum à quoquam nec ipsi, aut filii, aut posteritas eorum ab hodierno die et tempore pro hac causa se habituros penitus pertimescant; sed ut dictum est, absque alicujus contrarietate et præjudicio res in sui suorumque heredum dominio perpetim legaliter et firmiter possideant, suisque posteris habendas relinquunt, vel quidquid exinde elegerint, faciant, et ut hæc auctoritas firmiter habeatur, et per futura tempora melius conservetur, de annulo nostro subter iussimus sigillari. Data IX Kalend. . . . Anno Christiano propitio. VI Imperii Domini HLudovici serenissimi Augusti. Indictione XII. Actum Ingelheim Palatio publico in Dei nomine feliciter amen.

Annus Christi 820.

Paschalis Pont. 4.
Ludovici Pij Imp. 7.
Baduradi Ep. Pad. 6.

Ann. Francorum.
Bellum suscipit adversus Lindewitum Pannoniæ Principem.

Anno dehinc vigesimo supra octingentesimum celebris procerum totius Imperii conventus est habitus Aquisgrani mense Ianuario, quo omnium sententijs bellum Pannonicum decretum adversus Lindewitum, inquietum & turbulentum gentis Principem. Magno per hyemem apparatu id susceptum, & verno tempore tres exercitus, ut convenerat, producti in campum ex Saxonia, Francia orientali, Alemannia, Bojaria & Italia. Ac magnis quidem cladibus attritus Lindevitus, non tamen domitus; quod in ardui montis caestellum se suosque receperat, & miles Imperatorius multum absumptus fuerat locorum & aquarum insalubritate. quo malo Saxonum & orientalium Francorum exercitus ad Dravum amnem profluvio ventris magnam partem interiit. Interim Saxonia trans Albim quietæ à Danorum incursionibus; ausa tamen Nortmannorum gens ætæ navibus piraticis infestare Flandrense littus. Nihil per Saxoniam omnem feliciter, quàm ubique florentem Christianam rem aspicere, messis multa, in quâ tantum operarij desiderati.

Annus Christi 821.

Paschalis Pont. 5.
Ludovici Pij Imp. 8.
Baduradi Ep. Pad. 7.

Rursum

Rursum anno c. Aquisgrani mense Februario niam adversus Lindewitum perij contracta: nec aliter. Ac ne quid in progressus est ad conventum Lotharium, Pipinum, voluit, tanquam ex spulatione imminentem. si negotia præclaro li Benedicti familia viri tima Gerfrido Monasterii expetiti in hanc vineam in Visbeke ex co (jam enim ante Monasterii meliore locum c. tas reperio.

In nomine Domini eius divina ordinante pro servorum Dei petitiones. perducimus, non solum in ad beata retributionis n. Quapropter notum sit o. futurorum, quia vir Venerabilis subiectis Ecclesiis in riet Ponteburg, et ceteri sua in Saxlinga, quam concilium, qui vocatur Mimig, veniens ad nos, petiit celsi sua augmento sub nostra eius petitioni pro divino a. tionabiliter petiit, per hanc. cipientes ergo iubemus, ut potestate, seu aliquis ex fide loca, vel agros, seu reliqua bilitate possidere videtur, etiam deinceps, propter di. das, vel fræda exigenda, au. Ecclesia tam ingenuos quæ nes, vel illicitas occasiones, vel exactare præsumat; quæ re poterat, totum nos pro d. in alimonia pauperum, et

Rursum anno consequenti frequens procerum conventus Aquisgrani mense Februario indictus, quo triplici exercitu in Pannoniam adversus Lindewitum eundem decernitur; eò omnis vis Imperij contracta: nec alio exitu gestum bellum, quàm vastatione agrorum. Ac ne quid in Frisia turbaretur, Imperator Noviomagum digressus est ad conventum procerum, in quo divisionem Regni inter Lotharium, Pipinum, & Ludovicum filios à se factam comprobare voluit, tanquam ex specula præviderit tempestatem filiorum æmulatione imminuentem. Inde Aquisgranum reversus inter sacra Ecclesie negotia præclaro liberalitatis diplomate consuluit religiosus e D. Benedicti familia viris per Westphaliam laborantibus: seu illi partim à Gerfrido Monasteriensium Episcopo ex Werthinensi cœnobio expetiti in hanc vineam: seu partim à Mindensi Episcopo ad Visurgim in Visbeke ex congregatione Solingani saltus cœptâ evocati (jam enim ante Monachi, ob penuriam in tres partes divisi erant, alibi meliore locum quæsituri) tabulas certè hoc anno consignatas reperio.

Religiosis
Benedi-
ctinis suc-
currit.

In nomine Domini Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi. HLudovicus divina ordinante providentia Imperator Augustus. Si Sacerdotum et servorum Dei petitiones, quas pro suis necessitatibus innotuerint, ad effectum perducimus, non solum imperialem exercemus mansuetudinem, verum etiam ad beatæ retributionis mercedem talia nobis facta profutura confidimus. Quapropter notum sit omnium fidelium nostrorum solertia, presentium et futurorum, quia vir Venerabilis Castus Abba Ecclesia, quæ vocatur Fischebecki, cum subiectis Ecclesiis in eodem pago Leriga, et cum decima de silva Annemeri et Ponteburg, et cæteris Ecclesiis in Hesiga et Fenkiga, excepta una Ecclesia in Saxlinga, quam concessimus ad parochiam sancti Pauli reverti, ad locum, qui vocatur Minigernaford, ubi Gerfridus Episcopus præesse videtur, veniens ad nos, petiit celsitudinem, ut ipsum sanctum locum pro mercedis nostræ augmento sub nostra defensione et emunitatis tuitione reciperemus. Cuius petitioni pro divino amore ad sensimus, et ita in omnibus, quia justè et rationabiliter petiit, per hanc nostram auctoritatem confirmare studuimus. Præcipientes ergo jubemus, ut nullus iudex publicus, neque quislibet ex judiciaria potestate, seu aliquis ex fidelibus sanctæ Dei Ecclesie, ac nostris, in Ecclesias, aut loca, vel agros, seu reliquas possessiones, quas moderno tempore justè et rationabiliter possidere videtur, in quibuslibet pagis et territoris sitas, vel quidquid etiam deinceps propter divinum amorem conlatum fuerit, ad causas audientias, vel fræda exigenda, aut mansiones et paratas faciendas, aut homines ipsius Ecclesie tam ingenuos quàm et servos injustè distringendos, aut ullas redibitiones, vel illicitas occasiones requirendas ullo unquam tempore ingredi audeat, vel exactare præsumat; quicquid autem de rebus præfate Ecclesie fiscus sperare poterat, totum nos pro divino amore concedimus, ut perennibus temporibus in alimonia pauperum, et stipendia servorum Dei ibidem Deo famulantium proficiat

proficiat in augmentum. Quatenus ipsis Servis Dei, qui ibi Deo famulari videntur, pro nobis et conjugē proleque nostra et stabilitate ipsius Imperii nostri à Deo nobis concessi atq; conservandi jugiter Domini misericordiam exorare delectet. Prædictam verò Abbatiam illius, circumquaque per diversos pagos sitam, nemo fidelium nostrorum exinde aliquid abstrahere, aut prohibere præsumat; quin ei liceat per hanc nostram auctoritatem verbum prædicationis, Domino auxiliante, exercere et ministerium suum pleniter peragere. Et ut hæc auctoritas nostris futurisque temporibus Domino protegente valeat inviolata manere, manu propria subscripsimus et annuli nostri impressione signari iussimus.

Signum **POFS**
LI HLudovici serenissimi Imperatoris.
Durandus Diaconus ad Vicem Helisachar
recognovi et ss.

Data V Nonas Septembr. anni Imperii nostri VIII. Indictione XIV.
Actum Aquisgrani Palatio regio in Dei nomine feliciter amen.

Browerus
lib. 1. Antiq.
Fuld c. 7.
Vita S. Wil-
lelmi c. 9.
Vita Auisg.
c. 11.

Quam hic Abbatiam Visbeck legis (sive ea ad Visurgim in diocesi Mindensi, sive in Embslandia in Episcopatu Monasteriensi, ut verius reputes, alicubi fuerit) ea in tabulis Ludovici Germaniæ Regis Cellula vocatur, quæ ejusdem Regis donatione Corbeiensibus postea cessit, Ab alijs Abbatia dicitur; quibus nominibus stationes, & missionum domicilia appellata: qualia loca Eresburgum & Meppia fuere, Corbeiensis Monasterio conjuncta. Cellæ præterea à Browero vocantur prædia & fundi Monachorum, in quibus Curatores Monachi versabantur, quæ postea in præposituras auctæ. Quem in modum Cella Justina Willehado Episcopo Bremensi donata in Francia à Carolo M. refertur. Hac providentia à Ludovico Imperatore data est Ansgario Cella Thurholtia in Gallijs, quò se recepissent viri illi Apostolici à Barbaris ejeti. Et quæ hic alia Saxlinga in his tabulis Episcopo Mimigarnfordensi asserta, quàm Linga ad Amefis amnem intra veterem Saxoniam, quæ in oppidum post ex-cultra? ut vel inde antiqua sibi jura in Lingam Ecclesia D. Pauli vendicet.

Aquisgrano Ludovicus Theonis villam concessit, ad celeberrimum Francorum conventum mense Octobri indictum, in quo Lothario filio Irmingardis, Hugonis Comitis filia, in matrimonium data: & qui conspirationis superioris vel rei, vel suspecti fuerant, in gratiam recepti. Tum & inter ceteros Adelhardus Gallicæ Corbejæ Abbas una cum Bernario fratre ab exilio revocatus, redditusq; magna omnium gratulatione cœnobio suo, haud multò post novæ ad Visurgim Corbejæ conditor à nobis introducendus.

Pacatissima

Pacatissima inter-
torum Princeps imme-
lam, Danorum auxilia
mandato revocatur, A
properaret, fatali mor-
ptismi aquis abluitur
dus Saxonum Franco-
filios, ut in partem ac fo-

Anno proximo, c
fecundus, Saxones, in q
tra Barbaros, ducto per
vos aggressi, castrum De
pugnant, ejetisque So
curiones firmant.

Duos inter hæc L
rum ac procerum conv
ceps summus publican
pit, Theodosij magni
Bernardum Jtalie Reg
acerbius puniri; tum d
walone & Bernario inn
consanguineos multo
omni beneficentia præ
bejæ donationibus. Ag
scholis per Saxoniam
Episcopi se, ubi nondur
tor conventum habuit
actumque in eo de ore
incurfibus. Quam in ro
Sclavorum, Soraborum
ruanorum, Nortmann
adhuc majestas Imper
audientes fuere. Qua
aspiceretur, qui suo du
ferret victorij. Domu
construxerat, non amp
vocandis, in condendi
sij, & cœnobijs Mo
occupatus.

Pacatissima inter hæc Saxonia ; nisi quòd Ceadragus Abotritorum Princeps immemor beneficij, aspernatusque Francorum tutelam, Danorum auxilia sollicitarit. Quare Sclaomirus Imperatoris mandato revocatur, Abotritis præficiendus ; qui dum in Saxoniam properaret, fatali morbo corripitur ; prius tamen , quàm obiret, baptisimi aquis abluitur, exilio quàm Regno felicior. Contra Herioldus Saxonum Francorumque ope adjutus, adegit Godefridi Regis filios, ut in partem ac societatem Regni admitteretur.

Annus Christi 822.

Paschalis 6.
Ludovici Pij Imp. 9.
Baduradi Ep. Pad. 8.

Anno proximo, qui Christi aderat octingentesimus vigesimus secundus, Saxones, in quibus omne Imperatoris præsidium erat contra Barbaros, ducto per Albim exercitu, Sorabos & occidentales Slavos aggressi, castrum Delbende, in quo trans Albim se incluserant, expugnant, ejectisque Sorabis, præsidio suo adversus Barbarorum incursiones firmant.

Duos inter hæc Ludovicus Imperator amplissimos Episcoporum ac procerum conventus habuit ; alterum Attiniaci, in quo Princeps summus publicam & Canonicam pœnitentium pœnam suscepit, Theodosij magni exemplo persuasus ; palamque fassus, quòd Bernardum Italiae Regem ceterosque conjurationis reos passus esset acerbius puniri ; tum quòd Adelhardum Corbeia Abbatem, cum walone & Bernario innocentia compertum relegasset: eò viros illos consanguineos multò exindè arctius recepit in amicitiam , atque omni beneficentia profecutus est, ut mox exponam, in nova Corbeia donationibus. Agitatum quoque in hoc congressu Attiniaci de scholis per Saxoniam & Germaniam instituendis, pollicitique sunt Episcopi se, ubi nondum erectæ essent, curaturos. Alterum Imperator conventum habuit Francofurti, quò hybernatum concesserat ; actumque in eo de ordinanda Saxonia, & præstruendis Barbarorum incurfibus. Quam in rem evocati Orientalium & Septentrionalium, Sclavorum, Soraborum, Wilsorum, Abotritorum, Bohemorum, Maruanorum, Nortmannorum, Pannonumque Legati adfuere. Integra adhuc majestas Imperij, cum omnes hæc gentes Imperatoris dicto audientes fuere. Quanquam in Ludovico Carolus M. pater non aspiceretur, qui suo ductu præfens bella gereret, & fines Imperij proferret victorijs. Domum potius videri poterat exornare, quàm pater construxerat, non ampliari, totus in concilijs more Francorum convocandis, in condendis legibus sacris & civilibus, in dotandis Ecclesijs, & cœnobijs Monachorum condendis pijsissimus Imperator occupatus.

Publicam
in concilio
Attiniaci
pœnitentiam
agit
Ludovicus.

Baron. ad
hunc annum.

E quorum

Auctor
Translat. S.
Viti.
Dat fa-
cultatem
condendi
cœnobi-
um Cor-
beienſe ad
Viſurgim.
E quorum numero nova ad Viſurgim Corbeienſis Monaste-
rij exordia ad hunc annum referimus certo ex auctore, qui transla-
tionem S. Viti conſcripſit; is enim anno octingentefimo viceſimo
ſecundo Dominicæ Incarnationis, die octavo Idus Auguſti prima
hujus cœnobilij fundamenta jacta docet; errat verò dum id anno Lu-
dovici undecimo factum aſſerit, quod Gerardo ſilvæ majoris Abba-
ti in auctore translationis S. Viti ejuſque chronologia carpere licuit.
Baronius etſi hunc auctorem non adducat, ad hunc tamen annum
retulit; perinde ut veteres verſus deſignant, Corbeienſium monu-
mentiſcripti:

Octingentefimus dum vicenſque ſecundus
Annus erat Chriſti, Claſtro fundum dedit iſti,
Filius ille pius Magni Carolus Ludovicus.

Fallunturque alij, qui ad alios annos primordia collocant. Et res ipſa
hunc annum exponit; nam poſtquam in ſeptimum annum hæſe-
rant Monachi in Solingano nemore trans Viſurgim, nec locum, in
quo primò Monasterium condere aggreſſi ſunt, ulla cultura ſubigi
poſſe viderent, vitamque in ſumma rerum penuria traherent, ut jam
in tres partes diviſi ſæpius de migratione conſilia agerent: accidit
opportunè Adelhardum ſuperiori anno ab exilio revocari ad Cor-
beiam Franciæ, atque iſtic edoceri de inopia quacum conſiſtarentur
in Saxonia fratres, Coloniaque ab eo traductæ. Quare continuo
ſubmiſit pecuniam & annonam; ipſe deinde Imperatorem adiit,
petijtque ſibi dari facultatem deligendi alium in Saxonia locum,
condendo Cœnobio idoneum. Hoc impetrato, cum Walone fratre
in Saxoniâ profectus eſt. Quò cum veniſſet, didicit à fratribus eſſe
locum ad Viſurgim in Auguſti pago propè villam regiam Huxera;
eoque deductus à ſuis luſtravit diligenter omnia probavitque: mox
inito cum Episcopis, comitibus, & nobiliſſimis ejuſdem gentis Viris
conſilio, expoſitæque Imperatoris voluntate, facile ſingulorum con-
ſenſum impetravit. Igitur vii Idus Auguſti circumſpecta loci oppor-
tunitate, proſtrati in terram decantaverunt pſalmos & litanias. De-
um multis precati, vellet initia poſſeſſionis eſſe proſpera. Inde du-
ctis lineis, deſixiſque in terram paxillis dimenſi ſunt locum, ubi tem-
plum, & cœnobilij habitacula conſtruerentur. Rurſum octavo Kalen-
das Septemb. evocatus Baduradus Paderbornenſis Episcopus ſacra-
tionibus auſpicijs locum Deo conſecravit, ſolemniſque Eccleſiæ ritu
ſignum Crucis deſixit in terra, ubi ara templi parabatur: nomen
adeo à Badurado Episcopo dari loco voluerunt, & Corbejam no-
vam appellari. Cœpta mox ædificia extemporanea, tabernaculi in
modum, erigi. Tandem menſe Octobri ex Heſſa Solingani ſaltus
cum omni ſupelleſtile demigrarunt Corbeiam Sacri incolæ, Sa-
cerdotes ſenes, pueri; alteroque die ſolemne Miſſæ ſacrificium cele-
bratum.

A Badu-
rado Ep.
Pad. con-
ſecratum,

bratum, & tenuibus in
Monasterium Ordinis
labor religioſus Viron
ſtructuram: quo in op
tur, reperta eſt politi
quam eandem fuiſſe
fuit, cui celeberrimum
tum ſtetit. Sive ea à Ca
à primo anno belli Sa
ſive alia alterius Jdoli
ariæ incumbente col
vecta, expiaraque ſacri
rum hodie dum collo
nis ſtatua B. Virginis, c
obtriverat, ei impoſita
At non minus ho
in Paderbornenſem Ec
à Carolo M. patre dom
volentia in Episcopum
ris diploma ex autogra
ſcopi noſtri induſtria

In nomine Domini
divina ordinante provide
bus mancipata, propter an
potiora largiamur, præmi
di non diſſidimus. Igitur n
bus ſcilicet, et futuris, quia
eſt conſtructa in honore S.
dicitur Paderbrunnæ, mil
omnibus ad ſe juſtè et lega
bus ſub noſtra tuitione, et
ſtiteremus, quod ita et ſec
Precipientes ergo jubermu
ria poteſtate in Eccleſias, a
Eccleſiæ, quas moderno te
aut qua deinceps in jure i
diſciario modo audiendas
ciendas, aut fidei juſſores
nec ullas redibitiones, ve
pore ingredi audeat, vel
ſſimat. Sed liceat memori
eleſiæ cum omnibus, qua
parere imperio. Quidqu

bratum, & tenuibus inter paupertatem initijs celebre totius Saxoniae Monasterium Ordinis D. Benedicti exurgere coepit. Omnis post illa labor religiosus Virorum conversus in novam templi & coenobij structuram: quo in opere dum effossa humo fundamenta quaeruntur, reperta est politi operis & punice coloris columna marmorea, quam eandem fuisse tradunt, quae patrio vocabulo *Jrmenfue* dicta fuit, cui celeberrimum gentis Jdolum in monte Martis superimpositum stetit. Sive ea à Carolo M. eò deportari defodique in terram iussa à primo anno belli Saxonici, ne qua Jdololatriae memoria superesset: sive alia alterius Jdoli columna fuerit, quod in monte Brunonis Huxariae incumbente coluerit superstitio. Inde certe Hildesum transvecta, expiataque sacris ceremonijs in Basilica D. Virginis ante chorum hodieum collocata aspicitur, ubi meliori etiam cultu religionis statua B. Virginis, quod jam caput stygij serpentis per Saxoniam obtiverat, ei imposita est.

In cujus fundamentis reperta columna *Jrmenfue*.

At non minus hoc ipso anno Ludovicus Imperator munificus in Paderbornensem Ecclesiam, Badurado Episcopo omnia privilegia à Carolo M. patre donata confirmavit, & sua etiam, quae erat benevolentia in Episcopum, cumulavit. Quam in rem ipsum Imperatoris diploma ex autographo haecenus reconditum, & Ferdinandi Episcopi nostri industria è tabulario productum hic sistimus.

Ludovicus privilegia Ecclesiae Paderborn. confirmat & auget.

In nomine Domini Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi. HLudovicus divina ordinante providentia Imperator Augustus: si erga loca divinis cultibus mancipata, propter amorem Dei eiusque, in eis locis sibi famulantes, beneficia potiora largiamur, praemium apud Dominum aeternae retributionis nobis rependi non diffidimus. Igitur notum esse volumus cunctis fidelibus nostris, presentibus scilicet et futuris, quia venerabilis vir Baderadus Episcopus Ecclesiae, quae est constructa in honore S. Mariae semper Virginis et sancti Kiliani, in loco, qui dicitur Paderbrunna, missa petitione deprecatus est, ut praedictam sedem cum omnibus ad se iuste et legaliter moderno tempore pertinentibus vel aspicientibus sub nostra tuitione, et immunitatis defensione cum rebus et mancipiis constitueremus, quod ita et fecisse omnium fidelium nostrorum cognoscat industria. Praecipientes ergo jubemus, ut nullus Judex publicus, aut quislibet ex iudiciali potestate in Ecclesias, aut loca, vel agros, seu reliquas possessiones memoratae Ecclesiae, quas moderno tempore infra ditionem imperii nostris legibus possidet, aut qua deinceps in iure ipsius loci voluerit divina pietas augeri, ad causas iudiciali modo audiendas, vel freda exigenda, aut mansiones, vel paratas faciendas, aut fidei iussores tollendos, aut homines ipsius Ecclesiae distringendos, nec ullas redibitiones, vel illicitas occasiones requirendas, ullo unquam tempore ingredi audeat, vel ea, quae supra memorata sunt, penitus exigere praesumat. Sed liceat memorato Episcopo suisque successoribus res praedictae Ecclesiae cum omnibus, quas possidet, quieto ordine possidere, et nostro fideliter parere imperio. Quidquid vero fiscus exinde sperare potuerit, totum nos

Conventum
-bium
-dium
-mum
-mum
-mum
-mum
-mum

pro

pro aeterna renumeratione praedictae Ecclesiae ad stipendia pauperum et luminaria concinnanda concedimus; qualiter melius delectet Clericos in eadem sede degentes pro Nobis, Coniuge, et prole nostra Domini misericordiam exorare. Et ut haec auctoritas per futura tempora melius conservetur, manu propria subter firmavimus, et annuli nostri impressione signari iussimus.

Signum HLudovici serenissimi Imperatoris. Hirminnaris
Diaconus ad vicem Fridugisi Abbatis recognovi.

Data quarto Non. April. Anno VIII Imperii Domni HLudovici
piissimi Augusti. Indictione XV. Actum Aquisgrani palatio regio.
In Dei nomine feliciter, Amen.

Dignum posteritatis memoria diploma, ex quo primorum Imperatorum liberalitatem & pietatem, fiduciamque, quam ex bonorum operum merito profitentur, recognoscas; tum etiam Ecclesiae Paderbornensis immunitatem, Cleri florem, & cum primis Episcoporum jurisdictionem in subjectos sibi homines & possessiones perspicue videas. Qua forma concessae jurisdictionis civilis diplomata Ecclesiae Osnabrugensis, jam multo illustrius à Carolo M. consignata, producta sunt in Monumentis Paderbornensibus, ceteris exinde Imperatorum tabulis iisdem privilegijs subsecuturis; quae certe religione nullum facile Heterodoxorum Principum sacras donationes consignare deprehendes.

Annus Christi 823. 824.

Paschalis 7.
Eugenij II. Pont. 1.
Ludovici Pij Imp. 10. 11.
Baduradi Ep. Pad. 9. 10.

Conventus variorum Legatorum Francofurti.

Verfabatur, ut supra diximus, per hujus anni hyemem Imperator Francofurti, novis in hanc rem aedificijs constructis, quo in loco alterum Mense Maio celebrem procerum conventum habuit: iussitq; adesse ex Francia Orientali, Bojaria, Alemannia, Burgundia, & Rhena provincijs Optimates, auditique sunt Barbarorum legati. Quos inter duo fratres Wilforum Principum de Regno discipulantium ad iudicium Imperatoris appellaverunt. Ac postquam Imperator Francofurto Compendium profectus, insecutus Ceadragus Abotritorum Princeps. Is cum se utcunque purgasset, ob merita Thrasiconis patris restitutus est in provinciam, Slaomiro fati praerepto. Eodemque accessit Heraldus Danorum Rex, auxilia petens adversus Godefridi Regis filios, ne, quod illi minabantur, Regno exueretur. Quam

in rem missi ab Imperatore Comites, Regni statum Archiepiscopus redijt ex Thegano colligas, ubi ante alios ingrati ac inclaras animi dotes praeris, Romani Pontificis nandi causa; ad terminalem transalbianam regionem fti fidem & baptismum annales Francorum ex apostolico munere rec

Per hanc temporis prioris anni successus novis Monachorum & religiosorum coetu, quae religiose instituti coram omnia sapientibus, quoad superstes fuit Monasterio ob auctore Imperatorem, oportet quem in Franciam torem misit, rogatum tor locum in tutelam tem & privilegia, quae tinerent. Urgebatur jam (quippè qui cum etiam de Abbate cogit imponeret. Delegit quibilibissimo Francorum dperator propinquum Saxonicis generis conjuginis, fuit Warenus gMatre Jda splendidissim honoribus & publicis Haduvina Herivorder memorabitur. Ac juvenstituti sui, iudicij Francicae religiosos v aestimarat semper, quocarus, ipse relicta pulch habebat, virgine, per s

Villaregia Huxeri donatur Corbeiensibus ab Imp. Ludovico.

Monachi vitam elegerunt in Corbeia Francica. Hunc deinde, ut commendaret, post excessum Adelhardi primum sibi Corbeiensis ad Vurgim Monachi delegerunt Abbatem. Et Ludovicus Imperator, qui se fundatorem Corbeie novae ferebat, hoc anno statim regaliberalitate Cœnobij fundum, Villam regiam Huxeri, quæ nunc Hoxaria est, & omnes circum agros, prata & possessionem regionis donavit; quod satis diploma, quas ipsas potius foundationis tabulas dixeris, testabitur. Id quidem diploma recitat Cleinsorgius, sed abruptum & germanico idiomate, ideo malè consuluit posteris & torfit alios, qui latina lingua reddere conati sunt, nos hic integrum syncerumque damus.

In nomine Domini Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi. HLudovicus divina ordinante providentia Imperator Augustus. Neminem fidelium nostrorum dubitare credimus, quam magnum quondam Dominus et genitor noster Karolus Christianissimus Imperator cum Saxonibus subiit laborem, ut eos ad cognitionem veræ fidei adduceret, quod et divina gratia cooperante, sicut optavit, effecit. Nos verò in eius solio, superni Numinis dono, sublimati, cuidam venerabili viro Adelhardo seni Abbati ex monasterio, cui vocabulum est Corbeia, in eadem provincia Saxonie ob mercedis nostræ augmentum monasterium construere iussimus, et ad idem cœnobium dedicandum ex sacro palatio à Capella nostra misimus venerabiles et sacrosanctas reliquias B. Stephani protomartyris, quod est constructum super Wisera in villa regia, in loco mancipante dudum Huxeri; ut quia auctore Deo prædictus divæ memoria Dominus et genitor noster in eadem gente primum Christianæ religionis fidem confirmavit, ita et nos ad augmentandum solidandumque eiusdem fidei vigorem primum Monachicæ religionis ordinem illic servandum tenendumque constituimus, quod ita opitulante omnipotentis gratia ad effectum rei pervenit. Et prædicto monasterio ideo Corbeia nomen impositum est, eò quod de antiquo quodam monasterio Corbeia prædicto Adelhardo Abbati seni, cui hanc curam commisimus, assumpto secum germano suo Walone cum cæteris quantis et quibus oportebat Monachis intra eandem provinciam locum aptum et congruum eligerent, atque ibi, pro ut opportunum esse potuisset, præfatum monasterium stabilirent atque construerent. Idcirco placuit excellentiæ nostræ, ut prædictam villam, quæ dicitur Huxeri, cum omnibus finibus et terminis suis, et cum terris, silvis, aquis aquarumque decursibus, cum omnibus adiacentibus et appendiciis suis ad idem monasterium per hanc auctoritatem jure perpetuo conferre, et de nostro jure in jus et dominationem prædicti monasterii præsentialiter tradere, nec non et res, seu possessiones, quæ à Deum timentibus Saxonibus infra ipsam Saxoniam ad hoc opus inchoandum, vel adjutorium præstandum conlatæ sunt, per hanc auctoritatem confirmare, etiam res, quæ antiquiorem Corbeiam traditæ fuerant, infra ipsos prædictæ Saxonie fines in terris, silvis, campis, pratis, pascuis, aquis aquarumque decursibus propriis vel communibus, domibus ac ædificiis vel prius habitis vel postea constructis, mancipiis

mancipiis quoque diversimodum vel traditum fuit, una cum consensu præfati contulimus, et perpetuo servandumque concessimus. rationabile judicavimus prioris Corbeie monachis scribitur, uni regi militatumachorum obsequiis depuasterii primi adificatoro vitio sub sanctæ regula de sant idem locus ex propriisistere rebus, dignum erlargitatis causa, pro ut exporrigi debuisset, quanto ut dictum est, prius fuisse oritatis affectu largiri. Statapices sancimus, ut quancieru de hac luce migravpotuerint, qui ipsam congivaleant, per hanc nostrangendi Abbatem, quatenusbis, conjugæ, proleque nostmisericordiam exorare dritati, ut licentiam habeantibus liberis res et mancipiliter pars alteri contulerimoteneant atque possideant omnibus perfruantur arbitas largitionis atque confobineat firmitatem manpressionem signari iussimus.

Signum

Data VI Cal. Augusti.
 Ludovici piissimi An
 regio in Dei nomi

mancipiis quoque diversi generis vel conditionis, mobilibus vel immobilibus, datum vel traditum fuit, cum omni integritate ad prædictum monasterium una cum consensu præfati Abbatis, vel congregatione ejus, celebri donatione contulimus, et perpetuo Monachis ibidem Deo militantibus ad possidendum tuendumque concessimus atque confirmavimus. Ideo autem ita fieri debere rationabile judicavimus, ut quia constabat prædictum locum ex monasterii prioris Corbeie monachis constructum esse, et quia in omni loco uni Domino servitur, uni regi militatur, dignum erat, ut possessiones ille eorundem Monachorum obsequiis deputarentur, qui infra ipsam provinciam ejusdem monasterii primi edificatores et perpetuo habitatores in omnipotentis Dei servitio sub sancta regula deputati fuisse noscuntur; nam si forte talis esset causa, ut idem locus ex propriis in eadem provincia sibi conlatis nequivisset subsistere rebus, dignum erat, ut de prioris monasterii rebus, benignitatis seu largitatis causa, pro ut ex utraque parte rationabile esse potuisset, larga manus porrigi debuisset, quanto magis de his, quæ infra eandem provinciam conlatæ, ut dictum est, prius fuisse cognoscuntur, cum omni benignitate ardentissimo caritatis affectu largiri. Statuentes etiam decernimus, atque per hos imperiales apices sancimus, ut quandoquidem divina vocatione Abbas prædicti monasterii de hac luce migravit, quamdiu ipsi Monachi inter se tales invenire poterint, qui ipsam congregationem secundum regulam S. Benedicti regere valeant, per hanc nostram auctoritatem et consensum licentiam habeant eligendi Abbatem, quatenus ipsos servos Dei, qui ibidem Deo militant, pro nobis, conjugæ, proleque nostræ, et stabilitate totius imperii nostri jugiter Domini misericordiam exorare delectet; sed et hoc placuit nobis huic inferere auctoritati, ut licentiam habeant Rectores hujusce monasterii cum quibuslibet hominibus liberis res et mancipia legaliter commutare, quidquid justè et rationabiliter pars alteri contulerit parti, per hanc nostram auctoritatem jure firmissimoteneant atque possideant, et quidquid exinde facere voluerint, libero in omnibus perfruantur arbitrio faciendi, quidquid elegerint. Et ut hæc auctoritas largitionis atque confirmationis nostræ per futura tempora inviolabilem obtineat firmitatem manu propria subter firmavimus, et annuli nostri impressione signari jussimus.

PO
HS
LI
LE

Signum HLudovici serenissimi Imperatoris. Durandus
Diaconus ad vicem Fridugisi recognovi, et ss.

Data VI Cal. Augusti. Anno Christo propitio. X Imperij Domni HLudovici piissimi Augusti. Indictione lma. Actum Ingelheim palatio regio in Dei nomine feliciter amen.

Plenæ regię liberalitatis & Christianæ religionis, ad exornandam Saxoniam tabulæ; quibus eodem loco, eodemque tempore alias addit; quamque per Walonem fratrem cœnobij Corbeienſis tutelam ac privilegia ſollicitarāt Adelhardus, prono non minus animo delargitur Imperator: eò in hac re latior, quòd monachorum institutum inspirante Deo primum abs se in Saxoniam introductum gloriatur, ad sublevandum Episcoporum, & aliorum Sacerdotum labores.

In nomine Domini Dei et Salvatoris Jesu Christi, HLudovicus divina ordinante clementia Imperator Augustus. Cum petitionibus servorum Dei justis et rationabilibus divini cultus amore favemus, superni muneris donum largiri non diffidimus. Idcirco noverit omnium fidelium nostrorum, tam presentium quam et futurorum, sagacitas, quia adiens serenitatem Culminis nostri vir Reverendissimus Adelhardus Abba ex monasterio Corbeia, quod dudum in provincia Saxonica ad augmentum mercedis nostræ ex novo construere jussimus super fluvium Wisera, in villa regia, in loco nuncupante dudum Huxeri, dicatum in honore S. Stephani protomartyris, suggestit mansuetudini nostræ, ut idem monasterium et monachos ibidem per tempora degentes cum rebus et hominibus non solum sub nostra tuitione et defensione constitueremus; verum etiam et talem immunitatem fieri juberemus, qualem omnes Ecclesie in Francia habent. Cujus petitioni dignam et proficuum judicantes, hanc auctoritatem immunitatis erga prædictum monasterium Corbeia, ejusque Rectores fieri jussimus, per quam decernimus atque jubemus, ut nullus Judex publicus, vel quilibet ex judiciaria potestate, in Ecclesias, aut loca, vel agros, seu reliquas possessiones memorati monasterii, quas presenti tempore in quibuslibet pagis, et territoriis habet, vel deinceps ibidem conlata fuerint, ad causam iudiciario more audiendas, vel freda exigenda, aut mansiones, vel paratias faciendas, aut fide jussore tollendos, aut homines ipsius monasterii, tam ingenuos quam et leutos distringendos, aut ulla rehibitiones, aut illicitas occasiones requirendas ullo unquam tempore ingredi audeat, vel ea, quæ supra memorata sunt, penitus exigere præsumat; sed liceat memorato Abbatibus suisque successoribus res prædicti monasterii sub immunitatis nostræ defensione quieto ordine vivere et residere; et quidquid exinde jus Fisci exigere poterat, totum et ad integrum nos pro aterna retributione ad pauperes alendos et luminaria eidem monasterio concinnanda concedimus; qualiter Monachi ibidem degentes pro nobis proleque nostræ, atque statu totius nostri Imperii, nobis ad regendum commissi, Domini misericordiam attentius exorare delectet. Sed et hoc placuit nobis huic inferere auctoritati, ut licentiam habeant Rectores hujusce monasterii cum quibuslibet hominibus liberis res et mancipia legaliter commutare: videlicet, ut quidquid iuste et rationabiliter pars alteri contulerit parti, per hanc nostram auctoritatem iure firmissimo teneant atque possideant, et quidquid exinde facere voluerint, libero in omnibus perfruantur arbitrio faciendi, quidquid elegerint. Et ut hæc auctoritas

immunitatis

immunitatis atque con
obineat firmitatem ma
pressionem signari jussimus

Signum

Data VI Kalendas Aug
HLudovici püssini
palatio regio. In

Quæ postquam
auctor conditorque
fuit, uti & Baronius ob
bate silvæ majoris, à q
annus (quod historia
celeberrimi & opule
primordia, in quo exi
perpetuo psallentium
illud Christianæ religi
postolici viri, tot Episc
na & labore magna p
ad Christi fidem perdu
institutum primis Sax
quam à desertore Mor
& ante id tempus inat
primo admiscere. Qu
riffimæ familiæ D. Ber
in conversione barbar
Ludovicus Imperator
fructumque in dissem
burgum & Meppiam
per alias, de quibus re
vi Corbeia ad Visurgi
Corbeia, unde hæc C
ere deinde ceteri Rege
Abbatibus, uti inter Prin
& potentia sæpe pare
locus erit.

Nectamen Corb
os invidos æmuloſqu
privilegia interturbare
Corbeienſium Abbas

immunitatis atque confirmationis nostræ per futura tempora inviolatam obtineat firmitatem manu propria subter firmavimus, et annuli nostri impressione signari iussimus.

Signum **POES**
LTZ HLudovici Serenissimi Imperatoris. Durandus
Diaconus ad vicem Fridugisi recognovi et ss.

Data VI Kalendas Augusti. Anno Christo propitio. X. Imperii Domni HLudovici piissimi Augusti. Iudictione prima. Actum Ingilinheim palatio regio. In Dei nomine feliciter amen.

Quæ postquam D. Adelhardus primus Corbeicæ ad Visurgim auctor conditorque perfecit, haud multum inde in vita superstes fuit, uti & Baronius observavit; quamvis nec à Paschasio, nec ab Abate silvæ majoris, à quibus multis paralogismis vita scribitur, mortis annus (quod historiæ intererat) consignatus sit. Hæc interim hujus celeberrimi & opulentissimi quondam per Saxoniam monasterij primordia, in quo exinde tot sanctitate illustres Monachi vixere, ut perpetuo psallentium chorus diu noctuque fuisse memoretur. Hoc illud Christianæ religionis seminarium, ex quo tot Sacerdotes & Apostolici viri, tot Episcopi ac præfules prodierunt; quorum doctrina & labore magna pars Saxonie & septentrionalium populorum ad Christi fidem perducta. Quam exoptatum olim & salutare vitæ institutum primis Saxonibus, tam invisum modò heterodoxis, postquam à desertore Monacho Martino Luthero longè sanè disparem, & ante id tempus inauditam majoribus doctrinam intra Saxoniam primo admisere. Quantum vero Fuldensi monasterio ejusdem clarissimæ familiæ D. Benedicti Hassia & Thuringia, tantum Saxoniam in conversione barbararum gentium Corbeicensi debet. Sanè cum Ludovicus Imperator jam ævo suo florentem monasterii disciplinam fructumque in disseminando Evangelio aspiceret, non modò Eresburgum & Meppiam conjunxit Corbeicensi seminario, sed alijs super alias, de quibus referam, idem donationibus cumulavit. Ac brevi Corbeia ad Visurgim Saxonica, Francica ad Somonam flumen Corbeicæ, unde hæc Colonia traducta est, æmula spectabatur. Auxere deinde ceteri Reges ac Imperatores opibus ac privilegijs; quibus Abbates, uti inter Principes Imperij adsciti, ita se Episcopis splendore & potentia sæpe parès tulere. Sed de his temporibus memorandi locus erit.

Nec tamen Corbeicensium initia tam prospera fuere, quin & suos invidos æmulosque experti sint, qui immunitatem, & illorum privilegia interturbare sunt ausi. Qua super re cum Warenus primus Corbeicensium Abbas cum Imperatore questus esset, Ludovicus, Badurado

Laus Monasterij Corbeicensis.

Ad defendendos Corbeicenses designatur Baduradus Imperatoris Legatus.

Badurado Paderbornensi Episcopo scripsit, atq; in mandatis dedit, ut immunitatis tabulas à se Corbeiensibus concessas & suam voluntatem infestis Comitibus exponeret: literæ ad Baduradum sic habent,

In nomine Domini Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi, HLudovicus divina ordinante providentia Imperator Augustus Badurado Episcopo et Misso nostro. Nosse te non dubitamus, qualiter nostra jussione Adelhardus quondam Abbas quoddam monasterium in Saxonia à novo opere construxit, quod nos et aliqui boni homines de quibusdam rebus solemnem donatione dotavimus; de quibus omnibus rebus nostræ auctoritatis præceptum circa idem monasterium fieri iussimus, ut perpetua salvatione in jure ejusdem monasterii eadem res consisterent. Sed ut relatione Warini venerabilis, ejusdem monasterii Abbatis cognovimus, quidam Comites memoratum præceptum nostrum infringere et convellere velint, in eo videlicet, quod homines tam liberos, quam et lutos, qui super terram ejusdem monasterii consistunt, in hostem ire compellant, et distringere judiciario modo velint; quod nolumus, ut faciant, et ideo per has literas nostras tibi præcipimus, ut tu illud præceptum, quod sicut diximus, eidem monasterio fecimus, adsumas, et in præsentia eorundem Comitum, in quorum ministeriis res prædicti monasterii esse noscuntur, relegi facias, et ex nostra auctoritate eis præcipias, ut ulterius nostræ auctoritatis præceptum violare non præsumant, sed potius, sicut in eodem præcepto continetur, illud conservare studeant, si gratiam nostram habere velint.

Missi Dominici
quales.

Nullum his literis annum, quo datæ sunt, adscriptum reperio, retuli tamen ad hæc tempora proximè consecuta; quòd Adelhardus, postquam per xxx annos præclara cum laude & fama sanctitatis Corbeiam Francicam Abbas administrasset, & Corbeiam novam ad Visurgim condidisset, haud multò post fati, ut diximus, concesserit, & Warinus ei subrogatus referatur. Id potius ex his Imperatoris literis asseramus, Baduradum magnæ auctoritatis fuisse apud Imperatorem Ludovicum, quem hic Missum suum compellat; quod munus sive extraordinarium, sive ordinarium Badurado fuerit, magnificum certè reputes; quando illud vel Archiepiscopi, vel eminentiores Episcopi, vel illustres viri adjuncto comite gesserunt; erantque legatorum instar, & cum plena Imperatoris potestate designati provincias obibant; atque ea, quæ vel in publicis conventibus ac synodis, vel ab Imperatore constituta erant judiciaria auctoritate exequabantur: controversiasque, quæ intervenerant, cognoscebant ac decidebant, aut certè ad Imperatoris tribunal referabant. Hinc passim in diversarum gentium legibus appellantur Missi Dominici, Missi Dominicales, Missi transcurrentes, Legati Imperatorum, ac supremi Judices, tam in Ecclesiasticis, quam in politicis controversijs ac causis publicis; ut vel inde jurisdictionem politicam cum Episcopis ab Imperatoribus communicatam ex ævo etiam illo traducant scriptores, secus quàm Heterodoxis nostris & Episcoporum

porum obtrectatoribus annales moremque Rodovici Imperatoris, si ordinarium id munus Episcoporum, syncerè M. data est Episcopis ju & Imperatoribus cum communicatam esse. undi provincias defun quem Missaticum dix Badurado, quem Ludov semper conjunctissim annos ordinarium & Imperatoris legatione ministros & vicarios I

Corbeiensis Monasterii sanctimonialium Virginum Paderbornensis; quòd Ludovici Imperatoris c è vita excessisse tradatur ense ex Corbeia Gallica Herivordienfè ex Sueffia à Ludovico pio Imperatore carum Virginum, tradita diplomata Principum ma ab origine hujus in à Divo Bonifacio Christiani sunt, traditur quoque c phus Waltgeri avus. Ab sti factis imbutus, una Saxonicorum temporè luit, transfuditque in W fessionibus; quæ causa Is quia meliora tempo perdomiti, & Widekind sedes erat, subactus) se vixere Widekindus & W de religionis Widekind

porum obrectatoribus persuaderi possit. Hi, si Francorum Regum annales moremque Regni Franciæ, si Capitularia Caroli M. & Ludovici Imperatoris, si deinde Synodos eorum temporum, & quàm ordinarium id munus fuerit Archiepiscoporum, & præstantium Episcoporum, syncerè legissent, intelligerent eam, quæ à Theodosio M. data est Episcopis iudicandi potestas, etiam à Francorum Regibus & Imperatoribus cum Episcopis Franciæ, Germaniæ, & Saxoniam communicatam esse. Quapropter dum hoc publico munere obendi provincias defungerentur, publica quoq; annona, & sumptus, quem Missaticum dixerè, illis lege sancitus. Ac verisimile habeo Badurado, quem Ludovicus Imperator sibi ob sapientiam & fidem semper conjunctissimum habuit, id munus per Saxoniam multos annos ordinarium & honorificentissimum fuisse, cui hac Ludovici Imperatoris legatione, etiam in ipsos Comites, & supremos justitiæ ministros & vicarios Imperatoris exequendi potestas data est.

Annus Christi 825.

Eugenij II. Pont. 2.
Ludovici Pij Imp. 12.
Baduradi Ep. Pad. 11.

Corbeiensi Monasterio hinc subjungimus illustre Herivordienfè sanctimonialium Virginum Collegium, intra eosdem fines dicecesis Paderbornensis; quòd hoc anno octingentesimo vigesimo quinto, Ludovici Imperatoris duodecimo, Walgerus primus ejus conditor è vita excessisse tradatur à scriptoribus. Et quemadmodum Corbeiense ex Corbeia Gallica per Colonias Monachorum institutum; ita Herivordienfè ex Sueffionensi sanctimonialium virginum Collegio à Ludovico pio Imperatore instauratum, & ad formam earum Gallicarum Virginum, traductis inde Colonijs, formatum esse, referent diplomata Principum à nobis infra recitanda. Sed altius nobis prima ab origine hujus initia repetenda. Inter Westphaliæ nobiles, qui à Divo Bonifacio Christi fidem edocti, & baptismatis aqua abluti sunt, traditur quoque constante majorum & scriptorum fide Adolphus Walgeri avus. Ab hoc deinde Adolpho Waldericus filius Christi factis imbutus, una cum Eva conjugè inter turbulenta bellorum Saxoniorum tempora constanter Christi quoque religionem coluit, transfuditque in Walgerum filium cum acceptis bonorum possessionibus; quæ causa ut ab alijs Comes Herivordia memoretur. Is quia meliora tempora sortitus sub Carolo M. (quibus & Saxones perdomiti, & Widekindus ipse, cui haud procul Herivordia paterna sedes erat, subactus) se Christianum professus est. Conjunctissimè vixere Widekindus & Walgerus, unoque studio & fervore proferenda religionis Widekindus in vico Engeren nobile Collegium Canonorum

*Chron.
Mindenfè.
Henricus
de Herivordia.
Diplomata
Herivord.
Collegij.*

Herivordienſe
Virginum
Collegium
fundatum à
Waltgero
Herivordia
Comite.
*Meibomius
in notis ad
Widkindi
annal. lib. 1.
Auctor vitæ
Lud. c. 8.*

nicorum ac Baſilicam D. Dionyſio conſecratam condidit, in quo hodie dum ſepulchrum ejus, Mauſolei in modum erectum, conſpicitur: Waltgerus verò in vicino Herivordia loco ac fundo hereditario Eccleſiam conſtruxit. Superſt etiamnum ædes illa ſacra, ſolido opere conſtructa, & legitur in arcu fornicis hæc inſcriptio. *Princeps hujus terra Waltgerus fundator Eccleſiæ Herivordienſis.* Ut mihi in comitatu Ferdinandi Epilcopi, hæc monumenta antiquitatis luſtrantis, videre conſeſſum. Præter hanc ædem ſacram, quæ, priuſquam Baſilica collegij conſtrueretur, populi ſacris deſervijt, Waltgerus Virginum quoque monaſterium condidit in villa Mudendorſt, quod deinde Herivordiam ad commodiorem ſecurioremque locum tranſlatum. Prima hujus monaſterij exordia referunt ad annum Chriſti 789. Inde ſeu belli tempeſtate, ſeu alijs temporum injurijs honeſtus Virginum cœtus in magna tenuitate vixit; quarum miſertus Ludovicus pius Imperator, cum fortè locum ipſe coram inſpiceret, dum Paderbornæ prima Saxoniz comitia ageret, multis exinde ac regijs donationibus cumulavit. Ad quæ referas illorum opinionem, qui Collegium hoc virginum anno Chriſti 819 à Ludovico fundatum ſcribunt. Cum Ludovicus inſtaurator verius, quàm conditor cenſeri debeat; cujuſmodi puellarum monaſteria ab ipſo in Aquitania quamplurima inſtaurata refert Auctor vitæ Ludovici Imperatoris; quemadmodum hæc ex diplomate Imperatoris, ad annum ejus Imperij xxv recitanda, conſtare poterunt, in quo prima Abbatiffa Herivordienſis memoratur Tetta, ſeu Dedda, ſecunda in alijs tabulis Adda, tertia in alijs Hadewie.

A prima
origine
Canonicarum
Virginum
fuit.

Inſtitutum harum Virginum non aliud reperio, quàm Sanctimonialium in communi viventium, ſicuti in literis Ludovici Regis, Arnulphi, & Henrici Imperatorum vocantur. Planè in diplomate Conradi Imperatoris ſcribuntur, ex ordine & poſſeſſione Canonicarum virginum. Nec aliter Hadrianus Pontifex in diplomate completat; tametiſ Joannes Pontifex prolapſa jam & diſſoluta clauſtrali diſciplinâ, privilegia approbet; inſtitutum verò, ut tum reperit, tolerare magis, quàm confirmare profiteatur. Sed nos jam ſupra ſatis et concilio Aquisgranenſi inſtitutum harum Canonicarum Virginum aſſerimus, quo per Franciam, Germaniam, & Saxoniam illo Cæſarum ævo nihil receptius & florentius fuit. Quin & ipſum Sueſionenſe monaſterium, ex quo formatum eſt Herivordienſe, ſanctimonialium Virginum memoratur; tametiſ poſtea in D. Benedicti inſtitutum tranſierit. Ludovici Pij Imperatoris munificentiam conſecuti ſunt ceteri Imperatores ac Reges; eoque privilegij & donationibus auxere, ut Sueſionenſi monaſterio par fuerit; quare ut in Sueſionenſi, ita in Herivordienſi monaſterio ex illuſtribus familiaribus Antiltites delectæ honoratæque Imperij principum dignitate.

Increvit

Increvit cum ipſo oppidum, ex oppido inſedibus. Inde Urbs in veteribus cum acceſſit. Singulæ Epilcoporum urbes, ita opinari pronum, poſtea his Teutonicorum monaſterij gentilis ſuperſtitio & idololatriam religionem duobus hiſce ſub adminiſtratione ſub annm Chriſti 1533 rani, poſtea his permixta Regum inſtituta donata cum Imperatorem me

Ani

Agebatur annus octingentefimus, cum actis, Calendis Junij iſtic Epilcoporum & Legati filiorum Godefridumque gentium, præter expeditique. Acceſſit & rum multitudine Haraldus tot procerum & legatorum una cum conjugum multitudine bani baptiſmi undis ablatus è baptiſmo ſuſcepit. In Theganus ſcribit; quætores Chriſtianos affecti ſe Haraldum Regem de Frifiâ in Regnum juſſiſſe egeret è Regno, donavit am ſedem inter Chriſtiani priuſquam iter ingrederent præcones Evangelij, quibus moribus excolerent. per Walonem Abbatem viros, obtulit ſe ultro in via ad Viſurgim Corbe

Increvit cum ipso Collegio Virginum Herivordia ex vico in oppidum, ex oppido in Urbem, haud secus, quam Episcoporum sedes. Inde Urbs in veterem & novam divisa, cui tertia pars Radevicum accessit. Singulae Werna & Hardna amnibus discretæ. Utque Episcoporum urbes, ita se Antistitis quoque Imperio multum, quod opinari pronum, postea exiit. Quanquam hic mirari magis subit, in his Teutonicorum montium locis, in quibus dominatu Widekindi gentilis superstitio & idololatria principatum tenebat, ibi Christi religionem duobus hisce Collegijs, multisque Ecclesijs caput extulisse sub administratione sacra Episcoporum Paderbornensium; donec sub annm Christi 1533, ejectis ubique Catholicis, primum Lutherani, postea his permixti Calvinistæ majorum sacra & pijssimorum Regum instituta donationesque interverterent. Nunc ad Ludovicum Imperatorem me referam.

Annus Christi 826.

Eugenij II. Pont. 3.
Ludovici Pij Imp. 13.
Baduradi Ep. Pad. 12.

Agebatur annus Christiano nomine vigesimus sextus supra octingentesimum, cum Imperator hybernis Aquisgrani transactis, Calendis Junij Ingelheimium est profectus. Celebrem istic Episcoporum & procerum conventum habuit, in quo Legati filiorum Godefridi Regis, Sclavorum, Abotritorum multarumque gentium, præter legatos Eugenij Romani Pontificis, auditi expeditique. Accessit & per id tempus Moguntiam cinctus Danorum multitudine Haraldus Danorum Rex: nihilq; tum in congressu tor procerum & legatorum aspectu Regis jucundius, nam & Rex ipse una cum conjugè multisque aulae suæ primoribus in Basilica S. Albani baptismi undis ablutus, palam Christi sacra professus est. Regem è baptismo suscepit Imperator, Reginam Juditha Imperatrix, ut Theganus scribit; quæ res incredibili lætitia Episcopos & spectatores Christianos affecit. Quapropter Imperator ingentibus etiam à se Haraldum Regem donatum muneribus honorificè deduci per Frisiam in Regnum jussit. Ac si qua procella eum jam Christianum ejiceret è Regno, donavit comitatu Rhiustri in Frisia, quò se in propriam sedem inter Christianos sub tutela Imperij recipere posset. Sed priusquam iter ingrederetur Rex, petijt sibi redeunti in Daniam addi præcones Evangelij, qui gentem barbaram Christianis legibus ac moribus excolerent. Lætus ad hæc Imperator sollicitusque, cum per Walonem Abbatem Corbeia Francicæ inquireret in ejusmodi viros, obtulit se ultro in hanc sacram expeditionem D. Ansgarius novæ ad Visurgim Corbeia monachus. Is ante triennium è Gallica

Annal. Francorum Vita Ludovici Pij.

Haraldus Danorum Rex cum conjugè Moguntia baptizatur.

Vita S. Ansgarii à Philippo Cesare edita c. 5. & 6. Grantius l. 1. Metrop.

L

Corbeia

Cum quibus religionem Christi. Propagaturus in Daniam navigat S. Ansgarius Corbeiensis Monachus.

D. Rembertus in vita Ansgarii c. 8. & 9. Adamus Bremensis. Albertus Stadens.

Quid inde in Sueciam concedit.

Corbeia ad Visurgim cum alijs transmissus erat, ut scholis præfesset, doceretque monachos sacras literas; quo in munere cum ob ingenij & doctrinæ præstantiam emereret, simul functus est officio concionatoris; tanto jam magis idoneus ad hoc Apostolicum munus, vitam sanctitate, quam fervore promovendæ religionis conspicuus. Ansgario ultro se comitem obtulit Autbertus ex eadem Corbeia monachus, genere nobilis, religione multò nobilior. Hi duo egregij Sacerdotes ab Imperatore adjuncti Haraldo Regi navim conscenderunt, impositaque sacrâ supellectile ad sacrificium missæ subministratâ, secundo Rheno Coloniam descendunt: Ubi perbenignè ab Hadeboldo Colonienfium Archiepiscopo sunt excepti. Ad dita dono ejus altera navis, duobus habitaculis adornata, in quam transgressus Rex, ut colloquio sacerdotum frueretur. Inde in Frisiam profectus, incolumes Daniam intrârunt. Ibi Ansgarius cœpit scholas puerorum colligere, docere palam Evangelij legem, trahere suâ eloquentiâ barbaras gentes ad Christi sacra: tanto inter eas fructu, ut magno numero se ad baptismum offerrent, ac Regis sui exemplo nomen Christo darent. Biennium fuerat versatus in Dania Ansgarius, quando Corbeiam redijt, reducto secum Autberto ob debiles corporis vires. Nec multò post Autbertus felici morte, quam à Deo monitus acceperat, vitam clausit. Mirum verò quantum exhilarârît excitaritq; Ansgarius Corbeienses Monachos, postquam felicem in Dania successum Evangelij, & res à se gestas denarrasset. Cùm per id tempus legati quoque Suecorum, quos Sueones Auctor scribit, ad Ludovicum Imperatorem venissent, asserentes multos quoque esse in sua gente, qui Christianæ religionis cultum expeterent; Imperator denuo sollicitus, Walonem Abbatem ad se evocat consilij causa, vel ex suis monachis ad id munus voluntarios haberet, vel Ansgarium id demandare posset: alijs tantisper in locum Ansgarij subrogatis qui Haraldo adessent. Quapropter Ansgarius è Dania evocatur ad palatium; & cùm se Imperatori promptum offerret ad expeditionem in Sueciam, additus est illi Witmarus monachus, insigni religione & fervore Sacerdos: præterea Gislemarus, qui locum ejus apud Haroldum sustineret; & quotquot ultro se ex Corbeiensibus monachis in eam expeditionem obtulère. His socijs redijt Ansgarius in Daniam, ex quâ cum Witmaro in Sueciam profectus, haud sine magnis arumnis, quibus virum sanctissimum Deus probare voluit, nam & in mari navis, qua vehebatur, cum mercatoribus à piratis intercepta, & spoliatus est Ansgarius libris & muneribus, quæ Suecorum Regi offerenda erant. His tamen malis invictus cùm in terram emerisset, modò pedestri itinere, modò navigij opportunitate Britanniam ad portum pervenit; ac benignè à Berno Suecorum Rege exceptus, causam legationis exposuit. Hanc cùm non aliam audivisset

Rex

Rex, quàm ut liberta pronus ad ea postulata liberè annunciandi. Cera, docere rudes Suecos quos inter Herigarium ptismo, palam Christum extruxit, & cœtus Christiani, qui captivi ex gentibus suorum. Prosperè hæc Ecclesiarum inicijs Denorum ingentibus propagatus, Ludovici Imperatoris auspiciis, Corbeia aliam in subsidium evocavit populi magnam partem proculcatâ Idolatriâ umphatum est. Quid Ansgarius, magnus ille monachis suis, per quos & Christi religionem audiendusq; ab hæreticâ capitali agitur in monachia publicè privatimq; excesserat è vita, & Walonem illi subrogati erant; quos anno ex consilio Walonis comperti sunt, qui ad Daniam veniunt. Id quod etiam factum est, cognosci poterit.

Cæterum Ludovicus disciplinam indies effugerit, Saxoniamque ac excoli videret, Eresburch monachos ex eadem Ludovici Imperatoris filio subscriptum, nec

In nomine Domini et Hlotharius divina Omnis fidelibus sanctis ris, notum sit, quia nos per quoddam monasterium Protomartyris infra Sax

Rex, quàm ut libertatem sibi daret docendi Evangelium Christi, Quam
 pronus ad ea postulata, potestatem illi fecit, ubi vellet Christi legem Christianis
 liberè annunciandi. Quo obtento, Ansgarius tractare Christiana sacris
 cra, docere rudes Suecorum populos, & baptismi aquis abluere; imbuat.
 quos inter Herigarius Regis præfectus & consiliarius, suscepto bap-
 tismo, palam Christi religionem professus, Ecclesiam suis sumptibus
 exstruxit, & cœtus Christianorum mirificè auxit. Læti etiam Chri-
 stiani, qui captivi ex gente illa tenebantur, sibi copiam fieri sacrorum
 suorum. Prosperè hæc hæctenus successerant, cum, ut in ejusmodi
 Ecclesiarum inicijs Deus suorum constantiam exerceret, Nortman-
 norum ingentibus procellis aliquamdiu sunt turbata; donec Ans-
 garius Ludovici Imperatoris auctoritate, Hamburgi Episcopi sedem
 auspiciatus, Corbeia alios atque alios monachos & Apostolicos viros
 in subsidium evocavit; quorum doctrinâ & labore illi Aquilonares
 populi magnam partem ad Christi fidem deducti sunt, ac demum
 proculcatâ Idololatriâ, ijs in regnis haud secus, quàm in Saxonia tri-
 umphatum est. Quid futurum opinamur? si nunc in vitam rediret
 Ansgarius, magnus ille Aquilonarium populorum Apostolus cum
 monachis suis, per quos Dania, Suecia, Rugiaque primò verbum Dei
 & Christi religionem accepit? Utrumne tam benignè accipiendus
 audiendusq; ab hæreticis, quàm olim à barbaris? quando lege etiam
 capitali agitur in monachos & Sacerdotes, quotquot Catholica sa-
 cra publicè privatimque apud illos peragunt. Jam & D. Adelhardus
 excesserat è vita, & Warinus in Corbeia Saxonica, Walo in Francica
 illi subrogati erant; quando prima Ansgarij missio in Daniam hoc
 anno ex consilio Walonis, ut supra diximus, instituta est. Quo erroris
 comperti sunt, qui ad sequentem annum Adelhardi obitum rejici-
 unt, Id quod etiam satis ex diplomate Ludovici, quod mox recitabi-
 tur, cognosci poterit.

Cæterum Ludovicus Imperator, cum Corbeia ad Visurgim & Ludovi-
 disciplinam indies efflorere, & numerum religiosorum virorum au- cus Imp.
 geri, Saxoniamque ac Septentrionis regiones tanto fructu per eos Corbeia
 excoli videret, Eresburgum, in quo Carolus M. pater collocarat donat
 monachos ex eadem D. Benedicti familia, cum omnibus possessio- Eresbur-
 nibus donatum conjunxit Corbeia novæ. Quam in rem ipsum gum.
 Ludovici Imperatoris diploma, & hoc ipso anno simul à Lothario
 filio subscriptum, nec hæctenus vulgatum producimus.

*In nomine Domini Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi. HLudovicus
 et HLotharius divina ordinante providentia Imperatores Augusti.
 Omnibus fidelibus sanctæ Dei Ecclesia et nostris, presentibus scilicet et futu-
 ris, notum sit, quia nos pro divini cultus amore, et animæ nostræ remedio
 quoddam monasterium, quod Corbeia vocatur, in honorem B. Stephani
 Protomartyris infra Saxoniam supra fluvium Wisera in loco, qui dicitur*

Huxeri, construi iussimus, quod et viro venerabili Adalhardo construendum regendumque commisimus, qui erat Abbas in altero antiquiori monasterio, quod aequè Corbeia vocatur, à quo et novum supradictum monasterium nomen constat esse sortitum. Itaque nos divina inspiratione compuncti, et celestis patrie amore succensi, ob animae nostrae salutem, concessimus eidem monasterio capellam, quam dudum Dominus ac genitor noster Carolus Imperator in castello, quod dicitur Heresburg, construi iussit, cum omnibus rebus et mancipiis, ac decimis ad eam pertinentibus, quantumcunque Dominus ac genitor noster eidem capellae pia devotione contulisse dinoscitur, cum omni integritate sui, praedicto monasterio ad subsidia monachorum, ibidem Deo famulantium, per hanc nostrae auctoritatis donationem à die praesenti perpetuo habendum atque possidendum concessimus, et in ditionem ejus transtulimus, eo videlicet modo, ut quidquid ab hodierna die de praedicta capella, vel de his, quae ad eam pertinent, rectores et ministri supra memorati monasterii disponere atque ordinare pro utilitate ejusdem monasterii vel fratrum in eo degentium voluerint, absque ullius injusta contradictione ordinent atque disponant, et faciant, quidquid utilitatibus praedicti monasterii congruere et convenire perspexerint. Et ut hac auctoritas largitionis nostrae per futura tempora inviolabilem atque inconrulsam obtineat firmitatem, et à fidelibus nostris tam praesentibus quam futuris, seu etiam successoribus nostris verius certiusque credatur, eam manibus propriis subter signavimus, et annuli nostri impressione signari iussimus.

Signum HLudovici Serenissimi Imperatoris.

Signum Lotharii Gloriosissimi Augusti.

Durandus Diaconus ad vicem Fridugisi recognovi et subs. Data XII Calendas Julii. Anno Christo propitio. XIII Imperii Domini Ludovici piissimi Augusti. Indictione IV. Actum Ingilnheim palatio regio In Dei nomine feliciter amen.

Annus Christi 827.

Valentini Pont. I.
Ludovici Pij Imp. 14.
Baduradi Ep. Pad. 13.

Jam felicibus auspicijs procedebat sub Christiano Rege in Dania religio, laborque Angarij; cum altero mox anno hostis humani generis Regis æmulos concitare coepit, gentis invidia conflata

in Harioldum, quod C
gnum. Imperator, ut h
est ad publicum Imper
rum Regis filius prom
versus se fratremque fa
è confortio Regni ac M
persistente tamen An

Sustulit hic anni
grimum Halberstadi
fratrem. Prius ille Cata
ad Matronam fluvium
verò sub Carolo M. tr
diensium Episcopus ce
uti Dithmarus Episcop
ministravit, tam præc
quippè qui diocesis fu
latriæ cultu ad Christ
dio Helmenstadium se
nobium condidit. Su
dus Halberstadiensium
mi consanguineus, à qu
pari, quia Hildegimus
scopatum administrar
zius, quod haud aliter
um, perinde ut Ludger
nei Episcopi, Abbatis
anno demum 853 post
Halberstadiensem pro
Moguntina libera facta

Ann

Imperator proxin
congressum optimatur
nis villam concessit: ad
dere inter Nortmanno
Rege restituendo. Qu
chiones jussi ab Impe
statum cum Danis. Qu
gerendarum cupidior,
ipit incenditque. Qu
contrahunt copias, ac C

in Harioldum, quod Christianorum sacra palam induceret in Regnum. Imperator, ut his malis praeverteret, Noviomagum profectus est ad publicum Imperij conventum, quo Horichus Godefridi Danorum Regis filius promiserat se venturum, diluturus ac cusationes adversus se fratremque factas. Interim illi majus crimen ausi, Haroldum e consortio Regni ac Nortmannorum finibus excedere compellunt; persistente tamen Ansgario, fretoque Imperatoris auctoritate.

Francorum
Annal.
Auctor
vita Lud.
Turbantur res sacrae in Suecia.

Sustulit hic annus e numero Saxonicoꝝ praesulum Hildegrimum Halberstadiensem Episcopum, D. Ludgeri germanum fratrem. Prius ille Catalauni, quae civitas est in campania Belgicae II ad Matronam fluvium ob egregias virtutes delectus Episcopus; inde vero sub Carolo M. traductus in Saxoniam, primusque Halberstadiensium Episcopus constitutus erat; quem exinde Episcopatum, uti Dithmarus Episcopus in chronico memorat, per XLVII annos administravit, tam praecleara sanctitatis fama, quam merito laboris; quippe qui dioecesis suae incolas omnemque circa regionem ab idololatriae cultu ad Christi sacra perduxit, unoque fratris Ludgeri studio Helmenstadium seminarium monachorum, & Werthinam coenobium condidit. Subrogatus in ejus locum Thiatgrimus secundus Halberstadiensium Episcopus, ejusdem D. Ludgeri & Hildegrimi consanguineus, a quibus in clero educatus formatusque, ita, ut pari, quia Hildegrimus virtutum aestimatione & sanctitatis fama Episcopatum administravit. Abbatem fuisse Thiatgrimum refert Crantzius, quod haud aliter accipias, quam quod Werthinense coenobium, perinde ut Ludgerus, Gerfridus, Alfridus ceterique consanguinei Episcopi, Abbatis loco, & rectoris munere administravit, dum anno demum 853 post Hildegrimum juniorem, ad Episcopatum Halberstadiensem profectum, Werthinensibus Monachis in Synodo Moguntina libera facta est potestas Abbatem, quem vellent eligendi.

Dithmarus
in Chron.
Breviter
in notis ad
vitam D.
Ludgeri.
Mors Hildegrimi,
primi
Halberstadiensis
Episcopi.

Crantzius
in Metrop.
lib. 1. c. 26.

Annus Christi 828.

Gregorij IV. Pont. 1.
Ludovici Imp. 15.
Baduradi Ep. Pad. 14.

Imperator proximo dehinc anno Aquisgrano Ingelhemium ad congressum optatum; inde Francofurtum, Wormatiam, ac Theonis villam concessit: actumque consilij magis quam armis de foedere inter Nortmannos & Francos stabiliendo; tum de Haroldo Rege restituendo. Quam in rem totius Saxoniae Comites & Marchiones iussi ab Imperatore convenire ad fines Danorum, pertractatum cum Danis. Quo in opere dum versatur, Haroldus Rex rerum gerendarum cupidior, facta irruptione, aliquod Danorum villas diripit incenditque. Quo provocati filij Godefridi Danorum Regis contrahunt copias, ac Comites Saxoniae non opinantes Francorumque

Francorum
Annal.
Auctor
vita Lud.

construc-
monasterio,
ium nomen
et caelestis
dem mona-
us Impera-
us rebus et
inus ac ge-
omni in-
m Deo fa-
ti perpetuo
anfulimus,
ella, vel de
monasterii
fratrum in
diment atq;
ongruere et
e per futura
et a fidelibus
nostris ve-
us, et annu-

Data XII
perii Domini
ngilinheim

ano Rege in
o hostis hu-
idia conflata
in

Saxones à Danis caeduntur. que exercitum ad ripam Egidora fluminis confidentes obruunt, castrisque exutos in fugam compellunt. Magnus pudor iniustus hac clade Saxonum Francorumque nomini. Excusarunt quidem tam audax facinus, missa ad Imperatorem legatione, Dani, etiam satisfactionem pollicendo, dummodo pacis foedera manerent; sed nulla irrogata poena. Carolum M. hic desiderabant Franci in filio, qui ultionem ejusmodi facinorum ab armis reposceret; quanquam similes clades Ducum inertia, & nimia Imperatoris tolerantia, hoc anno imperij accepta à Vasconibus. Inter hæc summa tranquillitas & felicitas per Saxoniam, in qua omne sanctissimorum Episcoporum opus contentè fervebat in construendis Ecclesijs, in formanda Cleri populique disciplina, in excolendis rudium hominum animis. Et jam Saxoniam, omni propè exuta barbarie, flore sensim religionis, certare videbatur cum Francia & Britannia.

Annus Christi 829.

Gregorij IV. Pont. 2.

Ludovici Imp. 16.

Baduradi Ep. Pad. 15.

Tom. 21.
concil. Paris.
Sirmondus
in notis.
Tom. 3, con-
cil. Colon.
Binius in
notis.
Eginardus
lib. 3. c. 13.
De translatione SS.
Marcellini
& Petri.
Ludovicus
Imp. Epist.
Synodica.
Varia placando
Numini
concilia
indicuntur.

In hac tamen summa temporum tranquillitate, cum multa simul vitia, quæ ex pacis otio prona sunt nasci, liberius alerentur, Deus Franciam Germanicam fame, peste, luc animalium, sterilitate frugum, multisq; malis afflixit. quare Ludovicus Imperator ad placandum Numen per quatuor Imperij partes, Moguntia, Parisijs, Lugduni, & Tolosæ concilia provincialia iudici jussit. Et Moguntiam convenere quatuor Archiepiscopi cum suis Suffraganeis, Orgarius Moguntinus, Hadebaldus Colonienfis, Hetto Trevirensis, & Berwinus. Celebris synodus, ad quam non ambigas convenisse complures Saxoniarum Episcopos, interq; hos Baduradum Episcopum nostrum. Decretis synodi et si interciderint; indicta tamen habemus publica jejunia, preces & supplicationes ad irati numinis poenas mitigandas; ad eum modum, quo hæc Parisijs, & per totum Imperium indicta sunt. Fama per hæc allata, Nortmannos (quo nomine Danos, & qui trans Daniam incolunt, notari scribit Adamus Bremensis) collectis undiq; Barbarorum copiis in Transalbianorum Christianorum regionem irrupturos. Quo nuncio perculsus Imperator, jubet ex omni Francia collectum exercitum maturare in Saxoniam, quem ipse Norvegh per Rhenum traducturus esset in hostes. Quæ fama postquam vanitatis comperta est, Imperator Aquisgrano Wormatiam ad conventum procerum se contulit. Sed his malis longè funestiora Imperium conturbavere, suis etiam prodigijs prænunciatis, quando paucis ante pascha diebus terræ motus ventusque ingens Aquisgranense palatium domumq; concussit, ipsamque Basilicam plumbo rectam nudavit.

Annus

quo conjuratio in pij
diffidia & arma; quæ
Nithardus Caroli M.
causâ à varijs scriptor
biennium in Ungaria
sta, plerosque eorum
primancæ ducem, ger
mum cubiculo minif
nistrabantur. His prim
societatem trahunt su
filium, juvenem audac
Imperatricem adulter
haud leviter Pipini &
trem & novercam, oc
rolum & Rudolphum
Castigabat præterea l
multis à se legibus latis
ti credebantur; tra
Episcopus, Hildvinus
bas Hilduini causâ. H
tus Pipinus exercitum
peratoriæ proceres. He
Rudolphus & Conrad
tha, quam Imperator L
per custodes apposito
tant, ni Imperatori per
duat, atque ipsa deind
Promittit hæc Impera
Imperator morabatur.
ffica conspirantium co
ratrix inde reddita con
dis, & vi ad sumendum
Collega Imperij ex Ita
erant, probavit: nihil t
publicum conventum
eum Germanis magis
omnis propè Germani

Annus Christi 830.

Gregorij IV. Pont. 3.
Ludovici Pij Imp. 17.
Baduradi Ep. Pad. 16.

Funestus, qui consequitur, annus octingentesimus trigessimus, quo conjuratio in pijsimum Imperatorem detecta arsit in civilia dissidia & arma; quæ ut multis Theganus, Auctor vitæ Ludovici, & Nithardus Caroli M. ex filia nepos quatuor libris descripsere: ita causæ à varijs scriptoribus afferuntur variæ. Imperator ob bella ante biennium in Ungaria & Hispania Ducum socordia improspere gesta, plerosque eorum in ordinem redegerat. Adhæc Bernardum Seditio in Ludovici-cum Imp. à filijs mota. primancæ ducem, gente Hispanum, adsciverat in aulam, & Supremum cubiculo ministrum præfecerat, per quem summa administrabantur. His primum offensi proceres quidam Regni, plures in societatem trahunt summos infimosque, atque inter hos Pipinum filium, juvenem audacia promptum. Sparsus exinde rumor Juditham Imperatricem adulterinis amoribus misceri Bernardo Duci, quo haud leviter Pipini & aliorum filiorum animus exulceratus in Patrem & novercam, odiumque illud incensum, quod dicerent Carolum & Rudolphum novercæ artibus præferri & regnis destinari. Castigabat præterea Imperator Episcoporum & optimatum luxum multis à se legibus latis, quo stimulo maximè præsulum animi incitati credebantur; tractique in conspirationem Jesse Ambianorum Episcopus, Hildvinus Archicapellanus aulae, & Walo Corbeicæ Abbas Hilduini causâ. Horum auctoritate aliorumque potentia fretus Pipinus exercitum contraxit; sævitumque primò in aulae Imperatoris proceres, Heribertus Bernardi Ducis filius oculis orbatus: Rudolphus & Conradus Judithæ fratres in monachos attonsi: Juditha, quam Imperator Lauduni in monasterio S. Medardi collocarat, per custodes appositos ad Imperatorem rapitur, mortemque intentant, ni Imperatori persuadeat, ut abrogato imperio monachum induat, atque ipsa deinde sumpto velo idem vitæ genus amplectatur. Promittit hæc Imperatrix; post quæ Compendium ducitur, ubi Imperator morabatur. Hic verò auditis de amplectenda vita monastica conspirantium consilij spatium deliberandi poscit. At Imperatrix inde reddita conjuratis retruditur in cœnobium S. Radegundis, & vi ad sumendum velum adigitur. Inter hæc Lotharius filius Collega Imperij ex Italia ad patrem accessit; & ea quidem, quæ facta erant, probavit: nihil tamen in patrem severius agi est passus, sed ad publicum conventum omnia deduci consensit; quem Imperator, cum Germanis magis fideret, quàm Francis, Neomagi indixit, quo omnis propè Germania Saxoniaque in Autumno confluxit in auxili-

um

Composi-
ta fideli
nonnullor-
um ope-
râ,

um Imperatoris, Ibi Lotharium pater leniter objurgatum abstraxit à conjuratis; tantaque populi seditio coorta est, ut, nisi cum filio prodijisset è palatio Imperator in conspectum furentis populi, nihil proprius fuerit, quàm ut uno in omnes impetu facto, conjurati trucidarentur. Igitur publico Optimatum judicio instituto, læsæ majestatis rei capitali supplicio damnantur; quæ tamen sententiæ severitas lenitate Imperatoris mitigata. Jesse Ambianensis Episcopus loco motus: Clerici in monasteria detrusi: Laici in Monachos attonsi: Hilduinus Abbas ad S. Dionysium aulaeque Archicapellanus Paderbornam relegatus, jussusque primùm in militari tabernaculo hybernare, deinde Corbeiam ad Visurgim in exilium deportatus; quo cum Hincmarus ejusdem cœnobij monachus in comitatu fuit, quem postea celebrem Rhemorum Episcopum habuit Belgica: Walo Abbas Corbeiam Francicam missus ad arctiorem custodiam. Hac procella per Germanos & Saxones discussâ, Imperator Aquisgranum cum Lothario filio digressus est ad hyberna. Præclara Germanorum atque insita in Principes suos fides. Celebrant quidem inter illos Corbeicenses Warinum Abbatem suum, Tecklenburgici Cobbonem comitem, Clivenses Balduinum; verùm Francorum scriptorum testimonio nullius fides testator, conspectiorq;, quam Baduradi Paderbornensis Episcopi. Hunc enim virum, ceteris in tanta multitudine Episcoporum præteritis, nominatim commendant; qui & libera voce, & publica, ut referemus, legatione Imperatoris causam suscepit. Haud interim nescius sum Juditham à Reginone adulterij obnoxiam; ab alijs verò connubium, ob vetitam inter Ludovicum & Juditham consanguinitatem, damnari; qua specie criminum abducti fuerint Episcopi & Abbates conjurationis rei, sed hi auctores partium studiosi scripserunt; quando ceteri omnes Imperatoris & Imperatricis innocentiam contentè propugnant. Nec Theganus aliud in Ludovico reprehendit, quàm quòd Consiliarijs suis nimium fiderit, & maximam vitæ occupationem impensius in psalmis Ecclesie decantandis, in legendis libris, precandi studio posuerit, quàm publica Imperij administratio pateretur.

*Regino in
chron.
Bekam in
Eri-
derico
Ulrajecten-
si Episcopo,
Bucherius
in notis.*

Annus Christi 831.

Gregorij IV. Pont. 4.
Ludovici Pij Imp. 18.
Baduradi Ep. Pad. 17.

Imperat.
Ludovici
lenitas in
conjura-
tos.

Anno Christi 831 hyemem Imperator Aquisgrani transiegit: quo tempore, missis in Aquitaniam Legatis, Juditham conjugem Aquisgranum revocavit, unaque cum conjugis fratres illius Rudolphum & Conradum; illam tamen honore conjugis non ante dignatus est, quàm rite per leges se purgasset. Alijs deinde capitali supplicio

supplicio damnatis v
Quare Pipinum in A
etiam Lotharium in l
etum recepisset Impe

Per id tempus
complexus Aquilon
jam ostium Evangelij
burgensem Episcopo
bim populorum cum
Carolus Hamburgi
Imp. Willerico Brem
miserat. Igitur ut p
Episcopatus explere
gorij IV Pontificis a
Merensi Episcopo, G
ne Remensi, Hettone
ceterisque ad id evoca
matix in Synodo Ep
xviii Imperij Ludovic
hunc Christi quoque

Et jam tanto fr
Dania & Suecia, ut pe
ritate Apostolica Gau
rij consecrari Episcop
est. Is in eas Sueciæ pro
quàm populo susceptu
mum & Ecclesiam Ev
cere. Quamquam pos
voluntatem sit ejectu
Gaudberti Episcopi n
Adamus Bremensis p
opinatur. Non his ab
tum anachoretam, ren
constantissimo & fer
culis illustrem fecit. G
Episcopum numeran
beicensis fratre, in locu
eumque Gosbertum
gente Sueonem cer
missus icrit. Sed ut h
Adamus Bremensis c
actis Ansgarij.

supplicio damnatis vitam donavit; qua lenitate filij quoque pacati. Quare Pipinum in Aquitaniam, Ludovicum in Bojariam, & deinde etiam Lotharium in Italiam remisit, tanquam omnium securus qui-
erum recepisset Imperium.

Per id tempus Ludovicus Imperator salutaris providentia complexus Aquilonares trans Albim populos, Ansgarium, cui jam ostium Evangelij per Daniam & Sueciam apertum erat, Hamburgensem Episcopum designavit. Hactenus eorum trans Albim populorum curam, defuncto Heridago presbytero, quem Carolus Hamburgi Episcopum constituere cogitarat, Ludovicus Imp. Willerico Bremensis, & Helingaudo Verdensi Episcopo commiserat. Igitur ut patris ceptum opus, votumque in ordinandis Episcopatibus expleret, Ansgarium Hamburgensem Episcopum Gregorij IV Pontificis auctoritate constituit, eoque etiam a Drogone Metensi Episcopo, Germano Imperatoris fratre, assistentibus Ebbo-
ne Remensi, Hettone Trevirensi, Otgario Moguntino Archiepiscopis, ceterisque ad id evocatis Provincialibus Episcopis, solemniter in Synodo Episcoporum consecrari voluit; atque id cum xviii Imperij Ludovici anno factum Adamus Bremensis tradat, ad hunc Christi quoque annum 831 referri par erit.

Et jam tanto fructu & tanta spe processerat res Christiana in Dania & Suecia, ut post ordinationem Ansgarij necesse fuerit auctoritate Apostolica Gaudbertum Sacerdotem adiutoremque S. Ansgarij consecrari Episcopum, qui mutato nomine Simon compellatus est. Is in eas Sueciae provincias reversus honorifice tam a Rege Berno quam populo susceptus, coepit non sine multorum accessu ad Baptis-
mum & Ecclesiam Evangelium Christi circa annum 834 liberè docere. Quanquam post annos aliquot populari tumultu citra Regis voluntatem sit ejectus. Quo plebis furore interemptus Nichardus Gaudberti Episcopi nepos ac Sacerdos, primus Sueciae Martyr, quod Adamus Bremensis postremis Ludovici Imperatoris annis factum opinatur. Non his abjectus Ansgarius submisit in Sueciam Arngarium anachoretam, rem omnem sustinente Herigario Birnae praefecto, constantissimo & ferventissimo Christiano, quem Deus etiam miraculis illustrem fecit. Gaudbertum ex in Osnabrugenses quartum suum Episcopum numerant, qui a Cobbone Comite, Warini Abbatis Corbeiensis fratre, in locum Goswini Fuldae delitescens substitutus est, eumque Gosbertum vocant. Fallitur certè Ertwinus, dum eum gente Sueconem censet, eò quòd cum Ansgario in Sueciam missus ierit. Sed ut haec multum obscura sunt, ita non immerito Adamus Bremensis desiderat meliorem chronologiae rationem in actis Ansgarij.

D. Rembertus in vita Ansgarij c. 11.

Adamus Bremensis lib. 1. c. 17.

Crantzius lib. 1. Metrop. c. 20.

Bollandus comment. in vitam Ansg. §. 1.

Serrarius in Otgario.

Broverus in hist. Trene. in Hettone.

Ansgarius Hamburgensis Episcopus consecratur.

Rembertus in vita Ansg. c. 12. 13. & 15.

Crantz. l. 1. Metrop. c. 32. 33. & 37.

Albertus Scaden. in chron. Joan.

Magn. in Metrop. Upsalensi lib. 1.

Episcopus etiam consecratur.

Gaudbertus in Sueciam missus.

Adamus Bremensis lib. 1. c. 17. Vita S. Ansgarij.

M

Annus

Annus Christi 832.

Gregorij IV. Pont. 5.

Ludovici Pij Imp. 19.

Baduradi Ep. Pad. 18.

Pipinus
rebellis
è custodia
elapsus
turbat
omnia.

Annales Pi-
thoi.

Antor vita

Ludovici.

Aimoinus

lib. 5. c. 13.

Anno abhinc proximo, postquam Imperator pascha celebrarat Aquisgrani, in Bojariam maturavit; quòd relatum esset, Ludovicum Lotharij filium res novas moliri. Postquam verò Augustæ vindelicorum Bojariam pacavit, in Aquitaniam profectus est ad conventum publicum, quem Aureliæ indixerat. Justus è venire Pipinus filius; & quia malignorum hominum consilijs à se aversum Imperator ex-pertus, Trevirim in custodiam deduci mandavit. Verùm è custodia, incuria & suorum artibus, elapsus, rursus omnia turbare cœpit; èd Pater ex Aquitania discedens Treviris conventum indixit, quò & Pipinus filius evocatus, ut sanis procerum consilijs Regnum in quiete collocaret; at Pipinus ex prava conscientia veritus conspectum pa-tris, venire destitit. Quare conventu dissoluto, Imperator Pipinum Regno Aquitanix spoliavit, divisitque inter Lotharium, & Carolum filium ex Juditha susceptum. Hac Regni jactura & ignominia mul-tò exacerbati Pipinus, fratres in novum adversus patrem odium concitavit; & tam pronos pertraxit, quàm invidis animis accepere Carolum ex noverca genitum admitti in Regni partitionem, sibi que præferri; foedum inde atque exitiale bellum conflatum inter patrem & filios.

Ludovi-
cus Imp.
Corbeien-
sibus do-
nat jus pi-
scandi in
Visurgi.

Has inter turbas Ludovicus Imperator insigni beneficentia ex-ornavit cœnobium Corbeienfè ad Visurgim, quod cum primis lar-giri visus est Warino Abbati, quem propinquitate sibi conjunctum appellat, memor fidei sibi in adversis præstitæ, quòd nulli Saxonum præfides innocentix ejus causam constantius susceperint, quàm Ba-duradus Paderbornensis Episcopus, & Warinus Corbeix Abbas. Di-ploma, quò piscationem liberam ad Visurgim donat, sic habet.

Lego in alio
exemplari,
in honore S.
Stephani &
Piti; sed D.
viti reli-
quia post
quadrienni-
um primum
illata; un-
de Piti no-
men aliena
manu irre-
perit; neq;
Ludovicus
Imperator
Corbeiam

In nomine Domini Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi. HLudovicus divina ordinante providentia Imperator Augustus. Si Ecclesias et loca divi-
no cultui dicata nostris largitionibus providere satagimus, atque ibidem assiduè Deo famulantibus solatia clementer impendimus, non solum honorifice
regalis munificentix consuetudinem excercemus, sed et temporalium erogatio-
ne donorum perpetuè nos mercedis præmia promereri posse confidimus. Quia
propter noverit omnium fidelum nostrorum, presentium scilicet et futurorum
industria, quòd pro amore divino, atque anime nostre remedio, ad monasteri-
um, quod vocatur nova Corbeia, quod construximus in Saxonia in honore S.
Stephani Protomartyris, cui modò præest fidelis et propinquus noster War-
nus, primus substitutus Abbas, concessimus piscationem quandam in fluvio
Wifera, in pago Wimodia nuncupato, cui confinis est villa Liusci vocata.

in comitatu Abbonis, quod
vocat, construitur gentibus
ad jus nostrum pertinebat
habebat; sed quoniam ea
nem deputata fuerunt,
poterat, idcirco triginta
pertinens saepe dictus Ab-
tatem jam dicti monast-
nachos sine cessatione d-
ut hæc cessionis nostræ
à fidelibus nostris verum
subter eam firmantes a-

Signum

POS
S
LIE

Hirminmarus Notarius

Calendas Julii.

Serenissimi Augusti

regio, in nomine

An

Aderat jam annus
quo miserabili tragico
Lotharium & Ludovicum
ut junctis viribus in pa-
pascha Aquisgrano pro
Juditha Conjuge & p-
posset, hiscere rebus occ-
duplici munificentix
um dotat, quorum a-
linas attribuit; prove-
giosorum virorum pi-
quorum labore tanto
fructus intelligebat.

In nomine Domini
eius divina ordinante pro-
Dei Ecclesie, nostrisque
volumus, quomodo Corbe-

incomitatu Abbonis, quæ quia in similitudinem palorum, quos incola Hocas ^{in honorem S. Viti con-} vocant, constructur, gentilitio nomine ab indigenis Hocvuar nuncupatur, quæ ^{fruxit.} ad jus nostrum pertinebat, quamque idem Abbo Comes hæcenus in beneficio habebat; sed quoniam eadem piscatio absque familiis, quæ ad eius provisionem deputata fuerunt, fratribus prædicti cœnobij non admodum utilis esse poterat, idcirco triginta duas familias, et quidquid ad eam piscationem pertinens sæpe dictus Abbo in beneficio habuit, totum et ex integro in proprietatem jam dicti monasterii concedimus, quatenus ibidem servientes Monachos sine cessatione divinam clementiam pro nobis exorare delectet. Et ut hæc cessionis nostræ auctoritas firmiter habeatur, et per futura tempora à fidelibus nostris verius credatur, ac diligentius observetur, manu nostra subter eam firmantes annuli nostri impressione iussimus sigillari.

Signum HLudovici Serenissimi Imperatoris.

Hinnimarus Notarius ad vicem Theogonis recognovi. Data XVI. Calendas Julii. Anno Christo propitio. XV III Imperii HLudovici Serenissimi Augusti. Indictione X. Actum Franconovort palatio regio, in nomine Domini feliciter amen.

Annus Christi 833.

Gregorij IV. Pont. 6.
Ludovici Pij Imp. 20.
Baduradi Ep. Pad. 19.

Aderat jam annus trigesimus tertius supra octingentesimum, quo miserabili tragœdia agitatus Imperator à filijs; Cum Pipinus ^{Vita Ludovici pij.} Lotharium & Ludovicum fratres in arma conscivit, eoque adduxit, ut junctis viribus in patrem moverent. Quo cognito Imperator post pascha Aquisgrano progressus, cum instructo exercitu, comitanteq; Juditha Coniuge & Carolo filio Wormatiam ascendit, turbatis, si posset, hisce rebus occursurus. Interea dum hic versatur Imperator, duplici munificentie diplomate Corbeienſe ad Visurgim Cœnobium dotat, quorum altero jus publici mercatus & monetæ, altero salinas attribuit; provocatus nimirum Warini Abbatis studio, & religiosorum virorum pietate, ac quotidie incrementum multitudine, quorum labore tantos per Saxoniam & Aquilonares regiones eductus intelligebat. Prius sic habet.

In nomine Domini Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi. HLudovici. Jus item ^{publici mercatus & monetæ.} eius divina ordinante providentia Imperator Augustus. Omnibus sanctæ Dei Ecclesie, nostrisque fidelibus, presentibus scilicet et futuris, notum esse volumus, quomodo Corbeienſe monasterium in Saxonia, propitiante Domino,

cum consensu fidelium nostrorum, in honore S. Stephani Protomartyris Christi devotissima intentione fundavimus, et ibi competentia subsidia, quaeque praemanibus invenimus, debita largitate praedicto sanctificationis loco nostra in elemosina contulimus: insuper etiam, quia locum mercationis ipsa regio indigebat, monetam nostrae auctoritatis publicam ultra ibi semper inesse Christo militantibus proficuum statuimus, quatenus cum omni integritate, absque ullius contradictione vel impedimenti occasione, locus ipse sanctitatis omnem inde redditum nostrae auctoritatis publicum possideat, et utilitatibus monasterii perpetuis temporibus multiplicatum nostrum hoc largitionis donum proficiat. Et ut fiduciali perpetuitate haec omnia auctoritatis nostrae dona firmi potiantur et teneant, annuli nostri impressione subter roborando firmare decrevimus.

Signum HLudovici Serenissimi Imperatoris. Hirminmaro Notarius ad vicem Theogonis recognovi et f.

Data Calend. Junii. Anno Christo propitio. XX Imperii Domini HLudovici piissimi Augusti. Indicti: XI. Actum Wormatiae Civitate, in Dei nomine feliciter Amen.

Alterum diploma, quo salinae fontes donat, etsi locum non memoret, in quo datum sit, hoc tamen eodem mense atque anno consignatum reperio.

Et Salina-
rios fon-
tes.

In nomine Domini Dei et Salvatoris nostri Iesu Christi. HLudovicus divina ordinante providentia Imperator Augustus. Si liberalitatis nostra munere de beneficiis a Deo nobis collatis locis Deo dicatis aliquid conferimus, id nobis et ad nostram mortalem vitam feliciter transigendam, et ad aeternam perpetualiter obtinendam, profuturum liquidò credimus. Idcirco notum fieri volumus omnium fidelium nostrorum, tam et praesentium quam et futurorum sollicitia, quia cum nos monasterium in Saxonia propitiante Domino cum consensu fidelium nostrorum in honore S. Stephani Protomartyris Christi devotissima intentione fundatum habuissemus, nomenque novae Corbeiae aptassemus, atque ibi competentia subsidia quaeque praemanibus invenimus, debita largitate praedicto sanctificationis loco in nostra elemosina contulissimus, Warinus quem in eodem monasterio Abbatem praefecimus, suggerendo petiit celsitudini nostrae, ut in memorato Ducatu Saxoniae locum prouideremus, ubi sal fieri ad cibos Monachorum in eodem monasterio per tempora degentium saliendo atque condiendo potuisset, quod et per hoc nostrae au-

* al. M.S. etloritatis praecipuum in Ducatu Budinis velt, quantumcunque juris nostri in illo sale, quod est super fluvium Wisera, erat in pago Logi. Per quod statuentes decernimus, ut sub iure istius monasterii, quantumcunque in eodem sale habere visum fuerit, perpetuò consistat, sicut diximus ad necessitates Seru-

rum Dei in memorato largitionis auctoritas firmus sigillare. Miginarius Notarius Junii. Anno C... nissimi Imperatoris Profus verisimiliter adversus filios Wormatiae Baduradum & Warin Imperator Wormatiae oppositis multum delicti filijs, an prius animi per di; consultum habuit cum alijs quibusdam secum in gratiam redi alium intelligo, quam secutus, fidus illi semper Episcopum ejus nensis, per id tempus conspirationis profugera semper comes Ludovicum partem verfasset animi nihil aequi ab exacerbatus tiffex (erat Gregorius e accessit, non sine indigno Imperatoris offensionem accessisset. Jamque frater Argentoratum & Iob delusum Imperatoris modo precibus, modo emolliens. Ac postquam sibi permitti ad patrem concessum. Inter haec castra filiorum, transfugere vidit a suis, nec quos necessitate circumventum testate fore, caveant dum. Nec mora, rebellium ditha conjuncta latere rolo filio in tabernaculum exercitu, divisioque Ludovicus in Bojariam ab iniquissimum relicto.

rum Dei in memorato monasterio degentium fulciendas. Et ut hac nostrae largitionis auctoritas firmiter habeatur, de annulo nostro subter eam iussimus sigillare.

Miginarius Notarius ad vicem Theogonis recognovi. Data * VI Idus * al. M. S. Junii. Anno Christo propitio XX Imperii Domni Ludovici Sere. vetus VI nissimi Imperatoris. Indiē. XI. in Dei nomine Amen. Kal. Junij.

Prorsus verisimile habeo, cum hanc expeditionem Ludovicus adversus filios Wormatiæ & in superiorem Germaniam suscepit, Baduradum & Warinum Abbatem in comitatu habuisse. Igitur cum Imperator Wormatiæ cum exercitu consideret, & castris utrimque oppositis multum deliberaret, confingendumne esset cum rebellibus filiis, an prius animi per legatos ad pacem & concordiam pertentandi; consultum habuit Imperator mittere Bernardum Episcopum cum alijs quibusdam honoratis viris ad filios hortatum paternè, ut secum in gratiam redirent. Hunc ego Bernardum Episcopum haud alium intelligo, quam Baduradum nostrum, qui Imperatoris castra secutus, fidus illi semper adhaesit. Nec præter Bernardum Viennensem Episcopum ejus nominis alium reperio: at is, teste Adone Viennensi, per id tempus cum Agobardo Lugdunensi Episcopo reus conspirationis profugerat primus ante alios. Igitur Baduradus, fidus semper comes Ludovico, suscepta legatione, quamvis in omnem partem versasset animos filiorum, rei que indignitatem exposuisset, nihil æqui ab exacerbatis filiis impetrare potuit. Imploratus & Pontifex (erat Gregorius eo nomine IV.) Ac tardius quidem ille Roma accessit, non sine indignatione Imperatoris; ubi tamen advenit, auxit Imperatoris offensionem, quod prius ad castra filiorum, quam ad se accessisset. Jamque frontes exercitus gemini stabant sibi obversæ inter Argentoratum & Basileam (in Campo, qui mendacij dictus est, ob delusum Imperatorem) cum Pontifex singulos filiorum adie, modò precibus, modò hortationibus ad concordiam & pacem emolliens. Ac postquam nihil ab efferatis animis impetratum, petijt sibi permitti ad patrem transire, & de conditionibus pacis agere; id concessum. Inter hæc è castris Imperatoris plerique dilabuntur ad castra filiorum, transfuga & perfidi. Imperator, ubi se desertum prope vidit à suis, nec quos secum habebat, prælio committi vellet, dura necessitate circumventus, legat ad filios, qui dicerent se in eorum potestate fore, caveant duntaxat ab injuria Conjugis, filij, & domesticorum. Nec mora; rebellia filiorum castra ingreditur; cum subito Juditha conjunx à latere avulsa in Italiam abripitur: Augustus cum Carolo filio in tabernaculum includitur: inde soluto ad impiam prædam exercitu, divisoque inter se Imperio, Pipinus in Aquitaniam, Ludovicus in Bojariam abeunt, captivus pater apud Lotharium filiorum iniquissimum relictus. Et quò non ambitio hominem abripuit? ut

Baduradus frustra tentat cum Ludovico Imp. filiis conciliare.

Ludovicus filiorum se potestati dedit;

ex

tyris Chri.
quæque pro
oco nostris
psa regio in
inesse Chri.
itate, absque
tatis omnem
s monasterii
lonum profu
ra dona sibi
do firmare

Terminarum
cognovi et ff

rii Domini
Wormatiæ

locum non
e atq; anno

HLudovicus
ditatis nostra
quid conseri
ndam, et ad
mus. Idcirco
entium quam
opitiantes De
rotomartyris
ue novæ Con
ribus invenit
lemosina con
imus, suggi
locum pro
rio per tempo
hoc nostram
juris nostri
er quod statu
e in eodem sa
sitates Sere
rmi

Imperio
ejusque
in signibus
exiuit.

Ertwinus
in Chron.
Osnab.

ex collega Imperij, abrogato patri Imperio, se Imperatorem ferret, eò omnes artes & concilia vertit. Ac postquam patrem tota ætate per urbes Franciæ tragico spectaculo circumduxisset, Carolumque filium à patre abstractum in Prumiense monasterium reclusisset, Compendium festinavit, ubi conventum indixerat, ut in eo publico procerum judicio Imperium patri abrogaretur; quantum verò hoc urgebat Lotharius, tantum veriti proceres, cum primisq; auctores conspirationis, ne tantum flagitium excità Germanià omnia retro in ipsorum capita verteret. Igitur callido consilio, quo facinus velent, Franciæ quosdam Episcopos, alios minis territos, alios dolo persuasos, alios etiam ingenio pronos in conventum consensumque trahunt; quos inter Ebbo Remensis Archiepiscopus concitor & architectus malorum accessit. *Quanquam omnes illi Episcopi, ut Theganus perhibet, Imperatori molesti fuerint, maxime hi, quos ex servili conditione honoratos habebat, cum his, qui ex barbaris nationibus ad hoc fastigium perducti erant.* His deinde cum proceribus conjurationis in concilium congregatis, Imperator absens & per summum nefas inauditus damnatur: & mox, ut pronunciatum erat, eorum sententijs Imperator Compendij in Basilica Deiparæ Virginis ante aram & corpus S. Medardi & Sebastiani sistitur. Ibi regia indumenta & arma ponere cogitur, pullaque veste indutus in monasterium sub tectum quoddam detruditur; & ne elabi possit, arcta custodia additur: oblato dein Missæ sacrificio, populus dimittitur inter gemitus & lacrymas. Inter Episcopos hujus facinoris reos producit Crantzius atque Ertwinus, Egilmari testimonio, Goswinum tertium Osnabrugensem Episcopum, à quo Imperatorem gladio discinctum perhibet: atque is fortè est, quem Theganus comprehendit inter barbaræ nationis præfules, qui deinde restituto Imperatore ultro Episcopatu cesserit & conscientia sceleris se in monasterium Fuldense abdiderit. Ceterum nullum ego reperio ex Saxonis Episcopis hujus conspirationis reum: eò Baduradi nostri gloria illustrior, qui Imperatori in omnibus hinc ærumnis fidus adstitit, vir magnanimus, & ad omnes casus intrepidus.

His mense Octobri per summum scelus gestis, Lotharius Compendio patrem secum eadem pulla veste, quam monachalem volunt, deduxit Aquisgranum ad hyberna, arctaque inclusit custodia impius filius. Lotharium Aquisgranum comitatus Orgarius Episcopus, quem Theganus inter conspirantes atque æmulos Imperatoris nominat; atque hunc Orgarium Moguntinum Archiepiscopum dixeris silente etiam Serrario.

Annus Christi 834.

Gregorij IV. Pont. 7.
Ludovici Pij Imp. 21.
Baduradi Ep. Pad. 20.

Post

Postquam prop
buit, tota prope Ger
convolare ccepit. Ac
suscepit, quàm Ludov
teris semper fratribus
truo & Metensi Episc
misit ad Lotharium fr
in colloquio apud Mo
ctis Germanorum &
aggredi statuit. Jamq
arma pro Imperator
ipse Pipinus filius se ju
tempus, pullatum fecer
turavit. Ibi cum se tot
imparem cerneret Lot
nit, ipse contenta fug
ennæ subsistit, explor
commutatâ fortunâ
omnem fidem & ope
Imperij resumeret. Qu
ca D. Dionysij, ingenti
nibus pullata veste ex
hortantibus subinde a
sequeretur, & à perduc
lis belli, sanguini parce
pinum & Ludovicum
ctu excepit; & hunc i
Aquisgranum redijt, u
lo filio ex Francia, hyc

Has inter turbas
retur Imperator, dup
quorum altero benefi
tione donando prædia

In nomine Domini
divina repropitiante cler
munere de beneficiis à D
mus, id nobis et ad mort
perpetualiter obtinendam
volumus omnium fidelium
sollertia, quia complacuit
in Angaris, in Logni, qu
quod dicitur nova Corbei
pastor et rector esse dinosc

Postquam propudiosi hujus facinoris fama per hyemem increbuit, tota prope Germania, Francia, & Burgundia concita, ad arma convolare coepit. Ac nemo patris causam sollicitius vehementiusque suscepit, quam Ludovicus filius Bojariæ Germaniæque Rex, qui ceteris semper fratribus æquior fuit in patrem. Quare à Drogone patruo & Metensi Episcopo facile permotus, alios super alios legatos misit ad Lotharium fratrem; ut benignius haberet patrem. Cumque in colloquio apud Moguntiam coram nihil etiam impetrasset, collectis Germanorum & Saxonum trans Rhenum copijs, Lotharium aggredi statuit. Jamque in Burgundia, ceterisque Franciæ provincijs arma pro Imperatore restituendo sumpserant proceres, quibus & ipse Pipinus filius se junxit. Hoc animadverso, Lotharius sub vernum tempus, pullatum secum trahens patrem, Aquisgrano Parisios maturavit. Ibi cum se tot undique copijs in caput suum confluentibus imparem cerneret Lotharius, patrem in cœnobio S. Dionysij deponit, ipse contenta fuga in Burgundiam properat, eaque decursa, Viennæ subsistit, exploratum, quò res vergeret. Tum verò proceres, commutatâ fortunæ scenâ certatim ad Imperatorem adcurere, & omnem fidem & opem addicere, hortari ut insignia & potestatem Imperij resumeret. Quorum præsidio confusus Imperator in Basilica D. Dionysij, ingenti populi gaudio plausuque, Episcoporum manibus pullata veste exutus, purpura, baltheo, & ferro se accinxit; cohortantibus subinde armatis procerum turbis, Lotharium filium insequeretur, & à perduelle vindictam sumeret. Aversatus consilia civilis belli, sanguini parcendum suavit. Mox Carisiacum profectus Pipinum & Ludovicum filios, immemor præteritorum, paterno affectu excepit; & hunc in Bojariam, illum, in Aquitaniam remisit, ipse Aquisgranum redijt, ubi, recepta ex Italia Juditha conjugæ, & Carolo filio ex Francia, hyemem exegit.

Restituitur imperie, agentem Ludovico Germaniæ Rege.

Has inter turbas, etiam dum Aquisgrani in potestate filij tenebatur Imperator, duplex hoc anno in mense Majo diploma dedit, quorum altero beneficentiam in Corbeiensis explicuit, nova largitione donando prædia religiosi ejus cœnobij monachis.

Villas nonnullas Corbeiensibus transcribit Ludovicus.

In nomine Domini Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi. HLudovicus divina repropitiante clementia Imperator Augustus. Si liberalitatis nostræ munere de beneficiis à Deo nobis conlatis locis Deo dicatis quiddam conferimus, id nobis et ad mortalem vitam feliciter transigendam, et ad aeternam perpetualiter obtinendam profuturum liquidò credimus. Idcirco notum fieri volumus omnium fidelium nostrorum, tam presentium quàm et futurorum, sollicitia, quia complacuit serenitati nostræ, quasdam villas juris nostri sitas in Angariis, in Logni, quarum vocabula sunt Sulbichi et Hemlion, monasterio, quod dicitur nova Corbeia, ubi presenti tempore Warinus venerabilis Abbas pastor et rector esse dinoscitur, sub integritate per hanc nostram auctoritatem delegare,

delegare, ut nostris et successorum nostrorum temporibus in ditione ejusdem monasterii perpetualiter consistant, ad stipendia monachorum imbi constitutorum, et necessitates ejusdem monasterii procurandas atque sublevandas. Has ut diximus villas cum omnibus rebus, appendiciis, et terminis suis, et cum omnibus ad se pertinentibus, id est, domibus, ceterisque aedificiis, terris, pratis, silvis, campis, pascuis, aquis, aquarumque decursibus, cultis locis et incultis, nobilibus rebus, ac se ipsas morventibus, mancipiis diversis sexus ac etatis, praedicto monasterio concedimus, atque confirmamus, ut ab hac die in futurum, sicuti dictum est, in jure et potestate ipsius perpetuo permaneant, absq; cujuslibet Comitum, vel publici Judicis, aut cujuslibet personae contradictione vel refragatione. Et ut hac nostra donationis atq; concessionis auctoritas irrevocabilem et inconvulsam obtineat firmitatem, manu propria subter eam firmavimus, et annuli nostri impressione adsignari jussimus.

Signum **POFS**
LZIL HLudovici Serenissimi Imperatoris. Hirminmarus
Notarius ad vicem Theogonis recognovi et ss.

Data Idus Maij. Anno Christo propitio. XXI Imperii Domini Ludovici piissimi Augusti. Indictione XII. Actum Aquisgranii palatio regio in Dei nomine feliciter Amen.

Altero diplomate rem longè salubriorem majorisq; momenti complexus Imperator, Hamburgi sedem Episcopalem instituit, in eaque D. Ansgarium Episcopum, ex sua & Pontificis Gregorij IV auctoritate, ut profitetur, collocavit: permotus primùm Caroli patris instituto, à quo refert Hamburgi Ecclesiam constructam, dicatamque ab Amalharo Episcopo, cui deinde loco Heridagum presbyterum impositum, provehendum in Episcopum, ut in cetera Saxonia fecerat, nisi virum egregium praematura mors sustulisset. Ab ejus excessu Hamburgensis Ecclesiae, & Transalbianorum populorum cura, Bremensi & Verdensi Episcopo, ut diximus, ad hunc diem commissa fuit. Post ubi D. Ansgarius, prolatà etiam Evangelij semente extra Transalbianam Saxoniamq; gentem etiam Danorum & Sueonum Evangelij luce colustravit, ostiumque magnum aperuit Christianae religionis (quod his tabulis dilaudatur) incensus Imperator tanto fructu, & spe tot barbararum gentium Ecclesiae aggregandarum, Ansgarium septentrionalium Ecclesiarum Episcopum designavit; quem haud multò post Gregorius IV Pontifex Romae Archiepiscopum, & Legatum circumiacentium populorum, Danorum videlicet, Sueonum, & Sclavorum fecit, pallijque honore decoravit, & amplà ad id munus potestate donavit, docendi mittendiq; Sacerdotes, quocunq; in Septentrionem Christiana religio exporrigi posset. Ut vel inde recognoscas à Pontifice Romano harum gentium conversionem auspicia sua coepisse, ut haec plerumq;

D. Ansgarius defignatur Episcopus populorum septentrionalium. Vita S. Ansgarii c. 12. Diploma Gregorii IV in Append. à Casarecedi sum.

nus in diplomate Po didit Imperator Cella reciperet, si à Barbaris Sacerdotum seminarctus; & simul Corbeionales populi Christiani Ludovici Imperatoris Maij, anno Imperij Ludovici jam à tot Scriptoribus diplomate Ansgarium Episcopo, assistentibus Archiepiscopis; Verum conspirationis rei tenentibus, ut fecimus, rejiciendo Ansgarius per Danos quibus miraculis doctus in rebus ab eo per M., tantum Transalbianae religionis initijs, tum non Corbeiae ad religionis? Sanè quod in Aquilonaribus populo modo nunc populi eorum sanctisque veterum tot saeculis ad huc ta per hujus errores in olim Barbari libera se persequatur.

Fine hujus anni repetit, novà rursus libere Hafae, Corbeiensibus quo Eresburgum, Caejus Coenobij Abbate Warinus Abbas, aut perat, impetravit: tabulae In nomine Dei et repropitiante Clementia nere de beneficiis à Deo id nobis et ad mortalem tualiter obtinendam pro mium fidelium nostrorum petente Warino venera beia, nostra concessione in

nus in diplomate Pontificis enarrantur. Hisce nova largitione addidit Imperator Cellam Turholtiam cum prædijs & bonis, quò se reciperet, si à Barbaris ejici casus ferret. Igitur Ansharius novum illic Sacerdotum seminarium erigit, è quo postea D. Rembertus traductus; & simul Corbeia evocat monachos, quorum opera septentrionales populi Christi fidem tanto exinde fructu edocti sunt. Ipsum Ludovici Imperatoris diploma Aquisgrani consignatum Idibus Maij, anno Imperij Ludovici 21, Indiétion. 12 hìc non recito, quòd jam à tot Scriptoribus vulgatum extet. Memoratur eodem quidem diplomate Ansharius consecratus Episcopus à Drogone Metensi Episcopo, assistentibus Ebbone Remensi & Otgario, inter ceteros, Archiepiscopis; Verùm cum duo Archiepiscopi hoc ipso tempore conspirationis rei tenerentur, consecratio hæc Ansharij in annum 831, ut fecimus, rejicienda est. Quanto exinde labore, quo successu Ansharius per Daniae & Sueciae regna Christi fidem propagarit, quibus miraculis doctrinam illustrarit Deus, multis enarrat D. Rembertus in rebus ab eo præclare gestis. Jam quantum Saxonia Carolo M., tantum Transalbania regio, Dania & Suecia, in Christianae maxime religionis initijs, debet Ludovico verè Imperatori pio. Et quantum non Corbeia ad Visurgim simul debet seminario Christianae religionis? Sanè quod Fulda in Saxonibus Christo partis, id Corbeia in Aquilonaribus populis Ecclesiae aggregandis conspicitur; dummodo nunc populi earum regionum recognoscere, à quibus doctoribus sanctisque viris primò verbum Dei acceperint, & majores eorum tot sæculis ad Lutheri tempora intaminatum servarint. Tanta per hujus errores invecita mutatio, ut quae Catholicorum sacra olim Barbari libera fecere, ea nunc hæresis carceribus & supplicijs persequatur.

Apud Philip. Casar. in tribus Apost. Bollandum in vita S. Ansharij. Pontanum in hist. Danica.

Fine hujus anni dum ex Gallia in Germaniam Imperator iter repetit, novà rursum liberalitate Meppiam, ad confluentes Amasis & Hase, Corbeiensibus ad Visurgim monachis donat; eoque consilio, quo Eresburgum, Cellam quoque hanc Corbeia conjungit, ut ab ejus Cœnobij Abbate ceteri tanquam capite regerentur; id quod Warinus Abbas, aut per se, aut Baduradum, qui tum Imperatori aderat, impetrarit: tabulae donationis hæc sunt.

Meppena à Ludovico Imp. donatur Corbeiensibus.

In nomine Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi. HLudovicus divina repropitiante Clementia Imperator Augustus. Si liberalitatis nostrae munere de beneficiis à Deo nobis collatis, locis Deo dicatis aliquid conferimus, id nobis et ad mortalem vitam feliciter transigendam, et ad æternam perpetuam profuturum speramus. Idcirco notum fieri volumus omnium fidelium nostrorum tam presentium quam futurorum sagacitati, quia petente Warino venerabili Abbate, qui monasterium, quod dicitur nova Corbeia, nostra concessione in regimine habere dinoscitur, complacuit Celsitudini

N

nostra

nostra quaedam Cellam juris nostri vocatam Meppiam, quae est constructa in pago Agredingo memorato monasterio per hanc nostram auctoritatem tradere, ut perpetuo sub eius ditione cum omnibus ad se pertinentibus consistat. Hanc, ut diximus, Cellam sub integritate cum omnibus rebus ad se pertinentibus et aspicientibus, id est, Basilicis, domibus, ceterisque aedificijs, terris, pratis, silvijs, cultis locis et incultis, mobilibus rebus et immobilibus, mancipijs diversi sexus et etatis, memorato monasterio subditam esse facimus, atque per hanc nostram auctoritatem ita condonamus et tradimus, ut in iure ejusdem ac monachorum ibidem per tempora Deo servientium in diversis necessitatibus ad divinum cultum propensus exequendum absque cujuslibet diminutione ac retractione permaneat, et nullus fidelium nostrorum ab eorum dominatione et potestate eam quoquo modo auferre, aut in aliam quamlibet partem quacumque occasione transferre presumat, sed liceat memorato Abbati, ejusque Successoribus, ac monachis in memorato monasterio per tempora degentibus jam dicta Cella cum omnibus ad eam pertinentibus ad Dei ac Domini nostri Jesu Christi famulatum diligentius peragendum uti absque cujusquam contrarietate, et quaecumque ad suos in Domini nostri Jesu Christi militibus usus et necessitates pertinent adornare, disponere, jureque efficere, quatenus pro nobis, conjuge, proleque nostra, et pace, ac stabilitate totius imperii à Deo nobis commissi, alacrius eos indefinenter Domini misericordiam exorare delectet. Et ut haec nostra auctoritas inviolabilem et inconcussam obtineat firmitatem, manu propria adscriptus, et annuli nostri impressione assignatus sumus.

Signum HLudovici Serenissimi Imperatoris. Hirminmarci Notarius ad vicem Hugonis recognovi et ss.

Data VII Idus Decembr. Anno Christo propitio XXI Imperii Domini HLudovici piissimi Augusti. Indictione XII. Actum Blanciacae in nomine Domini feliciter Amen.

Meppia, quod nunc praemunitum est oppidum dioecesis Monasteriensis ad praedictorum amnium confluentes, vetustate celebris locus, ut vita S. Ludgeri proditum est, & Ludovici Imperatoris domicilium, ac sedes Monachorum, per quos vicini Embslandiae Incolae Christiana religione exulti; ideo Cella his tabulis vocatur, uti & Visbeki iisdem in finibus; quas & Abbatias dixere, à primaria Monachorum statione, ad quam ceteri se per parochias dispersi reciperent. Unde hodie jure patronatus multae istius parochiae Abbatem Corbeicensem respiciunt. Intelligebatque tunc Imperator quanto lucro Sacerdotes ordinis S. Benedicti in ea rudium hominum cultura versarentur. Ideo tam amplis bonis dotavit coenobium, Abbatemque Corbeicensem eorum moderatorem esse voluit.

Accessit

Accessit per hæc ex prima Francica praefectura, & doctrina postquam abdicatus, sumptoque habitavit vitam exegit, cui hoc taphium inscriptum

Inclutus est i

Quom

Sed servire

Secum

Cujus doctrin

Pro qu

Multa ille, ut erat opus argenteam crucem xborum bibliothecarum id factum, in annalib

At nondum or Quae res impedit, quatum curam intender armatus ac rebellis pa commisso victor, Ca supplicio; quos inte extracta, dolioque vir intencata alijs, qui au Adeo difficilius recor ceteros in gratiam sup plicem se, ut alij, stitiff grano movit in Franco Germanorum Saxo cum Aquitanico mili promoverat, ubi hau viribus longè impar, quem oblata concor luit. Quam in rem m rent; quos ille durè e Castris utrimque in tum praelium spirare

Accessit per hæc florentia Corbeiensis cœnobij initia Geroldus ex prima Francica nobilitate, vir cum palatinis honoribus, militia præfectura, & doctrinarum scientijs clarus; tum multò illustrior, postquam abdicatis omnibus bonis & honoribus Corbeiam ingressus, sumptoque habitu pauperem & sanctissimam inter Monachos vitam exegit, cui hodie dum eleganti & Romano caractere hoc Epitaphium inscriptum legitur.

*Inclutus est istic positus Levita Geroldus,
Quondam regali clarus in obsequio.
Sed servare Deo malens, hic quidquid habebat,
Secum præsentem contulit Ecclesiæ.
Cujus doctrinis gaudet, donisque refulget,
Pro quo Christe jugem confer ei requiem.*

Multa ille, ut erat opulentus, prædia bonaque donavit, interq; cetera argenteam crucem XII librarum, & instructam omni suppellectile librorum bibliothecam; quanquam, quo Ludovici Imperatoris anno id factum, in annalibus præteritum sit.

Annus Christi 835.

Gregorij IV. Pont. 8.
Ludovici Pij Imp. 22.
Baduradi Ep. Pad. 21.

At nondum omni civili filiorum bello exsolutus Imperator. Quæ res impedit, quo minus animum in Saxoniam, & harum gentium curam intendere licuerit. Hæbat nimirum Lotharius adhuc armatus ac rebellis patri in Francia; prælioque inter utriusque duces commisso victor, Cabilonem expugnat, sævitque in victos capitali supplicio; quos inter Gotberga Wilhelmi Comitis filia è cœnobio extracta, dolioque vinacio inclusa viva projicitur in Ararim. Eadem intentata alijs, qui aut fidi Imperatori, aut Lothario suspecti erant. Adeò difficilius reconciliatus filius patri, quam pater filio, qui jam ceteros in gratiam susceperat, idem facturus Lothario, si modò simplicem se, ut alij, stitisset. Igitur adversus obfirmatum armatus Aquigrano movit in Franciam Imperator, quem Ludovicus filius cum Germanorum Saxonumque copijs secutus: his se junxit Pipinus cum Aquitanico milite. Jamque Imperatorius exercitus Aureliam promoverat, ubi haud procul Lotharius cum exercitu consistebat, viribus longè impar, eoque retro abiit. Nec pater insecutus filium, quem oblata concordia & pace, quam armis sibi reconciliari voluit. Quam in rem missi legati, qui contumacem filij animum lenirent; quos ille durè exceptos cum minis etiam remisit ad patrem. Castris utrimque in conspectu positis, cum militum animi cruentum prælium spirarent, Imperator nihil magis, quam ejusdem sanguinem

*Annales
Francorum
Vita
Ludovici.*

*Lotharius
Patri re-
bellis*

Agente
Badura-
do Episc.
Paderb.

Ingrati-
am cum
ceteris
recipitur.

Ann. Fran-
corum.
Concil. Pa-
risiens. tom.
21.
Flodoardus
lib. 2. c. 20.
Synod. Sues-
sion. & Tri-
castina.
Hinema-
rus lib.
adversus
Godschal-
cum c. 30.

guinem averfatus, mittit Baduradum Episcopum Paderbornensem ad Lotharij filij castra, virum cum ætate gravem, tum auctoritate spectabilem, qui jam in vigesimum annum multis legationibus clarus episcopatum gesserat; ille vero, qua pollebat facundia, perorando aggressus Lotharium ex lege divina exposuit indignitatem rei; tum Pontificali auctoritate ostensa, additaque comminatione, quam ex ultrici numinis manu tot contumaces in patrem filij experti essent, obduratum Lotharij animum ad reconciliationem inflexit, magno Imperij tum laborantis bono. Libet hæc ipsius Thegani apud Treviros tum Chorepiscopi & Spectatoris referre verbis; *Tunc, inquit ille, Imperator misit legatos suos post eum, Baradadum Episcopum Saxonum (Baduradum videlicet) et cum eo Gebhardum nobilissimum ducem, et Berengarium sapientem propinquum suum. Qui venientes ad eum statim jam dictus Episcopus præcepit ei sub edicto Omnipotentis Dei et Sanctorum ejus, uti se à societate impiorum seductorum alienaret; ac cum Episcopus primum intromissus multa perorasset, ad quæ attonitus hærebatur Lotharius, post ejus legationem duces protulerunt, quod eis imperatum fuerat. Quos statim rogavit ad modicum tempus egredi foras, et statim revocavit, deprecans eos, ut ei consilium darent de omnibus actibus suis; at illi instruxerunt eum, ut veniret ad præsentiam patris cum ceteris Seductoribus, certò promittentes pacem & gratiam patris; quibus Lotharius addixit venturum se. Nec mora secutus Lotharius, venit ad castra, ubi Imperator pater sub magnifico papilione confidebat, & juxta patrem filij Pipinus & Ludovicus spectante universo, qui circumfusus erat exercitu. Postquam introgressus tabernaculum Lotharius, & vestigio supplex se abjecit ad pedes Imperatoris, veniam omnium præteritorum deprecatus; quem pater paucis objurgatum amplexus excepit facta omnium noxarum condonatione. Pari clementia Hugo, Mathfridus, ceterique rebellium accepti. Is finis hujus sceleris & propudiosi belli: hæc salutaris tandem pax inter Imperatorem & filios conciliata, Baduradi potissimum studio & auctoritate, quem inter Germaniæ Saxonique præfules Imperator & aula post Dragonem Metensem Episcopum cum primis venerabatur.*

His peractis, jussus est Lotharius petere Italiam, nec ab ea injussu patris redire, collocato etiam in Alpium claustris milite, ne tractatus illi in Franciam pateret. Imperator exinde Aquisgranum reversus ea, quæ ad præsentem statum Germaniæ Saxonique poscebantur, disposuit. Nec multò post publicum in Theonis villa conventum indixit, ad quem VIII Archiepiscopi, & xxxv Episcopi, ac plerique procerum Dominica incuntis quadragesimæ præsentis Imperator convenerunt. Actum in eo maximè de flagitio Episcoporum, à quibus Imperator Compendij augustalibus ornamentis exutus fuerat. At cum ceteri Episcopi hujus criminis rei in Italiam profugissent, solus

solus Ebbo Remensis ganus scribit, sese stitit mali artificem institutum phani in Mediomatrici scopis, Clero & populari sede amotum, Episcoporum accusatum petijt, delegitque sibi doinum Episcopos. gnunum pronunciavit, tentijs Archiepiscopatum cretum Lotharij adscitum Ludovici Imperatoris excessum Ludovici à restitutus. Vir ex tranpuer à Carolo M. inter multaque naturæ donere, quo præclare fublicis Aula negotijs honoris moderari potest scoporum calculis in tempore Ludovicus Jmem procellis foedant perfusus fluminum aqua omnia filiorum scelusum planè cognoscas, etoresque intra proxAmbianensis, Elias Abbas, Adelhardi comquamplures ex nobilitibus sublatis Deus

Illuxit tandem at tam Imperatori post Paderbornensi duorum illato salutaris, admirator, postquam assertum impensius habuit, quàm in pristinum statum.

solus Ebbo Remensium Archiepiscopus ex fuga retractus, ut Theganus scribit, sese stitit. In hunc igitur accusatio tanquam totius mali artificem instituta fuit. Atque is postquam in Ecclesia S. Stephani in Mediomatricum urbe cathedram conscendens coram Episcopis, Clero & populo confessus est, iniquè à se Ludovicum Imperiali sede amotum, traductus inde Theonis villam ad concilium Episcoporum accusatusque, secundum Africanos Canones, Judices petijt, delegitque sibi Aiulfum Archiepiscopum, Baduradum & Mo-
 doinum Episcopos. Coram his ille & se reum fassus, & ultro se dignum pronunciavit, qui munere suo exueretur. Mox omnium sententijs Archiepiscopatu dejectus in exilium abiit, atque inde, ut ad decretum Lotharij adscribitur, in Cisalpinis regionibus usque ad obitum Ludovici Imperatoris delituit: anno demum D.C.C.C.XL post excessum Ludovici à Lothario in Imperium successore sedi pristinae restitutus. Vir ex transhenano & Saxonico verisimiliter genere, qui puer à Carolo M. inter obsides acceptus, translatusque in Franciam, multisque naturæ dotibus insignis, major etiam ex Apostolico munere, quo præclarè functum diximus ad fines Danorum; at ubi publicis Aulæ negotijs se miscere cupidius cœpit, neque se in fastigio honoris moderari potuit, scædo casu in præceps datus est. Idem Episcoporum calculis in absentes sancitum est, observatumque, quo tempore Ludovicus Imperator captivus à filio circumductus, hycem procellis scædam & ventorum turbinibus horridam, terras superfusus fluminum aquis ubique immerfas fuisse, tanquam elementa omnia filiorum scelus in patrem detestarentur. Et quo vindicem Deum planè cognoscas, omnes propè hujus rebellionis concitatores auctoresque intra proximos annos extincti perière; quos inter Jesse Ambianensis, Elias Tricassensis Episcopi, Walo Corbeia Francica Abbas, Adelhardi conditoris Corbeia ad Visurgim frater, alijque quamplures ex nobilitate Francica proceres; tanquam factiosis capitibus sublatis Deus Imperatori pacatius exinde imperium pararit.

Conventus Theonis Villanus, in quo Ebbo Rhemensis Archiepisc. ceterique Majestatis læsæ rei sedibus suis dejecti.
 Tom. 21. concil. Paris. in decreto Lotharij Imp.

Annales Francorum. Auctor vita Ludov.

Annus Christi 836.

Gregorij IV. Pont. 9.
 Ludovici Pij Imp. 23.
 Baduradi Ep. Pad. 22.

Illuxit tandem annus trigesimus sextus supra octingentesimum, Francor. Ann. Auctor vita Ludovici.
 tam Imperatori post sævam tempestatem serenus, quàm diocesi Paderbornensi duorum Sanctorum pignore Liborij & Viti ex Gallijs illato salutaris, admirandusq; cœlestibus beneficijs. Enim vero Imperator, postquam assertus in libertatem & majestatem Imperij, nihil impensus habuit, quàm collapsa disjectaque belli turbine revocare in pristinum statum. Quam in rem mensè Februario Imperatoris jussu

Concili-
um A-
quisgra-
nense,
ejusque
acta.

Concil. Pa-
risiens. tom.
21.
Concil. Co-
lon.

Conven-
tus Wor-
maticensis.

Lib. 2. Le-
gum Fran-
cici.

Año Vi-
ennen. in
chron.

Ludovici
Imp. cura
pro Ec-
clesia Ro-
mana, à
Lothario
afflicta.

jussu convocata est celebris illa Synodus Aquisgranensis; de qua Francorum annales, atque auctor vitæ Ludovici pij ad hunc annum hæc memorant. Ipsi diebus, in quibus purificatio beatissimæ semper Virginis Mariæ celebratur, Conventus quidem magnus, sed præcipuè Episcoporum Aquisgrani convenit. Nomina præsentium Episcoporum etsi exciderint, Baduradum Episcopum Paderbornensem interfuisse, nemini dubitare fas erit, quando per id tempus in palatio Imperatoris adhuc versabatur, etiam tum, cum corpus Liborij Paderbornam deportaretur. Et facilè mihi persuaserim, Baduradum præcipuum hujus concilij Imperatori auctorem fuisse. Pertractatum in hoc conventu primò de munere & moribus Episcoporum; Deindè de officio Abbatum, aliorumque inferiorum ordinum instituto. Tertio de Imperatoris filijs ac ministris rectè componendis. Quemadmodum hæc acta canonesque tribus libris comprehensâ tenemus. Quæsti etiam cum primis patres de bonis Ecclesiæ per civilia hæc bella ereptis; tanquam intestinorum bellorum non aliz causæ, quàm laxata cleri populique disciplina, & spolia bonorum Ecclesiasticorum. Quare publico Imperatoris & Episcoporum decreto missi legati ad Pipinum filium Aquitaniæ Regem; idemque Ludovico & Lothario Imperatum, ut rapta Ecclesijs & Monasterijs redderentur, Ejus quoque rei gratia alter post pascha Wormatiæ conventus procerum indicitur, in quo coram Imperatore diligens inquisitio & severa animadversio facta in ministros justitiæ. Quare & Missi Dominici, seu Legati in provincias ire jussi; ac ne oneri, aut incommodo essent in hoc legationis munere, com meatum illis hac lege præscripsit; *Episcopo panes XL. Frisinga tres, de potu modii tres, porcellus unus, pulli tres, ova XV. annona ad caballos modii tres præbentur;* quod denuo satis liquet hoc legationis munus Episcopis, quibus comes adjungi solitus, tanquam fidissimis & æquissimis Imperij ministris commissum fuisse. Hoc nimirum illud Adonis Viennensis de Ludovico elogium: *inter mirifica et honoranda opera per totum imperium didit tum in Gallia, Germania et Italia legatos, qui pauperum et oppressorum justitias diligenter perquirerent, et singulorum necessitates ad plenum audiverent.* Quæ laus non parum contingit afficitque Baduradum nostrum, quem per id tempus vel aulæ moderatorem, vel legatum habuit Imperator, virum religione, æquitate, prudentia sibi probatissimum. Quanquam ex nullo regno Imperij graviores querelæ, quàm ex Italia delatæ; nam ita Annales Francorum, auctorque vitæ Ludovici. *Nunciatum est Imperatori, quòd Lotharius conditiones Sacramentorum dudum promissas rumperet, maximeque Ecclesiam S. Petri, quam tam avus ejus Pipinus, quam pater ejus Carolus, nec non et Imperator ipse in tutelam susceperat, homines ejus crudelissimè vexarent. Quæ res adeo animum ejus exasperavit, ut in continenti extra ordinem legatos mitteret,*

ret, monendo Lotharum Italiam donavit, etiam quam ab adversarijs non sineret, & divinitus futurum comminabatur. Quibus curam sibi sumptibus patris ad limina Apostolica restituere in integritate ad iter Romanum accessit. Adfertur Nortmanno erat; nam Dorestadii ostium Mosæ emporibus cognitis, Imperatore in Frisiam processus, quo Nortmannus peritor sollicitus habita religio florebat, à fuerunt fatalium malorum Imperator Francofurtum flore continuit.

Lætiora etiam per Liborij Cenomannensis pignore thesaurus beneficijs apud nos in Episcopi nostri religioni generis, tum Cenomani, illatumque in hanc bytero hujus Ecclesiæ, quædam etiam viva videri. Sacerdos rogatu Bisfordibus deinde Gobelivetus Cenomannensis exiit, ac fortè Erconradus miracula hujus translatus acta omnia singulari commentario illustravit. In conventu pacifico quem postea Romam. Ut jam nihil ad fidem, quia ordo narrati- Baduradus religionem quam vidit plerasque consecratas, sed & San-

ret, monendo Lotharium, ut memor esset, quòd quando ei Regnum Italix donavit, etiam simul curam Ecclesiæ Romanæ commiserit, ut quam ab adversarijs defendendam susceperat, eam à suis ipse diripi non sineret, & divinitatem offenderet, neque enim hoc ei impune futurum comminabatur. Hanc adeò Romanæ Ecclesiæ & Pontificis curam sibi sumpsit Imperator, ut iter in Italiam exemplo Caroli patris ad limina Apostolorum appareret, certus per præsentiam omnia restituere in integum, & Pontificis honori consulere. Jamque ad iter Romanum accinctus stabat Imperator, cum certis nuncijs adfertur Nortmannos in Frisiam irrupisse. Et haud levis ea clades erat; nam Dorestadium vastatum, Antwerpia & Wittha, celebre ad ostium Mosæ emporium, incensa, Frisones ad tributum adaecti. quibus cognitis, Imperator copias contrahit, atque ipse suscepta expeditione in Frisiam properat; nec desideratus diu fuit felix belli successus, quo Nortmanni oppressi, ejectique è Frisia. Nihil quippè Imperator sollicitius habebat, quam eas regiones, in quibus Christiana religio florebat, à Barbaris intactas servare. Sed hæc præludia fuerunt fatalium malorum, quæ gens illa post intulit. His gestis, Imperator Francofurtum profectus omnia in quiete & religionis flore continuit.

Lætiora etiam per id tempus ex advecto Paderbornam S. Liborij Cenomannensis quondam Episcopi corpore. Magnus Divi illius pignore thesaurus, & innumeris exinde miraculis & cœlestibus beneficijs apud nos in hodiernum diem clarus. Donum id Baduradi Episcopi nostri religioni & studio debetur, à quo ab Albrico, Saxonicæ generis, tum Cenomannis Episcopo ac populari suo impetratum, illatumq; in hanc Ecclesiam. Historia primum ab Idoneo Prefbytero hujus Ecclesiæ, qui coram omnia spectavit, relata in literas; quaedam etiam viva voce tradita: ex illo alius religiosus hujus loci Sacerdos rogatu Bifonis IV Episcopi Paderbornensis conscripsit; ex quibus deinde Gobelinus & Crantzius sua transcripsere. Præter hos verustus Cenomannensis Ecclesiæ scriptor translationem hanc contexit, ac fortè Erconradus ejus Ecclesiæ Diaconus, à quo Gobelinus miracula hujus translationis exarata memorat. Postremùm Bollandus acta omnia singulari libro complexus edidit, & singula erudito commentario illustravit, petente id Fabio Chifio Legato Apostolico in conventu pacis, cum calculo affligeretur, huic patrono supplex quem postea Roma Pontificem habuit eo nomine Alexandrum VII. Ut jam nihil ad fidem publicamque notitiam desideres; ego tamen, quia ordo narrationis postulat, quàm paucissimis dicam.

Baduradus religiosissimus Paderbornensium Episcopus, postquam vidit plerasque Saxonix Ecclesias non modo suis patronis consecratas, sed & Sanctorum corporibus, Divorumque reliquijs ad

Annales Pi-
thæi.
Auctor vita
Ludov.
Sigebertus,
Amal.
Franc. Ful-
dens.
Frisios
contra
Nort-
mannos
defendit.

Transla-
tio S. Li-
borij Pa-
derbor-
nam qui-
bus au-
ctoribus
tradita sit.

Badura-
dus celi-
tus edoce-
tur à Ce-
nomannis
sacra Li-
psana esse
petenda.

Ed cum
pluribus
missus S.
Meinol-
phus,

Utr corpus
D. Liborij
obtinere
vover
monaste-
rium Bo-
decense.

Miracula
complura
transla-
tionem S.
Liborij
subsecuta.

ad majus cœleste præsidium esse præmunitas: Osnabrugensem vi-
delicet Crispini & Crispiniani, Bremensem D. Willehadi sui Episco-
pi, Mindensem Gorgonij Martyris, Wildeshufanam S. Alexandri
Martyris pignoribus, aliasq; alijs Sanctorum Lipsanis esse provisas,
nullum verò Divi pignus Paderbornæ adhuc illatum, incensus hoc
sacro studio provisusque suæ Ecclesiæ (ut tum magnum hoc pietatis
certamen fervebat) publicum jejunium & supplicationem indixit,
dignaretur Deus etiam suæ Ecclesiæ dare tutelarem cum pignore
Divi alicujus patronum. Nec vanæ hæ præces fuere; cœlitus enim
mox Baduradus accepit, mitteret Cenomannorum ad Urbem in
Gallijs, fore ut ibi votorum copia fieret. Quam in rem Baduradus
etiam Ludovici Imperatoris voluntatem, & literas commendatitias
petijt ad Episcopum & Clerum ejus Urbis. Missi ergo cum Folodago
Advocato, quem Sualenbergensem Comitem fuisse volunt, Menul-
phus Archidiaconus, Adelbertus unâque Jdo presbyteri, Aldricus
Diaconus, & Dradivinus Subdiaconus, petitum Divi, quod placeret
dare, corpus, quorum in ea urbe magnus thesaurus erat. Hi post-
quam v Kalendas Maij Urbem Cenomannorum ingressi, literas Ba-
duradi Episcopi & Ludovici Imperatoris exhibent Albrico ejus tum
Urbis Episcopo. Atque is licet pronus esset, ultroque corpus D. Li-
borij, offerret (seu quòd idem gente Saxo popularibus suis id facile
largiretur, seu quòd jam antè id Badurado, cum in Gallijs versaretur,
addixerat) obstabat tamen clerus & populus ab Episcopo convoca-
tus, quòd dicerent, nolle se sacris illis & Divorum suorum patrocini-
is spoliari. Quæ responsio nullum magis inter legatos anxium ha-
buit, quàm D. Menulphum; quare ad Deum conversus, ut hæc impe-
traret, vovit in Ecclesia S. Vincentij se Sanctimonialium cœnobium
Budecæ in fundo sui patrimonij ex paternis bonis erecturum. Mul-
tum hæc D. Menulphi conceptæ preces valere, quibus pro sancto
exoravit sanctus cleri ac populi animos; nam ubi altero die Albric-
us clerum ac populum convocavit, omnes mutata mente promp-
te ad postulata Legatorum corpus D. Liborij offerunt. Igitur Albricus
Episcopus, indicto prius jejunio, cum clero & legatis extra Urbem
progressus ad proximam in suburbio Ecclesiam, honori SS. Aposto-
lorum consecratam, in qua corpus D. Liborij cum alijs Divorum
Lipsanis conditum quiescebat, venerabundus sepulchrum aperit, po-
puloque integrum corpus spectandum exhibet, quando suavissimus
& supra humanum usum odor omnes afflavit. Aderat & cœca mu-
lier attracta, dum corpus feretro imponitur quæ ubi in conspectu
omnium visum recipit, tantus populi plausus junctusque gaudii
fletus auditus, ut cleri psallentis voces interturbatæ, abruptæque
fuerint. Mox & spiritus malignus ex obsessi corpore ejectus, in quo
hactenus toties frustra alij laborarant. Quibus tam mirificè patrocini-

tis, Albricus Episcopus
illud cum Sacerdotibus
alijs prodigijs illustrat
linguæ usus, & contra
energumeno ab infestis
illustriora in oculis
nior. Verum Albricus
corpus Liborij solemniter
vicinam deportat; quod
pignus in exteris regibus
questus auferri sibi timere
incolumes fuissent, velle
cem manum proberent
provocent. Commotus
tantis turbæ vocibus.
inquit, tutelarem patri-
quiescat, in cœlo tam
quàm à Saxonibus im-
corpus, non animam
recens ad Christi fidei
patrocinium impertiam
editis, supra quàm uno
stret: nisi ut hoc trans-
bet, & vos doceat, velle
li, ejusque ad plures pa-
vestra velle Deo refragari
beneficium subtraherent
nat? nisi fortè negligenter
quam, si Divorum patrocini-
pignora remanent, quod
mum accedit Imperator
teris à vobis petit. His
clerus ac populus, nullum
jussit omnes intra biduum
ad quorum conspectum
fineret Divi corpus trahere
præsul conversus ad le-
ne cohortatur, ut quæ
cultu honoreque apud
inter clerum Cenomannorum
etatis fœdus vinculo firmo
corpore D. Liborij, a
D. Panacij, Turibij,

tis, Albricus Episcopus ipse humeros sacro feretro subjicit, unaque
 illud cum Sacerdotibus ad Basilicam Urbis deportat; ubi alijs super
 alijs prodigijs illustratus Liborius. Nam & claudogressus, & muto
 linguæ usus, & contracto membrorum integritas, & cæco visus, &
 energumeno ab infesto hospite reddita libertas. Quæ signa quo
 illustriora in oculis populi, eò hic in dimittendo D. Liborio alie-
 nior. Verùm Albricus, ne legatos Baduradi sustineret longius,
 corpus Liborij solemniter à Basilica in ædem D. Vincentij portæ
 vicinam deportat; quod cum populus cerneret ad exportandum
 pignus in exteras regiones parari, haud leviter tumultuari cœpit,
 questus auferri sibi tutelares Divos, quorum Patrocinio hæctenus
 incolumes fuissent, vereri se idcirco ne & divi tutelaris, & Dei vindi-
 cem manum pro benefica, quàm hæctenus experti sunt, in urbem
 provocent. Commotus his aliquantum Antistes, cum primisque
 tantis turbæ vocibus. Ad quæ tamen, impetrato silentio, non auferri,
 inquit, tutelarem patronum, qui ubivis tandem locorum corpore
 quiescat, in cælo tamen viveret, ex quo non minus à Cenomannis,
 quàm à Saxonibus imploratus ope cœlesti adesse possit: tantum Divi
 corpus, non animam cœlestem transferri, cogitent, ad gentem, quæ
 recens ad Christi fidem vocata sit, ut ab alijs quoque cultus, suum eis
 patrocinium impertiat. Et quorsum Deus tot miraculis in præsens
 editis, supra quàm unquam hæctenus compertum, D. Liborium illu-
 stre: nisi ut hoc translationis consilium sub oculis vestris compro-
 bet, & vos doceat, velle se ab alio quoque populo hunc sanctum co-
 li, ejusque ad plures patrocinium derivari. Quæ ergo hæc temeritas
 vestra velle Deo refragari, aut quæ Christiana caritas velle cœleste
 beneficium subtrahere fratribus suis, ad quos Deus hoc pignus desti-
 nat? nisi forte neglectus apud nos cultus, ut hæc mereamur. Quan-
 quam, si Divorum patrocinia sollicitatis, tot apud nos Sanctorum
 pignora remanent, quot nulla prope Urbs Galliæ colit. Quibus de-
 mum accedit Imperatoris voluntas, qui id hæc per legatos allatis li-
 teris à vobis petit. His dictis, alijsque in hanc rem copiosè expositis,
 clerus ac populus, nullo adversante, consensit. Tum Albricus præful
 iussit omnes intra biduum cœlesti D. Liborij ope sanatos produci,
 ad quorum conspectum ingens omnium exultatio & acclamatio,
 sine Divi corpore transferri, quò Deus monstrasset. Inde Albricus
 præful conversus ad legatos Baduradi Episcopi, gravi eos obtestatio-
 ne cohortatur, ut quem tot signis sibi dari viderent, nullo unquam
 cultu honoreque apud se Paderbornæ desererent. Simul per hæc
 inter clerum Cenomanensem & Paderbornensem perpetuum soci-
 etatis foedus vinculo fraterni nominis ictum. Ita demum legati cum
 corpore D. Liborij, acceptis quoque particulis aliquot ex ossibus
 D. Panacij, Turibij, Gundanisoli & Valeriani Episcoporum Ce-
 nomanensium,

Ob quæ
 populus
 recusat
 dimittere
 tam pre-
 tiosum
 pignus.

Sed Albrici
 oratio-
 ne move-
 tur ad an-
 nuendum
 denuo pe-
 titis.

○

nomanensium,

Westfali
complu-
res ad Li-
psana D.
Liberij
accur-
runt, mi-
raculis in
via patra-
tis exciti

S. Liberij
reliquia
Pader-
bornam
adferun-
tur.

nomanenſium Calendis Maij dimiſſi ſunt, quos Albricus Epiſcopus ex urbe inter pſallentium choros aliquamdiu comitatus in viam deduxit. Iter Cenomannis, quæ urbs eſt Galliaæ Celticæ in Turonenſi Archiepiſcopatu, ad Sartham fluvium inſtitutum Carnotum verſus, & Pariſios : inde per Belgium ad Rhenum diſceſſum. Ac longum fore tranſcribere ex auctoꝝibus à nobis adductis miracula, quæ toto hoc itinere ad venerationem hujus tranſvecti corporis ſunt patrata. Perhibet Cenomanenſis auctor, brevi ſpatio itineris ſupra 70 homines divinitus perſanatos. Certè miracula hæc tot, & tanta fuere, ut prævolante fama totam Saxoniam impleverint. Quapropter longè latèque excita ingens Weſtphalorum multitudo ex adverſo Rheni conſtitit; & dum 7 Cal. Junij Rhenum cum feretro tranſmitterent, omnes in terram proſoluti ſacrum pignus exceperunt; tantum ex barbaris mutati Saxones Chriſtianorum ſacra celebrabant. Ab Rheni bidui itinere pervenere ad Hedrahæm fluvium (Hedera nunc dicitur, ortus ex fonte ad Uſprungam vicum, haud procul à Saltzcotteno oppido Salinis celebri, quod & perlabitur: Cenomannenſis auctor Serenum vocat fluvium; ſed idem hic fluvius, qui à Saltzcotteno oppido ad pagum Verna delatus in Luppianam ſe exonerat.) Eo igitur in loco tribus Paderbornæ leucis diſſito ſubſiſtunt, indices ex fama adventus immenſa hominum multitudine ſe congregante in occurſum.

Miſſarum inde ſolemnia in aperto campo celebrata; quæ priuſquam finirentur, quinque homines diverſis miraculis perſanantur. Quæ ut beneficium Liberij adventum in Diœceſin præſignificaverunt; ita admiratione, & incredibili lætitia affectere ſpectantes. Eadem hora Paderbornæ puer ab ortu ſurdus & mutus utroque ſenſu ſibi repente in Baſilica Collegij redditus palam eloqui cœpit; tantquam & hoc prænuncio brevi adventurus Liberius ſignificaretur. Jamque in conſpectum Paderbornæ advenerant cum ſacro feretro ipſo Pentecoſtes die, quæ tum 28 Maij agebatur celebritas, cum clerus omnis ſacris ornamentis indutus cum civibus & populo, qui confluerat, progreſſus obviam, Divi corpus in Baſilicam introduxit, & honorificentiffimo loco collocatum publicæ venerationi expoſuit. Aberat per id tempus Baduradus Epiſcopus, quod, ut auctor hujus translationis memorat, in palatio Imperatoris adhuc verſaretur. Quo illa confirmantur, quæ ſupra toties retulimus, Baduradum per has civiles turbas & calamitates Ludovico Imperatori inter præcipuos aulae proceres, interque fideliffimos amicos & moderatores conſiliorum adhæſiſſe conſtantem. Jam qua gloria miraculorum Liberius egreſſus Cenomannis totam Galliam, eadem Paderbornam illustravit; quæ etſi auctor translationis ſcripturum ſe promittit, ad nos tamen hæctenus non pervenere; ſive id non præſtiterit: ſive incendio, quo Rothario Epiſcopo Urbs & Baſilica conflagravit, aliave tempo-

temporum injuria in
ad patrociniū Libe
taſtatur miraculis de
gularis apud Deum
evocatus anno Chriſti
Paderbornam ſupplic
malo ſe liberatum pa
hujus mali cœleſtem
in Gallia etiam ante
cus imploratus.

Cæterum ut ha
borius Cenomanno
lentiniano, Gratiano
æqualis D. Martino
liaritas fuit, ut à ſanct
enim innocentia pri
novem annos Epiſco
tibus, rebusque præcl
ob id extremo morbo
viſit, & in ſepulchrum
rium habuit. Exceſſi
ut alij 23 Julij, quo die
um colunt. Quibus p
ret, clarum perhibent
ptores faſtoſque Sanct
nus Albricus Cenom
corpus impetravit, ex
cuus, quem in Divo
ſuæ; ut quæ inter D.
dem inter Albricum
ſpiciatur. Habet hoc
ſanctos ſibi viros in
cus quàm impiorum
pore Liberius ad B. V
nus adoptatus. Que
ris pignus ætate noſtr
Halberſtadienſium E
ctum ſit aliquamdiu
morandum eſt. Ant
adeo difficiles erant
ne fragmina oſſium
Martyrum involuta
Quemadmodum ha

temporum injuria intercederint; sane quæ publica Liturgiæ oratio ad patrocinium Liborij implorandum apud nos habetur, innumeris testatur miraculis decoratum. Calculo cum primis laborantium singularis apud Deum patronus adjutorque est; Quâ pervulgatâ famâ evocatus anno Christi 1277 Wernerus Moguntinus Archiepiscopus Paderbornam supplex venit, ac D. Liborij implorata ope à calculi malo se liberatum palam testatus est. Neque tum primum cœpisse hujus mali cœlestem medicum implorari argumento est, quòd jam in Gallia etiam ante adventum in Saxoniam referatur Calculi medicus imploratus.

Gobelinus
cap. 67. ad
hanc ata-
tem.

Bollandus
comment.
ad vitans
Liborij, §. 5.
Brevis
Synopsis
vitæ S. Li-
borij.

Cæterum ut hæc ab ipsius Divi ætate repetamus, vixit D. Liborius Cenomannorum quintus, seu ut alij quartus, Episcopus, Valentiniano, Gratiano, & Theodosio Augustis, ut Baronius censuit, æqualis D. Martino Turonensi Episcopo, quocum illi intima familiaritas fuit, ut à sanctissimo viro prima illi sanctitas adhæserit. Quæ enim innocentia primam ætatem exegit, ea vitæ sanctimonia per 49 novem annos Episcopatum administravit, omnibus Episcopi virtutibus, rebusque præclare pro Ecclesia sua gestis conspicuus. Quem ob id extremo morbo decumbentem S. Martinus Angeli monitu invisit, & in sepulchrum intulit, prædicto ante Successore, quem Victurium habuit. Excessit è vita circa annum Christi 383. 5. Idus Junij, seu ut alij 23 Julij, quo die Paderbornenses annuo, ac solemnè ritu Liborium colunt. Quibus post obitum miraculis cognitus, ijs dum viveret, clarum perhibent. Sanctitatis tot testes habet, quot vitæ suæ scriptores fastosque Sanctorum, ut supervacaneum hic referre. Nec minus Albricus Cenomannensium Episcopus, à quo Baduradus Liborij corpus impetravit, eximie sanctitatis præsul tum temporis conspicuus, quem in Divorum quoque numerum retulere fasti Ecclesiæ suæ; ut quæ inter D. Martinum, & Liborium olim familiaritas; eadem inter Albricum & Baduradum utrumque gente Saxonem conspiciatur. Habet hoc Christiana vita per commercia virtutum, ut sanctos sibi viros in familiaritatem & amorem consociet; haud seculus quam impiorum consortia à vitis trahuntur. Ex eo nunc tempore Liborius ad B. Virginem & Kilianum Urbis & Diœcesis patronus adoptatus. Quoniam verò sacrilegio sanctissimum hoc corpus pignus ætate nostra per Christianum Ducem Brunswicensem & Halberstadiensium Episcopum, captâ ab eo urbe, vi militari abstractum sit aliquamdiu, redditumque post Urbi nostræ, tempori memorandum est. Antiquitus, ne quis hoc in Cenomannis miretur, adeo difficiles erant Christiani in movendis Divorum corporibus, ut ne fragmina ossium dari sinerent, sed vela tantum, quibus corpora Martyrum involuta servabantur, quæ sanctuaria & Brandea dixerent. Quemadmodum hæc ex epistola Gregorij M. ad Constantiam Augustam,

Baronius in
Martyro-
logio.

gustam, ijsq; quæ S. Germanus ac Legati ad Hormisdam Pontificem Constantinopoli scripserunt, explanat Baronius. Post tamen Regibus Francorum ob merita in Ecclesiam Romanam compressamque Longobardorum insolentiam multa pignora concessa, inter quæ D. Viti Martyris corpus, de quo referam. Post importatum corpus D. Liborij, D. Menulphus ex Gallijs redijt, ut in vetustis tabulis lego, & omnem hæreditatem monasterio Bodecensi transcripsit.

Translatio S. Viti M. è Gallia Corbeiam Saxoniam, Martyrol. Roman. Surius in vita.

Hoc ipso anno, ac sub idem ferè tempus translatum est ex Gallijs corpus S. Viti Martyris Corbeiam novam Diocesis nostræ, quoniam minus tota Saxonia cultu religionis & Divi patrociniò decorata est. Inclytus Martyr S. Vitus, qui Diocletiano Imperatore unà cum Modesto & Crescentio post ferventis plumbi ollam, post bestias & catastas divina virtute superatas, cursum gloriosi Martyrij peregit. Ea cum Fulradus Abbas admiratus legisset in Italia sepulchrum notavit, & Pipino Rege, corpus ejus in Gallias ad monasterium suum apud S. Dionysium transtulit. Hoc eodem pietatis studio incensus Warinus Abbas idem corpus S. Viti unà cum Luciani Martyris Lippianis expetijt & impetravit. Vidissetque tum Warinum & Baduradum inter se concertantes de Sanctorum thesauris, illum pro Vito, hunc pro Liborio in Saxoniam transportando; idque favore & auctoritate Ludovici Imperatoris, apud quem uterque simul præful magno erat loco inter Palatinos. Et jam Warinus Abbas multum egerat cum Hilduino ad S. Dionysium haud procul Parisijs Abbate, quando exul, ut supra diximus, apud Corbeïenses ad Visurgim verfabatur; petieratque quidem primùm S. Victorium ex Ambianensi Urbe transferri in Saxoniam. Id verò cum cives atque incolæ eorum locorum non paterentur, Hilduinum sollicitavit vehementius Warinus, permetteret ex tot Divorum corporibus, quorum tanta apud eos esset copia, unum alterumvè transferri in Saxoniam, tum ad Corbeïæ suæ novæ decus ac præsidium, tum ad gentis quæ recens Christi fidem susceperat cultum accendendum. Id uti Hilduinus exul promiserat, ita restitutus præstitit; impetrato tamen ad hoc prius Episcopi Parisiensis ceterorumque nobilium, quorum intererat, consensu. Neque Parisienses tam difficiles fuere, quam Cenomanni in Liborio corpore dimittendo; tametsi ægre à se abstrahi sinerent. Nam ex quo S. Viti adolescentis ac Martyris sanctissimi corpus Pipino Rege delatum Roma in Gallias, & ad S. Dionysium magnæ venerationi fuerat, præter alia coelestia beneficia compertum erat, nunquam fulgura ac tempestates vicinis circum agris, hominibus, ac pecoribus damnum intulisse. At jam Deus hujus Martyris gloriam & patrociniùm cum Saxonibus etiam communicare volebat. Igitur Warinus, qui cum lecto Monachorum Clientumque agmine advenerat in Gallias, ab Hilduino Abbate, præsentè innumera hominum multitudi-

Annalium Paderbornensium Liber 11. titudine, donatum Aprilis cum summa efferentem pignus. Inde ad Rasbacense non ita pridem dedente S. Vitum; nati teri visum, quo duode rum integritatem re- rinus cum suis ad xii in Saxoniam profecti etionis sine coelesti ptore eorum tempo- in Regnum Saxonum Siset, sive Sifatam, ubi adeo ut incredibilis vi- ventes ad aliam vener- diocesis Paderbornensis) tio, Domino per beatum præter eos, quos supra dus, adolescens unus ha- quinque cæca, quinque a brachium contra ælum, a demigitur Christo propi- nova dicitur, multitudine genere nobiscum comita- est Idus Junias, ubi ipsi erat, collocatum, et posi- dam fidem gentis ipsius n- ipso in loco conventus n- per milliarium et eo am- virorum ac mulierum r- onum propter religionem- que Sanctorum Martyr- Addit scriptor, quod religionem commene- concurrentium nullum o- Scurrile verbum audiri- dibus personare. Ead- celebrem stetit Cort- ingressum inclaruerat disciplinaque & Sanct- num donationibus c- Multosque annos ten-

titudine, donatum pignus post missarum solemnias 14 Calendas
 Aprilis cum summa veneratione suscipit; quem e templo sacrum
 efferentem pignus Hilduinus festo monachorum cantu deducit:
 Inde ad Rasbacense cœnobium, quod Ludovicus Imperator Warino
 non ita pridem dederat, institutum iter, Deo quotidie miraculis illu-
 strante S. Vitum; nam & Ermergardis matrona ad contactum fere-
 tti visum, quo duodecim annis orbata fuerat, & Framildis membro-
 rum integritatem recepit. Substitit in Rasbacensi monasterio Wa-
 rinus cum suis ad XII diem Calendas Julij: quo ex loco recto itinere
 in Saxoniam profecti Aquisgranum venere: nullaque dies profe-
 ctionis sine cœlesti beneficio fuit. Juvat nunc cetera ab ipso scri-
 ptore eorum temporum audire. *Aquisgrano Rhenum transgressi,
 in Regnum Saxonum venire, ac post dies aliquot in Villam, quæ dicitur
 Sost, sive Sosatum, ubi multam phalangem Saxonum obviam habuerunt,
 adeo ut incredibilis videretur exercitus utriusque sexus. Ab ea villa mo-
 ventes ad aliam venerunt nomine Brechat (oppidum nunc est Bracelia
 diœcesis Paderbornensis) In his mansionibus singulariter dierum viginti spa-
 tio, Domino per beatum Vitum operante virtutes plurimas in utroque sexu,
 præter eos, quos supra memoravimus, duo viri cæci, unus mutus, unus clau-
 dus, adolescens unus habens manum aridam curati sunt. Sed et mulieres
 quinque cæcæ, quinque debiles, parvula contracta, alia gibbosa et incurva, alia
 brachium contractum, alia manum habens aridam, omnes sanatae sunt. Tan-
 dem igitur Christo propitio finito cœpto itinere, monasterium, quod Corbeia
 nova dicitur, multitudine populi utriusque sexus de nobilissimo Saxonum
 genere nobiscum comitante pervenimus pridie ante vigiliam S. Viti, quod
 est Idus Junias, ubi ipsum sanctissimum corpus in loco congruo, ut dignum
 erat, collocatum, et positum est. Ibi Deus ad confirmandam, et corroboran-
 dam fidem gentis ipsius multas virtutes et sanitates operari dignatus est. Fit
 ipso in loco conventus magnus, magna cum devotione et alacritate, adeo ut
 per miliarium et eo amplius in circuitu monasterii tabernaculis nobilium
 virorum ac mulierum replerentur campi atque agri, qui ex omni regno Sax-
 onum propter religionem et reverentiam beatissimi Martyris Viti, aliorum-
 que Sanctorum Martyrum reliquias, quæ in loco illo habentur, convenerant.
 Addit scriptor, quod mirifice ad primorum Saxonum pietatem ac
 religionem commendandam facit, in tanta hominum multitudine istic
 concurrentium nullum obscœnum dictum, nullum illiberalem jocum, nullum
 Scurrile verbum audiri, sed noctu diuque agros & campos Dei lau-
 dibus personare. Eademque demum miraculorum perpetuitate diu
 celebrem stetit Corbeiam, ob venerationem Viti Martyris, quæ ad
 ingressum inclaruerat; quemadmodum per id tempus & religione
 disciplinaque & Sanctorum virorum multitudine, & piorum homi-
 num donationibus ceteris Saxoniarum monasterijs longè præstabat.
 Multosque annos tenuit hæc pietas, cultusque D. Viti Martyris, dum
 refri-*

refrigescens sæculis hæc multum imminui cœpta. Nec levis huius prolapsæ interversæque pietatis causa ex nundinis publicoque mercatu, quem Ludovicus pius Imperator bono quidem loci liberum istuc fecit, sed malo suo corrumpit posteritas; visaque post plura mercatorum, quàm supplicum peregrè venientium tentoria, & quæ his, lucri cupido, luxus, vana hominum studia, pravique sæculi mores permisceri solent, quibus prisca majorum pietas in vanitatem degenerat.

Widekind.
l. 1. anna.
Sigebertus
in chron.
Saxo Gram.
h. l. 1. 14.
Polonus in
chron.
Surius tom.
7.
Meibomius
in transl.
edita.

Scripsere permulti hanc admirabilem S. Viti translationem, Widekindus Corbeienfis monachus, Saxo Grammaticus, Sigebertus, Martinus Polonus, Surius, alijque complures: nemo explicatius, quàm antiquus scriptor Saxo, & à Meibomio relatus, qui transvectioni interfuit, & hæc omnia coram spectavit; ideo ex eo tanquam ex fonte certaq; fide referri placuit, ut legentium oculis subjicerem, quibus miraculis ad Divi Liborij & Viti Martyris ingressum venerationemq; Deus Saxoniarum populos in suscepta recens Christiana fide confirmare voluerit; tum ut recognoscant posteri, quanto cultu majores nostri Divos persecuti sint, secus quàm hæc longè degenerata ætas consecuta ex Lutheri doctrina Saxonibus persuasit, quibus Divorum cultum inter superstitionem, & miracula vel inter ludibria Dæmonum, vel figmenta scriptorum reponere libet, quæ tamen eorum scriptores ex annalium memoria pari, qua nos fide referunt.

Sed & aliud in gentem Saxonum à S. Vito beneficium tradit Widekindus Corbeienfis, vetus apud nos scriptor, alijque. Observatum enim memorant, ex quo corpus hujus Martyris ex Gallijs demigravit in Saxoniam, res Saxonum mirifice increvisse: contra Francorum semper in peius inclinasse; tanquam sacro pignore & Martyris patrocinio felicitas ab una gente demigravit in aliam. Quod ipsum etiam Carolus simplex Francorum Rex misso ad Henricum Regem gente Saxonem legato professus, postquam, inquit, nos deseruit insignis Martyr Vitus ad nostram perniciem, retro omnia fluxere; pax verò, et concordia regnandi ad Saxoniam transit. Quæ tecum communicare placuit, neque enim ex illo tempore civilia apud nos externaq; bella unquam cessare. Quo etiam referas prisca hosce incultosque versus, quos translationi S. Viti subscriptos lego.

Cum S.
Viti offi-
bus felici-
tas Galliarum
commigrat
in Saxoni-
am.
Meibomius
in transl.
viti edita.

*Felix Saxoniam, gaudere per pignora cara
Viti ditata, quæ dat tibi Francia grata.
Abbas Warinus regali semine primus,
Francorum natus, Viti venerabile corpus
Transtulit è Francis Corbeiam, ceu patet istis.
Romano fretus pius imperio Ludovicus
Hoc Hilduvine donat te patre favente,
Quando Dionysii texisti limina claustris.
Quo tam præclaro gaudebas ante patrono.*

Ex tunc tra
Imperium,

Quanta dehinc Corbeia abundantia ex S. Viti religiosi & Apostolici propagarunt. Inde Cultus ejus in ipsam Christiana per monachos Christi primum legationem delaberetur, tione, quàm cæca genitricem demum memoriam subducta transvectione neglecto cultu certum Vidimusque hæc nobis bona refluere, quæ

Per hoc etiam translationem delini impetrata ex Corbeia Vixit Landelinus circiter, & Apostolico ministerio commissum fuit, & eodem, quo S. Vitus, se Liborio & Vito corbeienfis borna Bocam ad viciniam ubi magna populi relictæ Bocæ vetustissimum templum opus; quo celebri etiam de Patberg, consilium ad celebriorem Landelinus Benedicti imposito Aetorpiense cœnobiurum memorabitur.

An

Nunc ad annuntiationem naves classemque injurias, & clades supereripij curis & domesticis remittere necesse habuit bona per civilia bellum Aquisgranum Episcopum eo salubriter constitutum

Ex tunc translatum fuit à te Francia sacrum Imperium, divi quo nunc gaudent Alemanni.

Quanta dehinc Corbeienſis Cœnobij felicitas omniumque rerum abundantia ex S. Viti veneratione ac patrocinio apud Deum, tantum religioſi & Apoſtolici viri per Saxoniam cultum ejuſdem Martyris propagarunt. Inde tot templa & aras ejus honori dicatas reperies. Cultus ejus in ipſam poſtea Rugiam Inſulam cum religione Chriſtiana per monachos invec-tus, cum barbaros ejus Inſulæ homines Chriſti primùm legem docerent; eò gens illa, cum poſtea ad Idolat-riam delaberetur, S. Vitum inter Deos coluit, tam impia ſuperſti-tione, quàm cæca gens ſibi finxit ex mortalibus, Diviſque Deos. No-ſtra demum memoria S. Viti oſſa bello Suecico à Cæſareo milite fur-tim ſubducta tranſveſtaque ſunt in Bohemiam; tanquam ita ſenſim ex neglecto cultu ceſſerit S. Vitus, invitis Monachis in ſacrum ſpoli-um. Vidimusque hac hæreſis tempeſtate ita opulentiffimè illius cœ-nobij bona refluere, quantum per exordia felicitatis adfluxerant.

Per hoc etiam tempus Baduradus Episcopus noster oſſa S. Lan-delini impetrata ex Cameraceniſi diœceſi tranſvexit Paderbornam. Vixit Landelinus circa annum 660, ortus ex illuſtri Francorum ge-nere, & Apoſtolico munere, quod à Martino Pontifice & Martyre il-li commiſſum fuit, & ſanctitatis fama celebris, cultuque inter Divos eodem, quo S. Vitus, decimo quinto Junij die honoratus; tanquam ſe Liborio & Vito comitem dederit in Saxoniam. Oſſa deinde Pader-bornâ Bocam ad vicinam Luppia Eccleſiam tranſtulit Baduradus, ubi magna populi religione culta quievêre. Aſpicitur hodie dum Bocæ vetuſtiſſimum templum ſtructura ſolida & elegante, Baduradi opus; quo celebri etiam Francorum hiſtoria loco poſtea Erpo Co-mes de Patberg, conſilio atque ope Henrici Paderbornenſis Episcopi, ad celebriorem Landelini venerationem monaſterium ordinis D. Benediicti impoſito Abbate condere cœpit. Id quo conſilio in Fle-ctorpientiſe cœnobium ſit converſum, ad annum Chriſti M C I V memorabitur.

Annus Chriſti 837.

Gregorij IV. Pont. 10.
Ludovici Pij Imp. 24.
Baduradi Ep. Pad. 23.

Nunc ad annum Chriſti 837 digredimur, quo Ludovicus qui-dem naves claſſemque adverſus Nortmannos parari juſſit, gentis in-jurias, & clades ſuperioribus annis illatas vindicaturus. Verùm Im-perij curis & domeſticis præpeditus ſalutare illud belli conſilium in-terminare neceſſe habuit; totuſque in eo Imperator occupatus fuit, ut bona per civilia bella Eccleſijs crepta reſtituerentur, cujus rei gra-tia Aquisgrani Episcoporum conventus eſt inſtitutus, multaque in eo ſalubriter conſtituta.

Hoc

S. Lande-
lini Lipſa-
na Badu-
radus
tranſfert
in Bocen-
ſem Ec-
cleſiam
abs ſe
ſtructam.
Baronius in
Martyr.
Rom. ad
15 Junij
ſcribit
Molanus ad
Uſuard &
in Belgii
Sanct.
Trub de vi-
ris illuſt.
Ferdinan-
dus in Mo-
nument.
Bocæ.
Tabula Er-
ponit.
Annales
Francor.
à Pitheo
edit.
Ann. rerum
geſt. à Lu-
dovico.

Gobelinus in
Cosmod.
atq; 6. c. 41.
Vita Me-
nulphi ex
M. S. Bodec.
Vita Me-
nulphi apud
Browv. in
Siderib.
illustr.
Surius ad
V. O. Rob.

S. Menol-
phus Mo-
nasterium
Virginum
condit.

Et qui-
dem Bo-
decæ,
impulsus
miraculo
cervarum
Chorum
sacrum
ibi repræ-
sentanti-
um.

Hoc præterea anno, cum felicissimè res Christiana procederet in Saxonia Episcoporum contento studio & fervore, D. Menulphus Bodecense, opere & subsidio Corbeiensium nostrorum Monachorum, monasterium condere aggressus est, voto cumprimis urgente, quod superiori anno in translatione D. Liborij Cenomannis in æde D. Vincentij conceperat. Joannes Probus Canonicus Bodecensis auctorque vitæ primordia hujus monasterij ad annum Christi 817 revocat; id licet verisimile, quòd priori anno in concilio Aquisgranensi Menulphus facultatem construendi monasterij ab Imperatore, ut diximus, impetrasse memoretur; quia tamen Sigewardus, qui vitam D. Menulphi post alios, ut fatetur, conscripsit, & Albino Doctori suo dedicavit, id non nisi post reditum ex Gallia factum perhibet, libuit hæc ad hunc annum referre. Certus nobis præ alijs hic auctor est, cujus archetypum vitæ S. Menolphi ex bibliotheca Abdinghoviana accepimus. Nam quæ Gobelino tribuitur scriptori, aut quæ Browerus habet, ex hoc auctore contracta sunt. Illo igitur usi, hæc integra fide damus. Quis verò ille Albinus sit, cui hanc scriptionem dedicat, adhuc dum nobis incompertum est. Ac volverat jam ante quidem hoc consilium de condendo cœnobio à multis annis cum animo suo D. Menulphus, quòd inter nobiles suæ gentis multum paternis bonis abundaret, incensus etiam non obscure à Badurado Episcopo suo; is enim cum divino instinctu quæstionem circumstantibus proponeret, quid nimirum mysterij sermo ille Evangelicus contineret, *Vulpes foras habent, et volucres cæli nidus, filius autem hominis non habet, ubi caput suum reclinet,* & positam quæstionem, mox quidam, sicut res habet, solveret, verbum hoc ultra quàm alter dixerat, in pectus Menulphi descendit; cœpitque versari cum animo, quo Christi etiam consilio ex paternis bonis hospitium egenis, & Deo religiosè viventibus pararet; sed, incertum obscurumque qua mora retardatus, optimum præpositum exequi distulit, donec Galliam conspexisset tot cœnobijs utriusque sexus florentem, simulque Herivordienis Monasterio in oculis esset, eadem, qua in Gallijs virginum disciplina conspicuum. Ac post conceptum jam votum certus quidem Menulphus de condendo Sanctimonialium Monasterio, sed incertus adhuc hærebat, quo illud loco collocaret. Ex ea quoque mentis perplexitate Deus expedit Menulphum. Pastor, quem habebat pecorum in patrimonij agris, dum sub nocte gregi invigilat, videt locum, in quo monasterium est, miræ lucis splendore illustratum; & dum curiosius explorandæ rei causa accedit, conspicit cervarum gregem modò chori instar sacri stare, modò circuire locum. Quo insolito spectaculo perculsus ad Menulphum properat, & quæ vidit, enarrat. Ille his auditis statim, ut erat, in cogitationem venit divinitus

divinitus sibi monstratus. Baduradum Episcopo inquit ille, vana hæc etiam denunciavit incompertus sit Dæmones, consultum habuit Menulphus deductum mi stratus precando varum grege, & quò multò lætior Menulphus integro denarrat. Ne veritatem signo exploriterum ex propinquo species Cervarum curpum retulit, nihil, illibus signis satis monstris responsum; jamque parabantur omnibus marginem novo si erecta, cervum ingerpropius accedendo in prosternit, præsentem major: simul inter cægidius se aspiciendum Menulphus, fore ut istide à Sacerdotibus litanumentis, ut tum gestifestensa omnis D. Menulphus, quæ contentis cœtabilis assurrexit, quædedicari fecit. Opere rat Virgines Sanctimotus auctor refert, agentente Menulpho in cœgore disciplinæ per Fracircum agrorum & baddita. Nomen monvilla, quàm primamum verò pulcherrimum nocentia & vitæ sanctipraeluxit, eoque filij lo per habitus; & à Baduratus administrandæq; E

divinitus sibi monstrari locum, in quo monasterium collocet; lætusque Baduradum Episcopum accedit; cui dum hæc exponit: Non nobis, inquit ille, vana hæc sunt, quando & per pastores Deus augustiora etiam denunciavit in nascente filio. Verum cum in huiusmodi sapere compertus sit Dæmon Angelum lucis induere ad ludificandos homines, consultum habuit certius explorare indicium. Quam in rem Menulphus deductus à pastore ad locum, quum noctem istic humi stratus precando transigit, locum rursus & splendore lucis, & cervarum grege, & quo pastor ante ritu circumfusum, videt. Hic jam multo lætior Menulphus ad Pontificem redit & quæ ipse viderat, ex integro denarrat. Nec tamen his confusus Episcopus, jubet tereno rei veritatem signo explorari. Obsequutus ad hæc Menulphus noctem iterum ex propinquo inter preces agit: iterumque eadem, quæ ante, species Cervarum cum fulgore lucis objecta. Quæ ubi ad Episcopum retulit, nihil, ille inquit, Menulphe ambigas, locus tibi cœlestibus signis satis monstratus est, quare opus aggredere. Placuit Antistitis responsum; jamque demenso structuræ spatio, & resectis stirpibus parabantur omnia ad ædificandum, cum D. Menulphus ad Vallis marginem novo signo recreatus videt eo loco, ubi post ara intima erecta, cervum ingentis magnitudinis accumbentem; quem dum propius accedendo intuetur, erigit ille se in pedes, & mox humi se prosternit, præsentem Dominum suum veneratus. Sed ecce res longè major: simul inter cervi huius cornua signum crucis omni auro fulgidius se aspiciendum offert; tanquam præfago loci indicio acciperet Menulphus, fore ut istic in altari incruentum crucis sacrificium exinde à Sacerdotibus litaretur; quemadmodum hæc omnia ex suis monumentis, ut tum gesta sunt, hodie dum aspiciuntur. Post illa cœlitus ostensa omnis D. Menulphi labor versus in fabricam monasterij & Basilicæ, quæ contentis operis & impensis magnifica, & hodie dum spectabilis assurrexit, quam Deo & Genitrici Virgini iv Idus Novemb. dedicari fecit. Opere Basilicæ & Monasterij absoluto, quas collegat Virgines Sanctimoniales, introductæ. Angelicam hæc vitam, ut vetus auctor refert, agentes, vitæ instituto canonicæ dicuntur; quod præfente Menulpho in concilio Aquisgranensi præscriptum, ac tum vigore disciplinæ per Franciam & Germaniam celebre erat. Fundi dein circum agrorum & bona, ex paterno patrimonio, larga donatione addita. Nomen monasterio Bodica adhæsit à vicina & Decumana villa, quam primam monasterij dotem esse voluit Conditor. Omnium verò pulcherrimum operum, quod in D. Menulpho intuearis, innocentia & vitæ sanctitas, qua à primis annis Paderbornæ in clero præluxit, eoque filij loco ab Hathumaro & Badurado Episcopis semper habitus; & à Badurado ob sapientiam etiam legationibus ad motus administrandæque Ecclesiæ, Archidiaconi munus gessit, cui per absentiam

Cervus Crucifixi effigiem inter cornua sustinens D. Menulpho se spectandum offert.

D. Menulphi munia & innocens vita.

P sentiam

sentiam suam Baduradus vices suas in regendo clero commiserit. Quanquam nihil à Menulpho ferventius per omnem vitam actum, quam ut Christi religionem inter populares proferret, hominesque rudes, quos ex barbaris Christianos ætas illa formabat, Christi legibus & disciplina excoleret. Quo in opere magnum virtutis & laboris campum sortitus, ita se probavit, ut illum inter primos Evangelij Doctores, & sanctissimos Paderbornensis cleri viros posteritas venerata sit. Qua in re, ut in alijs, nihil ex ætate illa magis desideramus, quam scriptorum, qui præclara ejus sacra enucleatius ad nos transmisisset.

Annus Christi 838.

Gregorij IV. Pont. 11.

Ludovici Pij Imp. 25.

Baduradi Ep. Pad. 24.

Badurad^o
interest
Comitijs
Neomagi.
*Annales
Francor.
Pith.
Auctor
Vita Ludov.
Antiq.
Fulda. lib. 1.
apud Pistorium tom.
1. p. 474.*

Nunc præsentia exequar ex hoc anno 838, quo intestina filiorum bella adversus patrem recrudescere cœperunt. Nam ut Francorum annales à Pithæo editi memorant, convenère per Quadragesimam Lotharius & Ludovicus in Valle Tridentina, consilia agitantes de Regni inter se partitione. Quæ postquam animadversa ab Imperatore, ille contra Neomagi mense Junio celebrem conventum Episcoporum ac procerum indixit. Ac magna frequentia, præter Comitibus & innumeram Vasallorum multitudinem, convenisse Episcopos, interque hos etiam Baduradum Paderbornensem Episcopum, docet nos tabula antiquitatum Fuldensium, quæ sic habet: *Anno Domini Incarnationis DCCCXXXVIII, Indictione prima, mense Junio, XV Idus Calendas Julii, facta est contentio Gorboldi et Hrabani Abbatis coram Imperatore Ludovico et filiis eius Ludovico et Carolo, nec non et Principibus ejus in palatio apud Neomagum oppidum constituto, de captura piscium D. Bonifacio olim donata, & per fraudem injustè ablata, quam convictri iniqui possessores D. Bonifacio & Cœnobio Fuldensi, cui tum præerat Rabanus Abbas, jussu Imperatoris reddere coacti sunt: tabulæ his testibus consignatæ, Trugone Archiepiscopo, Otgario Archiepiscopo, Radolto Episcopo, Helmgando Episcopo, Gerfredo Episcopo, Loetgrimo Episcopo et Badurato Episcopo.*

Ex hoc quoque conventu Episcoporum producimus Ludovici Imperatoris diploma plenum liberalitate in Herivordienfes Virginum, Etimonialium & Canonicarum Virginum, & religiosa instituti disciplina, & confluentibus ad id nobilem & ingenuorum Libens mirificè floureret, liberali illud donatione Ludovicus pius Imperator hoc anno locupletavit. Ac facile mihi persuadeo, id cum primis Judithæ Imperatricis, quæ ex matre, ut diximus, Saxonici generis erat, benevolentia, & gratia impetratum esse; si non etiam Abbatis, que

Ludovicus Imp.
in Herivordienfes Virgines bene-
ficus.

quæ hic Tetta nomi
propinquitate Judic
pronior fuit Impera
ginum Christianis
magno Christianæ
ctu, quando per
mitum, nobilem, &
Francia sese Deo co
conditum, in quo
tur, hic recitare con

In nomine Domini
divina clementia prop
nere ceteris mortalibus
munificentia nostra be
sustollimus, digno retri
credimus. Quapropter
sua nostrisque præsentib
dam monasterium voca
Sanctæ Dei Genitricis
præsentis tempore vener
res et mancipia nostra
nostra augmento deleg
degentibus stipendia ne
nasterii procurentur, id
Remi, Ecclesiam ibi cons
ad se justè et legaliter p
villa nuncupata Watr
nibus rebus ac mancipi
qui dicitur Schoppingus,
tam cum decimis et omni
tibus et aspicientibus. V
poribus irviolabilis perm
memoratum monasteriu
benus, ut memorata Ecc
justè et legaliter pertinent
petuo consistant, et nullus
quam tempore eadem Ec
jure ejusdem monasterii
stris sepe dicti monasterii
jure pertinentibus Eccles
auctoritas nostra firmior
et annuli nostri impressio

quæ hic Tetta nominatur, aliæve in eo monasterio illustres Virgines propinquitate Juditham sibi conjunctam habuerint. Eoque etiam prior fuit Imperator ad liberalitatem, quòd in eo Collegio Virginum Christianis moribus sequiorem sexum excoli conspiceret, magno Christianæ religionis inter Saxones nostros decore & fructu, quando per contemptionem humanarum rerum multæ Comitum, nobilium, & ingenuarum Virgines haud secus, quàm in Francia sese Deo consecrarent. Quapropter diploma hæcenus reconditum, in quo simul diocesis Monasteriensis loca consignantur, hic recitare congruum duximus.

In nomine Domini Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi. HLudovicus divina clementia propitiante Imperator Augustus, si illius amore, cujus munere ceteris mortalibus prelati sumus, loca divino cultui consecrata congruis munificentia nostræ beneficiis ad divinum cultum ulterius exequendum suscollimus, digno retributionis præmio nos à Domino fideliter remunerari credimus. Quapropter notum esse volumus cunctis fidelibus S. Dei Ecclesiæ nostrisq; presentibus scilicet et futuris, quia complacuit nobis ad quoddam monasterium vocabulo Herivarth, quod in Ducatu Saxonie in honore Sanctæ Dei Genitricis Mariæ semper Virginis constat esse dicatum, quod presenti tempore venerabilis Tetta Abbatissa regere dinoscitur, quasdam res et mancipia nostræ proprietatis sitas in memorato Ducatu pro mercedis nostræ augmento delegare, ut inde uberius ancillis Christi inibi per tempora degentibus stipendia necessaria ministrantur, et necessitates ejusdem monasterii procurentur, id est, in pago, qui dicitur Bursbant, in villa vocata Remi, Ecclesiam ibi constructam cum decimis, et omnibus rebus ac mancipiis ad se justè et legaliter pertinentibus, et in pago, qui dicitur Schoppingus, in villa nuncupata Watringas, Ecclesiam inibi fundatam cum decimis, et omnibus rebus ac mancipiis ad se justè et legaliter pertinentibus, et in eodem pago, qui dicitur Schoppingus, in villa, quæ dicitur Stocheim Ecclesiam inibi fabricatam cum decimis et omnibus rebus et mancipiis ad se justè et legaliter pertinentibus et aspicientibus. Verum ut eadem nostræ majestatis largitio futuris temporibus inviolabilis permaneret, hanc nostræ auctoritatis conscriptionem circa memoratum monasterium fieri decrevimus, per quam decernimus atque jubemus, ut memorata Ecclesiæ cum decimis et omnibus rebus ac mancipiis ad se justè et legaliter pertinentibus in jus ejusdem monasterii Herivarth nomine perpetuò constent, et nullus ex Successoribus, aut etiam ex fidelibus nostris ullo unquam tempore easdem Ecclesias subripere, aut inde aliquid minuere, aut eas de jure ejusdem monasterii abstrahere præsumat, sed licet Redricibus et ministris supè dicti monasterii easdem Ecclesias cum rebus et mancipiis ad eas jure pertinentibus Ecclesiastico ordine disponere, atque gubernare. Et ut hæc auctoritas nostra firmior habeatur, manu propria subter eam firmavimus, et annuli nostri impressione adsignari jussimus.

Signum

HLudovici Serenissimi Imperatoris . Hirmin.
marus Notarius ad vicem Hugonis recognovi.

*al. Novio-
mago.

Data VII Idus Junii. Anno Christo propitio, XXV Imperii Domini
HLudovici piissimi Augusti. Indictione prima. Actum* Neomagi
palatio regio in Dei nomine feliciter Amen.

Ludovi-
cus Ludo-
vici Imp.
filius nova
ob Re-
gnum
Franco-
rum sibi
bi ere-
ptum mo-
liens pro-
figatur.

Auctor vi-
ta Ludov.

Ludovi-
cus Imp.
Regna in-
ter filios
partitur.

At non illa tantum acta in conventu Neomagenfi, sed & confi-
lijs primorum Franciæ, Ludovicò filio Regnum orientalium Fran-
corum, quod prius favore patris obtinuerat, abrogavit. Id vero cum
Ludovicus Confiliariorum invidia, & corruptis à Juditha Impera-
trice procerum animis agitari intelligeret, arma provincialium in-
dicit, concitatis etiam trans Rhenum populis. Quos motus ut in fo-
mite comprimeret Imperator, Moguntiacum cum exercitu advolat;
transitoque Rheno, obvios habet armatos Saxones; quorum pars
minis, alij persuasionibus Adalberti Comitis abducti, tractique
erant in Societatem Ludovici filij. At Saxones seu territi obrutiq;
Imperatorio exercitu, seu pacati ab Imperatore, in suas quilibet sedes
rediere; & Ludovicus filius his cognitis, tempori cedendum ratus,
in Bojariam se recepit. Imperator, ne quid per discessum suum à Rhe-
no turbaretur, Francofurti Quadagesimam & hunc exegit, indi-
cto in mensem Majum Wormatiæ conventu procerum; quò & post
ferias paschales concessit cum aula. Eò Lotharius quoque filius ex
Italia evocatus haud gravatè accessit, quòd Imperator Aquitaniæ Re-
gno per mortem Pipini filij vacuo, universam Franciam inter reliquos
filios divisurum se edixerat. Ibi cum partitionem pater Lothario filio
offerret, & is ignorationem finium obtenderet, Imperator Regnum
Franciæ in geminas partes divisit. Lothario, qui jam Collega Imperij
nominatus erat, præter Italiam, quidquid à Mosâ in Austrum vergit
attributum. Carolo Neustria, Aquitania, & quidquid occidentem
aspicit; adeo mariti animum blandimentis emollierat Juditha Im-
peratrix, anxia pro Carolo filio. Ludovicus verò, quem ex priori toto
sustulerat, solâ Bojariâ iussus se continere. Quæ divisio, ut vehemen-
ter accendit animum Ludovici; ita non defuerunt proceres, cum-
primis Saxones & Thuringi, sapientesque per Franciam viri, qui im-
probarent, Ludovicum indole ceteris præstantiorem æquoremque
semper in patrem tam angustiæ provinciæ & hæreditatis parte incin-
gi, tanquam concubina aliquagenitus esset. Quare quod iure suo
non obtineret, id armis sibi vindicandum sumpsit. Saxonum cum-
primis & Thuringorum & Alemannorum studijs confusus; quibus
post obitum demum patris optimus Rex Germaniæ obtigit. Impe-
rator inde tanquam omnium securus Wormatia in Aquitaniam
iter constituit, ut Carolum filium ense præcinctum Regno illi
imponeret.

An

Ac dum mense
fatur, Ingelhemij W
nationum tabulas c

In nomine sancte
nante providentia Imp
tionabilem petitionem
nostrorum devotionem
fidelium sancte Dei Ec
rit universitas, quonia
quod super Wiseram p
dique Viti construxim
nos adit, nostram cum
prose, et remedio anima
rum Folemari, Bunicho
lit, videlicet Dominica
Oppenheim et Wachen
per nostram mansuetudin
petitionem ergo ipsorum
et deinceps in nomine
manus, ut nullo inqu
creto prospiciente perpe
ant. Quatenus Deo ibi
bilitate divinam Cleme
firmior habeatur, et per
genius observetur, man
nostri impressione assign
H Rotmundu.

Signum Domni

An

Et jam inter ha
mum ærumnosis cur
peratori fatalis imm
visus in signo virginis
cerent ejusmodi fide
denunciare. Quapro

Ac dum mense Novembri adhuc Imperator in Germania ver-
fatur, Jngelhemij Warino Corbeienfium Abbati largas harum do-
nationum tabulas confignat.

Benefacit
Corbei-
cnibus.

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, HLudovicus divina ordi-
nante providentia Imperator Augustus. Si unius fidelis nostri iustam et ra-
tionabilem petitionem libenter implemus, procul dubio reliquorum fidelium
nostrorum devotionem erga nos promptiorem efficiamus. Quapropter omnium
fidelium sanctæ Dei Ecclesiæ, nostrorumque presentium et futurorum nove-
rit universitas, quoniam propinquus noster Warinus Abbas novæ Corbeia,
quod super Wiseram fluvium in honore beati Protomartyris Stephani san-
ctique Viti construximus in pago Augensi cum matrona quadam addita
nos adiit, nostram cum ea deprecatus pietatem, ut res, quæ prædicta matrona
prose, et remedio animæ mariti sui Bunichonis, ac filiorum suorum defuncto-
rum Folmari, Bunichonis, Hemmæ, et Berthildis præfato monasterio contu-
lit, videlicet Dominicale in Ostboven, vel quidquid ibidem, vel in oppidis his
Oppenheim et Wachenheim possidere videbatur cum manso Regali Tyheyle,
per nostræ mansuetudinis auctoritatem ibidem confirmaremus. Secundum
petitionem ergo ipsorum eidem monasterio ea, quæ tradidit ab hodierna die
et deinceps in nomine Domini per hoc nostræ auctoritatis scriptum confir-
mamus, ut nullo inquietante, sed Deo auxiliante, et nostro imperiali de-
creto prospiciente perpetuis temporibus ab ulla contradictione ibi permane-
ant. Quatenus Deo ibi servientes pro traditorum salute, et regni nostri sta-
bilitate divinam Clementiam exorare delectet. Et ut hæc auctoritas nostra
firmior habeatur, et per futura tempora à fidelibus verius credatur, et dili-
gentius observetur, manu propria nostra subter eam firmavimus, et annuli
nostri impressione assignari iussimus.

HRotmundus Notarius ad vicem Hilduini recognovi.

Signum Domni

POES
ZIL

Serenissimi Imperatoris Augusti. Actum
Ingelheim XVIII Calend. Decembr.
Anno XXV Imperii Domni Ludovici
Imperatoris Augusti.

Annus Christi 839.

Gregorij IV. Pont. 12.
Ludovici Pij Imp. 26.
Baduradi Ep. Pad. 25.

Et jam inter hæc annus trigessimus nonus supra octingentesi-
mum ærumnosus cum filio bellis, duplicique cometæ aspectu Im-
peratori fatalis imminere cœpit. Alter anno superiori post pascha
visus in signo virginis multum conturbavit Imperatorem, quòd di-
cerent ejusmodi sidera regnorum mutationem & Principum funera
denunciare. Quapropter Astronomus Aulæque domesticus, (qui
&

Annales
Pithæi.
Auctor vi-
ta Ludov.
Nithardus
lib. 1.
Ado in
chron.

Cometa
villus Lu-
dovicum
Imp. con-
turbat.

Impera-
tor Ludo-
vicum fi-
lium re-
bellantem
ex Ger-
mania oc-
cupata
fugat.

Impera-
tor Gerul-
fo posses-
siones bo-
norum in
Frisia re-
stituit.

& has Ludovici Imperatoris res gestas se scribere fatetur, auctorque Francorum Annalium creditur) advocatus, iussusque fidus prodigiosum diligenter observare. Ille licet ad Imperatorem reversus, solatusque vatis sacri dicto monuerit à signis cœli nihil esse timendum; Imperator tamen noctem illam prope totam inter preces exegit, multisque largitionibus in pauperes & monachos factis aliisque pietatis studijs Deo impensius vacare cœpit. Alter Cometes hoc ipso anno Calendis Januarij igneo, ac terrifico radiorum aspectu in signo Scorpij post solis occasum circumagi observatus in occidentem. Ad triste hoc signum exarsit civile bellum flagrantius, non sine magno Episcoporum per Saxoniam dolore, qui inviti experiebantur arma, quæ in Barbaros trans Albim hostes sumenda erant, converti in ipsa Imperij viscera, quippe Ludovicus, cum in divisione Franciæ sibi male consultum videret, Alemanniæ, Germaniæq; Regnum tanquam jure sibi debitum occupare cœpit; quam in rem Francofurtum ad- volavit, atque, ut annales Francorum memorant, *orientales Francos, Alemannos, Saxones, et Thuringos sibi fidelitatis jure confirmavit, regemq; se orientalis Franciæ, Germaniæq; ferre cœpit*, tantâ constantia inter omnia bella civilia, ut ab hoc anno, aut certe sequenti post obitum Patris initia Regni sui in orientali Franciâ numerari voluerit, quod diplomata, quæ referemus, ostendent. Quæ ubi pater comperit, relicta Aquitania, Aquisgranum pergit, festisque paschalibus peractis exercitum trans Rhenum ducit, filiumque insecutus in Thuringiam, ac Regni finibus exclusum compulit per Sclavorum regiones sese in Bojariam recipere. Compositis per Thuringiam (Nithardus Toringam vocat) & Saxoniam rebus, ad Salam fluvium, ac palatium à patre frequentatum pergit. Peractis supplicationum ac litaniarum diebus in pervigilio Ascensionis tanta solis defectio est consecuta, ut stellarum ordo per diem in cœlo conspiceretur. Inde Wormatiæ digressus ad comitia, quæ indixerat ad pacandas Imperij turbas, petid tempus VIII. Idus Julii Cruciniaci Imperator Gerulfo fideli suo clienti possessiones bonorum in ducatu Frisiæ, quas fiscus attraxerat, reddi iussit, quam in rem tabulas hæcenus latentes producimus.

In nomine Domini Dei, et Salvatoris nostri Jesu Christi. HLudovicus divina repropitiante Clementia Imperator Augustus. Notum sit omnibus fidelibus sanctæ Dei Ecclesiæ et nostris, presentibus scilicet et futuris, quia ante annos aliquot concessimus cuidam fideli nostro vocabulo Gerulpho quasdam res proprietatis nostræ, quæ sunt in ducatu Frisiæ in pago Westfracha, in villa Cumminge et Hunderi, et in aliis villis circumquaque sepositis, sed quia inter-venientibus quibusdam turbibus per ipsius Gerulphi negligentiam ab eius potestate et dominatione eadem res abstractæ fisco regio sociatæ sunt, tandem divina misericordia intuitu placuit nobis easdem res illi restituere, et quemadmodum pridem fuerant, in ejus potestatem et dominationem transfundere.

Quas

Quas ut certius firmius
has auctoritatis nostræ
his, quæ ad eas jure et
possidere, et quidquid d
aliquam ob memoratam
calumniari patiat, y
sponere voluerit, liberr
tutionis auctoritas, et no
re firmitatem de annu

Glorius

Data VIII Idus
HLudovici Sere
Cruciniaco pala

Ex hoc Ludovici dipl
dam volunt,
adhuc superste

Referunt ad hu
di II Episcopi sui, qu
quemadmodum D. I
stigijs ejus inhærens,
omni virtutum stud
quæ conscripta olim
quæ Crantzius Divo
pus deportatum We
copos conquirecit, E
rector à D. Ludgero
monachum professu
Ludgeri consanguin
ceconomiam gerere
berstadiensis IV Ep
frido in Episcopatu s
pio nominatus, vir p
clare conscriptam p
Gerfrido nepote, &
accepisse memorat.

Quas ut certius firmissque nostris futurisque temporibus possidere valeret, has auctoritatis nostra literas ei fieri iussimus, per quas memoratas res cum his, quae ad eas jure et legaliter pertinent, deinceps jure proprietario valeat possidere, et quidquid de eis agere voluerit liberam habeat potestatem, neque aliquam ob memoratam occasionem de eisdem rebus ullo unquam tempore calumniari patiatur, sed quidquid sicut diximus de eis ordinare atque disponere voluerit, liberrimo in omnibus potiatur arbitrio. Et ut haec nostra restitutionis auctoritas, et nostris, et futuris temporibus inviolabilem valeat obtinere firmitatem de annulo nostro subter eam iussimus sigillari.

Glorius Notarius ad vicem Hugonis recognovi ss.

(L.S.)

Christe protege HLudovicum Imperatorem.

Data VII Idus Julii anno Christo propitio XXVI Imperii Domni HLudovici Serenissimi Imperatoris. Indictione secunda. Actum Crucianiaco palatio Regio in Dei nomine feliciter amen.

Ex hoc Ludovici diplomate satis æstimes non hoc anno, quod quidam volunt, obiisse Imperatorem, quippe qui mense Julio adhuc superstes subscripsit.

Referunt ad hunc annum facti Monasterienses obitum Gerfridi Episcopi sui, quem Baduradus sibi conjunctissimum habuit. Is quemadmodum D. Ludgeri nepos, ab eoque formatus erat; ita vestigijs ejus inhærens, in xxx annum Ecclesiam suam administravit, omni virtutum studio, fama sanctitatis, & miraculis etiam clarus, quæ conscripta olim, & apud Werthinenses servata intercidere, ob quæ Crantzius Divorum illum numero adscribendum censuit. Corpus deportatum Werthinam, ubi inter quinque consanguineos Episcopos conquefcit. Ejus ille cœnobij, antequam Episcopatum adiret, rector à D. Ludgero impositus; tamen, ut D. Ludgerus, nunquam monachum professus sit, secus, quam Wittius scripsit. Datum id Ludgeri consanguineis Episcopis, ut cœnobij à se conditi curam & œconomiam gererent, quorum posterior Hildegimus junior Halberstadiensis IV Episcopus; post cujus obitum Abbates electi. Gerfrido in Episcopatu successit Alfridus consanguineus, à Ludwico pio nominatus, vir paris sanctimonix; à quo & vitam Ludgeri præclare conscriptam possidemus, uti se ab Hildegimo fratre ejus Gerfrido nepote, & Herburga Sanctimoniali Ludgerique sorore accepisse memorat.

Annus

Obitus Gerfridi secundi Monasteriensium Episcopi. Catalog. Episcoporum. Monasteri. Crantzius lib. 1. Met. c. 25. Cracimus in vita S. Ludgeri. Kersbrochius in MS. Episc. Wittius in Chron. MS. Broverus in Side. illust. ad vitam S. Ludgeri. Bollandus in vita S. Ludgeri. Alfridus in pref. ad vitam S. Ludgeri.

Annus Christi 840.

Gregorij IV. Pont. 13.
Ludovici Pij Imp. 27. & ult.
Baduradi Ep. Pad. 26.

Ludovici
Imp. pia
ad mor-
tem com-
paratio.
*Auctor vi-
ta Ludov.
Annales
Pitb.
Nithardus.
Ado.
Regino.
Aimoinus
in Contin.
Astron.*

Tandem inter civilia cum filijs bella annus infecutus Ludovico fatalis, & ultimus adfuit, qui, etsi natura ipsa & invaletudine conciderit; mors tamen ex filiorum vulnere & tædio vitæ accelerata credata fuit. Quæ cum se urgeri ad extrema videret, iussit se in Insulam Rheni Moguntino & Ingelhemensi palatio vicinam deportari. Ibi cum pius senex in æstivo domicilio decumberet, accessere Hettus Trevirensis & Olgarius Moguntinus Archiepiscopi, præterque alios Drogo Metensis Episcopus & frater, præses aulicorum Sacerdotum, illi assiduo aderat, cui & quotidie peccata confessus, ab eoque ferè quotidie sibi Eucharistiam dari voluit; nam per quadraginta dies non alium ferè cibum sumpsit, quàm Corpus Dominicum, identidem ingeminans: *justus es Domine, et quia tempus Quadragesimæ non ita exegi, ut debui, et volui, nunc coactus exsolvam.* Inde distributis thesauris in Ecclesias, pauperes & filios, absenti etiam Ludovico filio ignovit. Inter ipsa demum mortis vitæque confinia accersijt Drogonem, & communionem sacram sibi postremum præberi petijt, præstarique cetera, quæ ad egressum animæ rite ordinata sunt; postquam signo crucis se signasset, læto vultu & hilari aspectu efflavit animam XII Calendas Julij, ætatis anno LXIV, Imperij XXVII. Corpus defuncti Drogo secum deportavit Metas honorifico procerum comitatu, condiditque apud Matris Hildegardis ossa in Basilica D. Arnulphi Progenitoris Carolinæ stirpis. Annum obitus tamen, qui Astronomi scripta partitus est, post biennium rejiciat; Ado tamen & Regino anno ab Incarnatione Christi DCCCXL consignant; quanquam si auctorem annalium Francorum à Pithæo editorum consulas, mors Imperatoris ad annum Christi DCCCXXXIX referenda erit.

*Ado in
Chron.
Regino.
Aimoinus.
Broverus
in vita Ludov.
geri.*

Obitus
Thiatgri-
mi II Hal-
berstad.
Episcopi.

Filij Lu-
dovici
Imp. de-
functi de
paternis
regnis in-
ter se di-
gladian-
tur.

Inter hæc 6 Idus Februarij obiit Thiatgrimus secundus post D. Hildegrimum Halberstadiensis Episcopus, S. Ludgeri iidem nepos, & quartus Werthinensis cœnobij rector, Successorem nactus Haymonem, virum doctissimum, ut scriptorum ab eo monumenta restantur.

Morte Ludovici Imperatoris compertâ, Lotharius quàm maximis poterat itineribus ex Italia in Franciam properat, præmissis etiam, qui procerum animos partim minis, partim promissis sibi adjungerent; nec enim aliud secumolvebat, quam ut obtento patris testamento, acceptisque ab eo Imperij insignibus Monarchiam Francicam capesseret, Ludovico fratre intra Bojariam, Carolo verò intra Aquitaniam restricto, Quod cum illi adverterent, qua insita Lothari-

ritus fraude & ambitio in Lotharium. Inde exarsit; vidissetque yna digladiantes, regnum tero sanguine miscerissimus Francorum, libris conscripsit, ut dtabile vocat. Nec mirumque sapientes per Germaniam venit, confiderti Austrasiæ Comiti (ne si geminos simul rolo amicitia; cui Lut Orientalium Franco hio committere, ne ptransigit cum Ludov riorum Franciam peti Alemannos, Saxones devincit. Quæ ubi L in Ludovicum, transf cum à suis quibusd tumque in Bojariam dovicus, limitem flum tradit, reliquo deinde sam considerare didicer

Per id tempus L rum & Optimatum cui & Baduradus Pac no interfuit. Eo in pra conspirationis in tharij studio, & Episc admodum hæc Flo d Episcopi xx. Drogo vvinus, Audax Arch Rodingus, Giselber Ado, Samuel, Ram pi. Restitutionem E confirmavit; quo il ferè anno tenuit; po gicam adventare, re git, quem uti post ill quando tam Ludovi Sergius Pontifex, qu

ritus fraude & ambitione ageretur, consiliis atque armis conspirante in Lotharium. Inde civile bellum atrocius, quàm ante sub patre exarsit; vidissetque veteri Franciæ malo filios de hereditate paterna digladiantes, regnumque nobilissimum lacerari, dissidiis & fraterno sanguine misceri Imperium. Quod bellum Nithardus nobilissimus Francorum, & Caroli M. ex Bertha filia nepos tribus exinde libris conscripsit, ut de se testatur. Ado bellum hoc civile & lamentabile vocat. Nec minus deploravere Episcopi & Sacerdotes, omnesque sapientes per Germaniam viri. Et Lotharius postquam in Germaniam venit, confusus Otgarii Moguntini Archiepiscopi & Adelberti Austrasiæ Comitis studio, primò in Ludovicum arma vertit (ne si geminos simul aggredieretur, concordēs faceret) ostensâ Carolo amicitia; cui Ludovicus in suburbanis Moguntia cum exercitu Orientalium Francorum occurrit. At veritus Lotharius rem prælio committere, ne principia regni in periculum præcipitaret, pacto transigit cum Ludovico. Inde ad Carolum opprimendum interiorem Franciam petit. Inter hæc Ludovicus Orientales Francos, Alemannos, Saxones & Thuringos arctius sibi in societatem belli devincit. Quæ ubi Lotharius didicit, omisso Carolo, arma reflectit in Ludovicum, transitoque haud procul Wormatia Rheno, Ludovicum à suis quibusdam proditum ac propè desertum, circumventumque in Bojariam rejicit; ac ne quid istuc ad Rhenum turbaret Ludovicus, limitem fluminis Adelberto Austrasiæ duci custodiendum tradit, reliquo deinde exercitu in Carolum converso, quem ad Mosam confidere didicerat.

Per id tempus Lotharius 8 Calendas Julii celebrem Episcoporum & Optimatum conventum habuit Ingelheimii in palatio regio, cui & Baduradus Paderbornensis Episcopus cum suo Metropolitanò interfuit. Eo in concilio Ebbo Rhemensis Episcopus, quem supra conspirationis in Ludovicum Imperatorem reum diximus, Lotharii studio, & Episcoporum consensu sedi suæ restitutus est, quem admodum hæc Flodoardus in Rhemensis historia scripsit. Convenere Episcopi xx. Drogo Metensis Episcopus, Otgarius, Hettius, Amalvvinus, Audax Archiepiscopi; præterea Joseph, Adalulphus, David, Rodingus, Giselbertus, Flotarius, Badaradus, Hagano, Hartgarius, Ado, Samuel, Rambertus, Haiminus, Ratoldus, Amalricus Episcopi. Restitutionem Ebbonis Lotharius publico pet Imperium edictò confirmavit; quo ille armatus sedem suam repetiit, atque integro fere anno tenuit; post ubi audiit, Carolum resumptis viribus in Belgicam adventare, relicta iterum sede Rhemensis ad Lotharium profugit, quem uti post illa Hildesienfium Episcopum tradant, haud video; quando tam Ludovicum, quàm Carolum sibi infensum habuit, & Sergius Pontifex, qui triennio post hæc Pontificatum adiit, rogatur ut

Flodoardus
lib. 2. c. 20.
Hystor. Rha.
mens.
Tom. 21. con-
cil. Paris.
Ebbo
Rhemen-
sis Epi-
scopus
sedi suæ
restitui-
tur.

Q

ut fedi suæ exulem redderet Ebbonem, reconciliaretque, indignum pronuntiavit, qui communionem inter clericos obtineret, quemadmodum hæc in vita Sergii traduntur. Sed hic alia difficultas obnascitur ex ipso Episcoporum conventu, quem VIII Calendas Julii Wormatiæ à Lothario habitum scribit Flodoardus, & ex eo Sirmondus aliique probant, cum Ludovicus Imperator XII Calendas Julii hujus anni mortuus referatur, quo comperto Lotharius primum ex Italia discesserit: itane igitur Lotharius Imp. intra eundem mensem, iisdem diebus in Italia & Wormatiæ præfens esse potuit? ut Pithœanis annalibus verisimiliter accesserim, qui Ludovicum Imperatorem anno 839. obiisse tradunt, atque synodum hanc mense Junio præsentis anni celebratam esse, cum Indictio III à Flodoardo adscribitur, quæ annum 840. designat.

Barbarorum in Regnum Francicum irruptio.

Adamus Bremen. c. 17.

D. Rembertus in vita Ansgarii c. 14.

Sigonius lib. 5. de regno Italia.

Helmoldus lib. 1. c. 5.

Albertus Stad. in chron. ad hunc annum.

Cranzsius lib. 2. Sax. c. 27. l. 1. Metrop. c. 35.

Isaacus Pontanus lib. 1. Danic. rerum.

Annal. Franc. Fuldenfes.

Ceterum hæc regni Francorum fratrumque dissensione comperta, quo & Saxonia conturbata, abreptaque in partium studia, multæ barbaræ gentes, opportunitate sibi ad rebellandum data, in Francicum regnum consurrexerunt; quas inter Nortmanni, postquam Frisios ad tributa adegerant, per Albim piratica classe invecit, Hamburgum occupant, & spoliis exhaustum incendunt. Quo miserabili busto consumpta recentis operis Ecclesia, unaque Collegium Sacerdotum: direpta omnis sacra supellex: Incolæ Christiani partem capti, plerique in fugam compulsi: Sacerdotes ac clerici dispersi, vacuum reliquere locum, ipse Ansgarius ægre nudus elapsus. Inde Nortalingorum provincia, & quidquid flumini contiguum, direptionibus Barbarorum cessit. Qua clade tota Saxonia terrore concussa, & qui per eas oras versabantur Evangelii præcones eieciti in exilium. Tradunt eadem tempestate piratarum classem Rheno quoque illatam penetrasse Coloniam, urbique obsidionis formidinem attulisse.

Annus Christi 841.

Gregorij IV. Pont. 14.

Lotharii Imp. 1.

Ludovici Germani Regis 1.

Baduradi Ep. Pad. 27.

Et quæ non Barbari auderent, bello civili multò exitius inter hæc protracto? Lotharius ubi didicit Ludovicum Francorum Orientalium copiis invaluisse, omisso Carolo, omnes vires in opprimendum Ludovicum reflexit, quem transmissis juxta Wormatiam Rheno, ineunte Aprili à suis desertum ac propè circumventum in Bojariam rejecit; relictoque ad tutelam Rheni Adelberto duce, cum exercitu in Carolum Ludovico opem ferentem se convertit. Inter hæc Ludovicus Rex magna celeritate vires reparat, casoque III Idus

Maj

Ann
Maji Adelberto bellum se jungit. Igitur castis viribus inter se Fontiniacum confectum hominum millia ita enervata Francia nos deinceps, aliosque prælio Lotharius Imperator infecit, victoriam celebravit, adscitisque Saxonibus occupat, transitoque confecerat ad Salæ palatium Wormatiæ filia nuptia. Sed nec istic re aliquam Anxij per hæc Episcoporum statu permittere finorum bellorum, ree vivis: quos inter secundus Mindensis, gione & sanctitate vi

Ann

Ceterum laborum Lotharius sollicitatus regni divisionem & convocatus ad supremum malis Franciæ Regni Monarchiæ, quo cetero & dolis elusit. Quasi in Lotharium conspirent. Et Carolus Episcopum unà cum ceteris, Tullos usque in littus, quod obsederat. Ergo Ludovicus & Carolus firmarent societatem quam multa coram perfidiam Lotharii, L

Maji Adelberto belli omnis incentore, Rhenum transit, & Carolo se jungit. Igitur castris in aperto positis adversus Lotharium, extremis viribus inter se connexis 7. Calend. Julii atrocissima pugna ad Fontiniacum conferta est. Sex horis, quibus depugnatum est, centum hominum millia cecidere. Ea strage, qua flos nobilitatis periit, ita enervata Francia, ut neque fines regni proferre, neque Nortmannos deinceps, aliosque barbaros hostes repellere licuerit. Victus copulio Lotharius Imperator Aquisgranum fugit: neque fratres sunt infecuti, victoriam clementia mitigantes. Ille interim collectis Austrasiis, adscitisque Saxonibus vires instaurat, quibus Moguntiam occupat, transitoque Rheno Ludovicum, qui in Thuringiam discesserat ad Salæ palatium, incasso opere insequitur. Inde celebratis Wormatiæ filia nuptiis, Carolum oppressurus in Galliam se vertit. Sed nec istic re aliqua memorabili patrata Aquisgranum regreditur. Anxii per hæc Episcopi incerti que cui se Regum in illo fluctuante rerum statu permitterent. Multi enim Episcoporum seu tædio intestinorum bellorum, seu mortis necessitate per hæc tempora excessere vivis: quos inter Willenius secundus * Bremensis, Hatuardus secundus Mindensis, & Albricus Ultrajectensis antistes, omnes religione & sanctitate vitæ præstantes, & Badurado conjunctissimi.

Ingens Gallorum cædes in bello civili.

* Annales Francorum Fuldenses hujus obitum ponunt ad annum 853. Clainforgia in chron. AAS.

Annus Christi 842.

Gregorij IV. Pont. 15.
Lotharij Imp. 2.
Ludovici German. R. 2.
Baduradi Ep. Pad. 28.

Ceterum labor unus erat in reconciliandis Regum animis. Sæpe Lotharius sollicitatus à fratribus & Episcopis ac proceribus ad regni divisionem & concordiam, atque ab ipsis etiam fratribus provocatus ad supremum Dei judicium, ne tot bellis intestinis & bellorum malis Franciæ Regnum pessundari sineret; at ille affectatione Monarchiæ, quo ceteros fratres excluderet regnis, omnia pro ingenio & dolis elusit. Quare Ludovicus & Carolus consociatas copias in Lotharium contrahunt, unoque consilio ac fide sibi animis conspirant. Et Carolus cum audisset Olgarium Moguntinæ sedis Episcopum unà cum ceteris Ludovico fratri transitum Rheni prohibere, Tullos usque in eum movet. Quo cognito, Olgarius Rheno littus, quod obsederat, deserit, ceteris ad latebras profugientibus. Ergo Ludovicus & Carolus, ut à Regni inter se divisione arctissimam firmarent societatem belli, Argentorati conveniunt. Ibi postquam multa coram proceribus & populo questi essent Reges contra perfidiam Lotharii, Ludovicus quia Carolo senior, Romana lingua,

Nithardus lib. 2. Annales Francorum.

Q²

nimi-

nimirum Gallica ex Romana lingua corrupta (quæ rustica Romana in concilio Cabilonensi & Moguntino dicitur) fidem Carolo juravit; Carolus verò Theotisca, sive Theutisca lingua, quæ Francorum antiquorum, ac Germanorum, cum primisque Saxonum erat, juravit; ut concepta utriusque sacramenti verba à Nithardo recitantur. Sacramenta Regum populus utraq; lingua excepit, & utriq; fidem juravit. Quibus peractis, Ludovicus secundum Rheni ripas Spiram, Carolus Wormatiam cum exercitu movit, quos Carolomannus cum ingentibus Bojariorum & Alemannorum copiis Moguntiam consecutus. Quo ex loco missus à Regibus Bardo ad Saxones, qui gentes illas Lothario abstraxit, & in fidem Regum accepit. Moguntia uterque Rex armatus Confluentiam descendit, auditoque Missæ sacrificio in æde D. Castoris Mosellam trajicit, pulsus inde Otgario Moguntino Episcopo, Hettone Comite, & Herioldo, quos Lotharius ad tutelam Rheni reliquerat. His Aquisgranum perlatis, Lotharius Viennam Allobrogum profugit. Eò Reges Aquisgranum cum exercitu digressi, sedem Imperii occupant, Synodumque sacrorum præfulum convocant; ad quam cum maxima pars Episcoporum, interque eos haud dubie Baduradus, spectatæ virtutis & ætatis, convenissent, palam confessi sunt Reges, Episcoporum auctoritate consilioque, veluti numine quodam divino, magnarum rerum exordia capi, & hi postquam Lotharii perfidiam in patrem, frustrata toties promissa, violata toties fœdera cum fratribus pacta, exitialia Ecclesiæ bella, populorum ruinas, ac cetera ejus flagitia expendissent; censerentque præterea gubernandi prudentiâ, & conscientia synceræ mentis destitutum, uno omnes Judicio Franciæ Regnum illi abrogandum pronunciarunt. Digna hominis pœna, ut qui per Ebbonem & ceteros Episcopos Ludovicum patrem imperio exuerat, Episcoporum sententia & fratrum armis universa Francia exturbatur. Quo judicio subnixi Reges deligunt ex utraque parte duodecim proceres & sapientes viros, qui ex æquo Franciæ Regnum dividant. Ab his inter fratres tripartito divisum Regnum. Ludovico Germania tota ultra Rhenum cessit, Bavari, Francones, Thuringi, Saxones, Frisij, ceteraque fœderatæ gentes: Carolo occidentalis Francia à Mosella ad oceanum Aquitanicum: Lothario præter Italiam media inter Rhenum & Mosellam provinciæ. Sed nec Episcopi Ludovicum & Carolum regna prius capessere voluerunt, quàm rogati contestarentur, promitterentque se regna secundum voluntatem Dei ex æquo & bono administrare velle: tanta vel in ipsos Reges Episcoporum auctoritas erat.

Dividitur
inter fra-
tres Fran-
cicum
Regnum.

Quæ dum Aquisgrani aguntur, nunciatur tota Saxonia plenum tumultibus. Miserat enim Lotharius ad Saxones suæ factionis homines, qui populum concitarent. Gens quippe Saxonum, ut Nithardus

Nithardus hic præter ceteros, in nobiles videlicet Edhilingos, Francones, Regibus fida stabat, hos ut sibi devincire ratore habituros, quos sent, habuerant. Insuper cupiditas per politica excita ingens hominibus batur (quæ Stellingonia Dominis & recitavit. Itaque ut 30. fene Carolus M. Saxones jeceret; sic impius laxavit. Addidit præter partem Christianarum siquidem in bello sibi Barbari provocati, præter quod non cœca amburadi, & integerrime cum hæc Ludovicus finio provinciarum conjungerent, & Colonia cum exercitu Stellingos aggressus actionem disjecit. Insuper, habito procerum plicio damnavit; quod non demum proximo adversus Dominos sine auctoritate surre

An

Tandem Lotharius consumptis, omnia verborum & procerum ces versus, mittit ad fratrum, aliosque, qui culpa amplius lacerari desiderare se, ut in

thardus hic præter ceteros tradit, in tria hominum genera divisa erat, in nobiles videlicet, ingenuos, & serviles, quos patria voce dixerunt Edhilingos, Frilingos & Lazzos. Nobilitas magnam partem pro Regibus fida stabat, ceteri à Lothario ad rebellionem concitati erant; hos ut sibi devinceret, promisit eandem legem & libertatem se Imperatore habituros, quam majores eorum, dum Idolorum cultores essent, habuerant. Impia & scelerata promissa! Et quò non regnandi cupiditas per politicorum artes deducit Christianos? Ea spe libertatis excita ingens hominum libertorum multitudo per Saxoniam conglobatur (quæ Stellingorum sibi nomen sumpsit) depulsisque è provincia Dominis & rectoribus, qua cuique lubitum, lege & libertate vivit. Itaque ut 30. fere annorum bellis, & multo Francorum sanguine Carolus M. Saxoniam domuerat, quo christianæ eam legi subjeceret; sic impius nepos ad Idolorum cultum viam reditumque laxavit. Addidit præterea scelus sceleri, & cum Nortmannis pactus, partem Christianarum provinciarum barbaris illis gentibus obtulit, siquidem in bello sibi adversus fratres auxilia præstarent. Quibus Barbari provocati, prædis & latrocinii grassabantur per Christianos. Quò non cœca ambitio præcipites agit? aut quo non vulnere Baduradi, & integerrimorum Episcoporum animos sauciavit? Verùm cum hæc Ludovicus tam perfidè agi intelligeret, veritus ne ex confinio provinciarum Nortmanni ac Sclavi sese Saxonibus Stellingis jungerent, & Christianam religionem iis in oris pessundarent, Coloniam cum exercitu properavit, eoque per Rhenum transmissio Stellingos aggressus conferto prælio superavit, totamque illam factionem disjecit. Inde ad Salam fluvium palatiumque Salæ digressus, habito procerum conventu, conspirationis auctores capitali supplicio damnavit; quanquam integra hujus seditionis extinctio anno demum proximo referatur à Nithardo; tum enim Stellingi, qui adversus Dominos suos rebellârunt ad internecionem deleti, & qui sine auctoritate surrexerant, ense justæ auctoritatis interierunt.

Annus Christi 843.

Gregorij IV. Pont. 16.

Lotharij Imp. 3.

Ludovici German. Regis 3.

Baduradi Ep. Pad. 29.

Tandem Lotharius, postquam vidit, frustra armis & dolis à se consumptis, omnia vergere in potestatem fratrum, & jam Episcoporum & procerum judicio Franciæ Regnum divisum esse, ad preces versus, mittit ad fratres legatos Josippum, Eberhardum, Egbertum, aliosque, qui dicerent se in Deum & fratres peccasse, nolle sua culpa amplius lacerari Imperium, & Christianum populum affligi: desiderare se, ut in stabilem concordiam aliquando conveniatur: regnum

Lotharius Saxonibus oblata religionis libertate in fratres concitat.

Quos Ludovicus domat.

Nithardus lib. 4. Annal. Francorum. Lothario mutato ac supplicio, arbitri

rum divi-
fores sta-
tuuntur.

unum duntaxat rogare, ut supra tertiam partem, quam in divisione Regni illi attribuisent, adjiciant; quod & nomen Imperatoris, majestatemque Imperii dignè sustineat, & patris voluntati satisfiat, à quo & Imperii Collega Successorque nominatus, & longè ampliore Regni Francici parte donatus sit. Ad quæ fratres, se nihil aliud ab exordio disensionis expetiisse; ac ne quis existimet, se regnandi cupiditate ferri, velle se rem totam Episcoporum & Sacerdotum studio committere, quorum in his divina quædam auctoritas præluceat. Inde toto hoc anno pertractatum, primùm in Insula Anxilla mense Junio prope Manticonem Burgundiæ Oppidum; deinde Wormatiæ Calend. Octob. indictus publicus congressus; post 14. Calend. Novembr. Confluentiæ convenère trium fratrum legati. Sed cum arduum hoc opus, tantoque sanguine hætenus frustratum confici non posset, insequentem annum omnia sunt rejecta. Interim, dum singuli ab armis quiescunt, Lotharius Aquisgranum, Carolus in Franciam, Ludovicus in Bojariam concessit. Nec tamen hic annus Ludovico vacuus à bellis contra Barbaros; nam ut Francorum annales à Pithæo editi memorant, Abotritis defectionem cœptantibus, Ludovicus in eos, transito Albi, exercitum duxit, commissoque acri prælio Regem eorum Gozomyil interemit. Quam victoriam cum divinitus sibi obtigisse recognosceret, terram populumque sibi, & Christianæ religioni subjecit, ordinatis ducibus & rectoribus, qui in officio continerent.

Ludovicus ope
S. Viti A-
botritos
rebelles
vincit.

Hæc nimirum illa Ludovici Regis expeditio est adversus Slavos, de quo Lotharius in diplomate Corbejensibus dato, quod anno proximo recitabimus. Nam cum pugna, quæ mense Junio in ipso pervigilio S. Viti est conferta, diu ancipiti eventu agitata fluctuaret, Christianos inter & Barbaros, Christiani opem S. Viti implorârunt, ad cujus cœlestem opem hostium acies conversa in fugam, & memorabilis victoria reportata est. Cæsus Gestimulus eorum Rex, uti Lotharij tabulæ cum appellant: expugnata Insula Rugia, & pro concepto Ludovici Regis voto Monachis Corbejensibus ad cultum Christianæ religionis oblata, quam deinde Lotharius Imperator Corbejæ totam dedit. Adeo fratrum semper integerrimus Ludovicus Rex, quod & Scriptores ceteri agnoscunt, qui patris & magni avi Caroli exemplo, Christi religionem inter Barbaros proferendam sumpsit, dignus, quem Germania Saxonique suum Regem fortiteretur. Expeditionem hanc in Slavos, expugnatamque cœlesti victoria Rugiam Insulam, etsi annales Francorum Corbejensium adsequentem annum adscribant, ex diplomate tamen Lotharij Imperatoris constabit ad hunc annum referendam esse, quo & dedicatio templi Corbejensis, Warino Abbate, peracta; eamque celebrem omnino fuisse, Episcoporum & Præfulum sacrorum conventu, & à Badu-

Badurado Episcopo
ja est, nemo facile a

An

Advenerat jam
Regnorum partitio
am convenit. Mi
consiliis judiciisque
& Gallia Belgica;
& Rhenum, infraqu
de Regio, quia Lot
mum dici cœpta, a
qua tamen parte Lu
cessit Wormatia, M
omnis Germania tr
& quidquid trans A
verò Occidentalis E
videlicet, ab Ocean
num & Ararim por
ita Monarchia Fran
ri paruerat hætenus
titio, siquidem iis de
tuissent, neque ea, c
tem simul & ruinan
los usurpare, & Car
nus Aquitaniæ Rex,
ab hoc anno divisio
quibus tamen nonn
divisione regni aufp
Floreat perid
furgim, multique in
pense operam nava
animis; sed quam
viri ex Francia & Ge
dabant. Certè Loth
fructu versarentur C
trans Albim progres
nem deducerent, u

Badurado Episcopo nostro peractam, intra cujus diœcesin Corbeja est, nemo facile ambiget, etsi à Scriptoribus neglectum sit.

Annus Christi 844.

Sergij II. Pont. 1.
Lotharij Imp. 4.
Ludovici Germ. Regis 4.
Baduradi Ep. Pad. 30.

Advenerat jam annus 844. toti Imperio salutaris, quo Viriduni Regnorum partitione facta, in firmam pacem & fratrum concordiam convenit. Missi à singulis legati XL, quorum collatis in unum consiliis judiciisque, Lothario præter Italiam attributa Burgundia & Gallia Belgica; nimirum quicquid terrarum supra inter Mosam & Rhenum, infraque inter Rhenum & Scaldim interjacet. Ea exinde Regio, quia Lotharij Regnum erat, Lotharingia, ut volunt, primum dici cœpta, abolito tum sensim celebri Austrasiæ nomine; ex qua tamen parte Ludovico ob vini, quam prætendebat inopiam, cessit Wormatia, Moguntia ac Spira. Ad hæc Ludovico attributa, omnis Germania transrhenana, Thuringia, Hassia, Saxonia, Frisia, & quidquid trans Albim ad Barbarorum fines protenditur. Carolo vero Occidentalis Francia, vetus scilicet Neustria, data, quantum videlicet, ab Oceano ad Mosam & Scaldim, atque inde ad Rhodanum & Ararim porrigitur. Pipino filio Pipini Aquitania concessa: ita Monarchia Franciæ, quæ uni Carolo M. & Ludovico Imperatori paruerat hæctenus, quadripartito divisa. Auspicata quidem partitio, siquidem iisdem terminis regnantium animi circumscribi potuissent, neque ea, quæ in partes dividuntur, sponte sua in debilitatem simul & ruinam incumberent. Inde jam novos quisque titulos usurpare, & Carolus cognomento Calvus Rex Franciæ, Pipinus Aquitaniæ Rex, Ludovicus Rex Germaniæ salutatus, videasque ab hoc anno divisionis, passim diplomata Ludovici consignari; in quibus tamen nonnulli variant, eò quòd à superiorum annorum divisione regni auspicia ducant.

Florebat per id tempus Warino Abbate mirificè Corbeja ad Virgim, multique in ea non modò Apostolici Sacerdotes, qui impensè operam navabant in excolendis per Saxoniam Barbarorum animis; sed quamplurimi illustrium familiarum adolescentes ac viri ex Francia & Germania se Warino in disciplinam religiosæ vitæ dabant. Certè Lotharius Imperator cum didicisset, quanto laboris fructu versarentur Corbejenses monachi per Saxoniam, quantoque trans Albim progressu religionis barbaras gentes ad Christi religionem deducerent, unà cum Ansgario Hamburgensium Episcopo, ce-

Æqua
tandem
Regno-
rum inter
fratres di-
visione
pax stabili-
tur.

Insula Ru-
gia Cor-
bejensi-
bus datur.

ceterorum duce & antesignano, coelesti D. Viti beneficio provocatus, quo tam insignis victoria impetrata erat, omnem Rugiam Insulam à Ludovico Rege debellatam, ac D. Vito oblatam Corbejenfibus monachis ex integro donat. Diploma Imperatorium ex ipso Corbejenfium tabulario autographo hic producemus, quod ut anno M. CCCXXVI testimonio ac tabulis Consulium ac Magistratus, Montis Martis, Huxtariensium & Volckmerensium hac super re confectis adhuc integrum fuit, ita ad nostra usque tempora aservatur, et si læsum lacerumque in quibusdam aspiciatur.

In nomine Domini Salvatoris nostri IESU Christi. Lotharius divina ordinante providentia Imperator Augustus. Si liberalitatis nostræ manere loca Deo dicata provexerimus, id nobis et ad mortalem vitam temporaliter transigendam, et ad aeternam feliciter obtinendam profuturum liquido credimus. Noverit interea sagacitas omnium fidelium nostrorum tam presentium quam etiam futurorum, quod Ecclesie, que vocatur nova Corbeia, in pago Augen, super fluvium Wisera, et est quodammodo nova à Domino Patre nostro ante annos paucos condita in honorem Dei Salvatoris nostri, sanctique Protomartyris Stephani, ubi et Beatissimus Martyr Vitus requiescit, cui nunc præest dilectus, et propinquus noster Abbas Warinus, in proprietatem tradidimus Rugacem Insulam slavos cum tota terra ejusdem Insule, quomodo inibi positi devotione astricci sumus, quia Deo Salvatore nostro IESU Christo, sanctoque Vito id patrocinante in deditorem accepimus, nam ut aliquandiu aliquotiesq; bellum utrinque durum satis committeretur, et anceps victoria et illis et nobis videretur, post aliquantum quorum suffragia Sanctorum petebamus, beatum Virum exorandum consilium confisi sumus, quod et fecimus. Insuper et si nobis auxiliari dignaretur, et votum in hoc fecimus, quod et victoriam ipsi ascriberemus, et quæcumque nobis illo auxiliante provenire possent, ipsi dedicaremus. Fiducia igitur continuo potiori accincti in Vigilia ipsius S. Viti bello renascente sumus congressi, et ipsorum Rege nomine Cæstimulo cum nonnullis majoribus, et aliis quam plurimis illius gentis perempto, cum omnibus suis; Reliqui, et terra ditiori nostræ cedentes, Castella, munitiones, et cætera sua omnia nobis tradiderunt. Nos itaque prout ratio exigat, liberatis, firmatis, ac possessis omnibus, jam nunc de reliquo succedentium temporum volumus ac decrevimus, proprietatis dispositionisque fore hujus novæ Corbeie. Tradimus itaque totam eidem Ecclesie Rugacensem Insulam in jus proprietarium, ita videlicet, quod si quid in ipsa sit in munitionibus, in villis, in vicis, in domibus, vel ædificiis, terris cultis et incultis, silvis, pratis, campis, pascuis, aquis, aquarumque decursibus, viis et invius, exitibus et redivis, tam in terris quam in aquis, et in possessionibus portuum, et navium inibi supervenientium, sive etiam per transitum, homines utriusque sexus, majores ac minores, senes ac juvenes, famulas ejusdem Insule. Si quæ præter hæc lucra de ipsa Insula, vel in ea habitantibus provenire possunt, vel postmodum poterunt, memorato monasterio subdita

subdita esse institutum tradimus, ut in iure iurum inibi per tempus cultum propensius ex permaneat, quatenus que stirpi nostræ omnino. Quod autem hæc autem obtineat, manu propria assignari iussimus.

Signum Lotharii

Remigius Notarius auctor
Aprilis, anno
in Italia XXII
in Dei nomine

Recolant hoc ceteri
exornandisque Episcopi
legant hic Warinum
Insula Rugia cum
etione Principum.
rum religione recide
tes primum per Mor
usque ad Lutheri ter
tere. Verum, ut pat
Cæsarum, ita ipsam
manaque profanant

An

Pacata quidem
dia inter regnantes fr
perinde quievit Bar
arma sumpserant, au
popolari. Ac nulla g
Duce Ragenario & R
que Regnum invasit,
late spolijs & cædibu
res deplorarunt) Caro
cto, ut excessum No

subdita esse instituimus, atque per hanc nostram auctoritatem sic donamus et tradimus, ut in iure ipsius Abbatis et Successorum eius, nec non et monachorum inibi per tempora seruientium in diuersis necessitatibus ad diuinum cultum propensius exequendum, absq[ue] cuiuslibet diminutione vel retractione permaneant, quatenus et deuotiores nobis ac Coniugi ac liberis nostris, omni- que stirpi nostrae omni tempore quodam debito supplicandi Deo memorentur. Quod autem hac auctoritas nostra inuolabilem et inconvulsam firmitatem obtineat, manu propria subter eam subscripsimus, et annuli nostri impressione assignari iussimus.

Signum Lotharii

Serenissimi Imperatoris.

Remigius Notarius ad vicem Agilmarii recognoui. Datum XIII Calend. Aprilis, anno Christo propitio Imperii Domni Lotharij Imperatoris in Italia XXII. Indictione VII, Actum Aquisgrani palatio Regio in Dei nomine Amen.

Recolant hoc diploma, qui liberalitatem Caesarum in dotandis exornandisque Episcopis aut carpunt, aut suspectam faciunt; cum legant hic Warinum Abbatem Corbeiensium ac Monachos donari Insula Rugia cum Castellis, Vicis, praedijs & Incolis, & omni iurisdictione Principum. Aut potius reuoluant cum animis, quod a Majorum religione reciderint Saxones nostri, quando barbaras illas gentes primum per Monachos ad Christi fidem perductas legunt, in qua usque ad Lutheri tempora una cum Regibus & Principibus perstiterunt. Verum, ut patrimonium illa religiosorum hominum donaque Caesarum, ita ipsam religionem iam dudum sustulit haeresis, sacra humanaque profanando.

Annus Christi 845.

Sergij II. Pont. 2.

Lotharij Imp. 5.

Ludouici German. Regis 5.

Baduradi Ep. Pad. 31.

Pacata quidem Germania Imperiumque erat, ex quo concordia inter regnantes fratres finem civilium bellorum dedit. Sed non perinde quiescere Barbari, postquam lacessiti dulcedine spoliorum arma sumpserant; ausique sunt per intestina bella Imperij fines depopulari. Ac nulla gens infestior quam Nortmanni, quorum pars Duce Ragenario & Roricho classe perfecta per mare, Gallias Caroli- que Regnum invasit, & Turones Parisiosque usque progressa, omnia late spolijs & caedibus replevit (quemadmodum haec Galliae scriptores deplorarunt) Carolo bellis domesticis se implicante, eoque redactio, ut excessum Nortmannorum e Gallia auro redimere coactus fuerit. Regis,

Annales Francorum
Aimoinus
Annales
Eridenses
Annales
Metenses
Annales
Bertiniani
& gesta
Nortm.
Norman-
ni in Gal-
lia victo-
res Caroli
Regis,

R

fuerit. Pars in Frisiam illata tribus praelijs conflixit cum Christianis; ac primo quidem superiores Christiani, sed altero tertioque Barbari ingentem cladem rei Christianae per Frisiam intulere; qua simul procella Hamburgum denuo in Saxonia direptum vastatumque memorant Annales Francorum. Fuldenses ad hunc annum, Nortmanni, inquit in Frisia tribus praelijs conflixerunt, in primo victi, in secundo victores magnam hominum multitudinem prostraverunt, Castellum etiam in Saxonia Hamaburg populati, nec inulti sunt reversi. Iterato vero Hamburgum vastatum per id tempus, dum Ansgarius praesideret, testatur D. Rembertus in vita Ansgarii. Nec inulti tamen id fecere, quando his ipsis Nortmannis se Ludovicus Germaniae Rex fortius quam Carolus objecit, Orientalium Francorum, & Saxonum cum primis auctoritate & viribus adjutus. Latè illi obvenisse sibi tempus, quo armata civilia in barbaros convertere liceret; eò per Ludovicum suis claudibus denuo Nortmanni obtrecti. Clarus cum primis inter Saxones his Ludovici bellis Ludolphus Henrici Germaniae Regis avus, & Ottonis Magni proavus, vir religione non minus, quam bellica fortitudine eminent, ut praeter Roswidam Gandersheimensis Collegii Virginem & poetriam facti Saxonum, & monumenta patriae tradiderunt; quemadmodum & prisco Germanorum more nomen eius, resque praecclare gestae tum vulgò, tum patriae linguae carminibus decantabantur.

A Ludolpho Ludovici Reg. Duce, proavo Ottonis Magni vincuntur.

Quapropter ab ipsa Roswida hac candido carminis elogio celebratur.

*Hic prae nobilium natus de stirpe parentum,
Ortus quique suae respondet nobilitati
Moribus egregius, usuque suae pietatis
Inter Saxones crevit laudabilis omnes.
Namque fuit strenuus, forma nimiamque decorus,
Prudens in verbis, in cunctis cautus agendis
Atque sui generis solus spes et decus omnis.
Hinc nam Francorum magni Regis Ludovici
Militiae primis adscriptus penè sub annis.
Ex ipso dignè summo sublatus honore,
Gentis Saxonum mox suscepit comitatum.
Ac citò majori donatus munere, cunctis
Principibus fit par, Ducibus sed nec fuit impar,
Quique suos omnes vicit pietate parentes.
Cui conjux ergo fuerat prae nobilis Oda
Edita Francorum clara de stirpe potentum,
Filia Bilingi cuiusdam Principis almi.*

At religione in Deo testimonialium Virginitatis ad Gundam fluvium Germaniae Rege licet di monasterij potestatem impetravit; & filiam egregiam, traduxit nos a primis annis sum Antistes delectum Herivordienfe in Viam Colonia Herivordienfe in Viam

Sed magnum tibus Ludolphus Albertus Stadenfis tum, atque ex illo vir nobilis procreatus nepote, alij ex Brunonis di M. fratre genitum Corbeiensis vetustissimam maternam lineam dedit, non praetermissum relicuisset. Incertum kindi hereditate, antè clare gestas fortitudo esse debeat gente nobiliorem, in quam extincta Aucupem, ac deinde est; cui tantum delectatorem Augustamque

Rebus per aestas contra Sclavos fortiter coporum & procerum trisq; exemplo, à quibus loci per Saxoniam a inter praesules Saxoniae randus aderat, vir nobilitate spectabilis; quae prima christianae religionis Ludovici patris aula in cam tractarat; cui Ludovicus de pijsimo patre acceperat, quem ob haec celebravit. Auditi in hoc co

At religione in Deum non minus insignis, Gandersheimensium Sanctimonialium Virginum monasterium, loco divinitus sibi monstrato ad Gundam fluvium condidit; quam in rem acceptis à Ludovico Germaniæ Rege literis, Romam ad Sergium Pontificem, construendi monasterij potestatem cum sacris Lipsanis Anastasij & Innocentij impetravit; & filiam, quam habebat Hathumodam, indole & pietate egregiam, traduxit ad Collegium Virginum Hervordiensium apud nos à primis annis excolendam, quæ deinde prima Gandersheimensium Antistes delecta est. Celebre illud non minus in Ostphalia, quam Herivordiese in Westphalia fuit; certè Gandersheimense collegium Colonia Herivordiensis dici poterat.

Sed magnum certamen inter scriptores nostros, quibus parentibus Ludolphus Augustæ Ottonum familiæ Conditor sit genitus, Albertus Stadenis, cum enumerasset ortum ex Widekindo Wigbertum, atque ex illo Walbertum, ex eadem, inquit, *Saxonica gentis stirpe vir nobilis procreatus est Ludolphus*. Hinc alij ex Walberto Widekindi M. nepote, alij ex Brunone Walberti fratre; quidam ex Brunone Widekindi M. fratre genitum volunt. Verùm cum Widekindus monachus Corbeiensis vetustissimus Saxonum Scriptor Ottonum stemma per maternam lineam deducat ex widekindo M, his derogare videri poterit, non prætermisurus paternum genus, si à Widekindo M. deducere reliquisset. Incertum deinde Ducatumne Saxoniam ex paterna Widekindi hereditate, an Ludovici Germaniæ Regis beneficio ob res præclare gestas sortitus. Et quid hæc tantopere contendimus, cum satis esse debeat gente nobilem Saxonem fuisse, ejusque familiæ conditorum, in quam extincta Carolina stirpe, Regia primum per Henricum Aucupem, ac deinde Imperatoria dignitas per Ottonem M. translata est; cui tantum debet Saxoniam, quantum postea decus fuit, Imperatoriam Augustamque majestatem à Francis transiisse ad Saxones.

Rebus per ætatem contra Nortmannos in Frisia, & trans Albim contra Sclavos fortiter gestis, Ludovicus celebrem Paderbornæ Episcoporum & procerum in Autumno conventum habuit, Avi M. Patriq; exemplo, à quibus Paderborna ob amœnitatem celebritatemq; loci per Saxoniam ad ejusmodi comitia est delecta. Nec minus tum inter præfules Saxoniam Baduradus Paderbornensis Episcopus venerandus aderat, vir nobilitate gentis, ætatis canitie, religione & sapientia spectabilis; quippè qui sub Carolo M. Regis Ludovici avo inter prima christianæ religionis initia per Saxoniam inclaruerat, & in Ludovici patris aula inter Consiliarios intimos & legatos rem publicam tractarat; cui Ludovicus tantum venerationis detulit, quantum de pijssimo patre ac christiana per Saxoniam religione promeritus erat, quem ob hæc omnium consiliorum suorum arbitrum esse voluit. Auditi in hoc conventu legati Lotharj & Caroli fratrum; tum

R 2

Nort-

Qui fundat Gandersheimense Gynæceum.

Auctor vite S. Godehards c. 4.

Lesnerus, alijque Georg. Fabric. lib. 2. de orig. Sax. Grantz. 1. 2. Sax. c. 29. Hamelm. in Chron. Odenb. Peucerus. Ludolphus ex Widekindi stirpe.

Ludovicus Comitum celebrat Paderbornæ. Annal. Fuldenles apud Freherum.

Amoinus
lib. de trans-
lat. S. Ger-
mani Epis-
copi apud
Surinm 25
Jul.

Ervvinus.

Confir-
mat dona-
tiones
Corbei-
ensibus
factas.

Nortmannorum, Sclavorum, & Bulgarorum legationes acceptæ ex-
peditæque: adeo tum celebrata Paderborna; tanquam cum Carolo
M. & Ludovico Imperatore auspiciâ rerum per Saxoniam & Septen-
trionem gerendarum ex hoc loco capere latum ac solemne fuerit. Et
verò quia Carolus Rex Franciæ occidentalis per legatos sollicitat
opem Ludovici adversus Nortmannos, Rex Cobbonem Comitem
ad Rorichum in Gallias Nortmannorum Ducem mittit legatum,
qui Barbari animum mitigaret contineretque à fœdis Galliarum
depopulationibus. Is, ut ex Gallijs ad Ludovicum Regem est rever-
sus, quas viderat calamitates, effrenisq; populi spolia & sacrilegia re-
tulit, quæ non sine indignatione Ludovici ac Saxonum audita sunt.
Nihil interim horum Dani Nortmannive in Saxoniam, & Ludovici
regno perpetrare ausi sunt, quod, dum vixit, à Barbara hac gente in-
actum servavit. Lothario, qui Imperatoris nomen gerebat, aut vena-
tioni dedito, aut per inertiam desidente, aut cum Burgundis per inte-
stinis motus conflictante. Cobbo, quem diximus, Comes haud fe-
cus, quam Ludolphus ea tempestate inter Saxones consilio & manu
promptus, magna apud Regem gratia & auctoritate pollebat; credi-
turque hic idem esse, quem Teclenburgenses primum suum comi-
tem celebrant. Cetera, quæ in his Paderbornensibus comitijs pro
statu Ecclesiæ per Saxoniam formando reparandoque his bellis sunt
gesta, temporum injuria periêre, Francis Scriptoribus in res civiles
tantummodo intentis. Nec enim dubitare fas erit, Ludovicum post-
quam Germaniæ trans Rhenum Saxoniamque Regnum ex divisione
Franciæ adijt, hanc sibi curam, avi patrisque exemplo, inter primas
sumpsisse. Reperio interim hoc anno duo præclara Ludovici Regis
diplomata Paderbornæ consignata, quorum altero Corbeiensibus
Huxtariam & fundum cœnobij confirmat, liberamque eligendi Ab-
bates potestatem facit. Id hoc loco ex Originum literis adscribere
visum est.

In nomine Sanctæ et Individuæ Trinitatis. HLudovicus divina fa-
vente gratia Rex. Cum in nomine unice et perpetuæ Trinitatis pro Regni-
ne S. Matris et universalis Ecclesiæ, etiam et pro statu regni nobis divinitus et
paterno jure commissi Patherbrunnen pervenimus, aderant inter ceteros fide-
les nostros quidam Monachi cum venerabili eorum Praposito Uvalanae
ex monasterio, quæ nova Corbeia nuncupatur, coramque familiaribus Con-
siliariis nostris in præsentiam culminis nostri adducti attulerunt Domui ac ge-
nitoris nostri HLudovici excellentissimi Imperatoris quoddam præceptum,
quo continebatur, qualiter idem Christianissimus Imperator præfatum mona-
sterium in honorem S. Stephani Protomartyris Christi super fluvium Wiseri
in villa regia, in loco dudum nuncupante Hucxeri Adalhardo cuiusdam
Abbati germanoque suo Uvalanae construi ac fabricari præcepisset, obsecra-
tes clementiam Serenitatis nostræ, ut pro majori firmitate ac certiori studio
curatiss

curatiss, nostræ ma-
confirmari deberet.
accommodavimus, ac
flus ad præfatum mo-
suis, terrisque silvis,
nec non apendicis s-
gratiam divinam di-
antiquiorem, ex cuj-
fuerunt, infra fines
aquarumque decursu
postea constructis, m-
libus et immobilibus
to monasterio, et
fruendumque per han-
genitoris nostri ac nos-
nostra Celsitudinis pu-
Augusti institutionem
vitan fuerit morta-
jusce vitæ quiverint
nedicti, primi instru-
floritam licentiam
qui illic uni Deo diu
tate regni à Deo nobi-
flet. Illud verò in ser-
centiam habeant Re-
bominibus liberis res
quid pars juste, et rati-
stram auctoritatem j-
exinde facere voluerit
quidquid elegerint.
nostra per diuturna te-
mitatem, manu prop-
signari jussimus.

Signum
POES
LIL

Dominicus Notarius
Decembris Ann
Regis in orienta
Dei nomine feli
Alterum Ludovici
consignatum novæ
beiensibus agros &

curritatis, nostræ mansuetudinis super hoc præceptum paterno ac regali affectu confirmari deberet. Quorum petitioni iustæ, et rationabili aurem libenter accommodavimus, ac præscriptam villam Hucxeri, quam Serenissimus Augustus ad præfatum monasterium tradiderat, cum omnibus finibus vel terminis suis, terrisque silvis, aquis, aquarumve decursibus, seu cunctis adjacentiis, nec non appendiciis suis, sive res et possessiones, quæ à Deum timentibus, vel gratiam divinam diligentibus ibi conlatae sunt, etiam et res quæ ad Corbegiam antiquiorem, ex cuius vocabulo illud monasterium nomen usurpat, traditæ fuerunt, infra fines regni Saxoniae terris, silvis, campis, pratis, pascuis, aquis aquarumque decursibus, propriis vel communibus ædificiis, prius habitis vel postea constructis, mancipiis quoque diversi generis vel conditionis, mobilibus et immobilibus datum, vel traditum erat cum omni integritate præfato monasterio, et Monachis ibidem Deo soli militantibus ad possidendum fruendumque per hanc nostram auctoritatem in elemosinam præfati piissimi genitoris nostri ac nostram confirmare atque stabilire decrevimus. Libuit etiam nostræ Celsitudinis pietatem erga Divæ memoriæ Genitoris nostri Nobilissimi Augusti institutionem, quando divina vocatione Abbas prædicti monasterii vitam finiret mortalem, quamdiu ipsi monachi inter se talem invenire hujusce vite quiverint, qui ipsam congregationem secundum regulam S. Benedicti, primi instructoris illius normæ, regere valeat, per hanc nostram auctoritatem licentiam habeant eligendi Abbatem, quatenus ipsos servos Dei, qui illic uni Deo diu nocturne serviunt, pro nobis proleque nostra, et stabilitate regni à Deo nobis conlati jugiter Domini misericordiam exorare delectet. Illud verò inserere hoc præcepto nostræ placuit regis auctoritati, ut licentiam habeant Rectores et ministri ejusdem monasterii, cum quibuslibet hominibus liberis res et mancipia legaliter commutare, videlicet ut quidquid pars iuste, et rationabiliter alteri contulerit parti, deinceps per hanc nostram auctoritatem jure firmissimo teneant atque possideant, et quidquid exinde facere voluerint, libero in Dei nomine perfruantur arbitrio faciendi quidquid elegerint. Et ut hæc auctoritas largitionis atque confirmationis nostræ per diuturna tempora inviolabilem, atque inconvulsam obtineat firmitatem, manu propria subter firmavimus, et annuli nostri impressione signari iussimus.

Signum HLudovici Gloriosissimi Regis.

Dominicus Notarius ad vicem Radleici recognovi. Data III Idus Decembris Anno Christo propitio septimo regni Domni HLudovici Regis in orientali Francia. Indiæ. VIII Actum Patherbrunnen in Dei nomine feliciter Amen.

Alterum Ludovici Regis diploma Paderbornæ eodem anno ac die consignatum novæ liberalitatis monumentum extulit, quo Corbejenibus agros & prædia dilargitur.

In nomine Sanctæ et Individuæ Trinitatis. HLudovicus divina favente gratia Rex. Si de rebus terrenis, quibus divina sumus largitate gravati, Laicorum, propter amorem Dei eorumque in eisdem locis sibi famulantibus beneficia opportuna largimur, hoc nobis procul dubio ad æternæ remunerationis præmia capefcenda profuturum liquido credimus. Idcirco noverit omnium fidelium S. Dei Ecclesiæ, nostrique præsentium et futurorum sollertia, quia nos pro mercedis nostræ augmento concessimus ad monasterium, quod nova Corbeia nuncupatur, quod est constructum in honorem S. Stephani Protomartyris Christi, super fluvium Wisera, in villa regia, in loco nuncupante dudum Hucxeri, mansa undecim, quæ sunt in pago Langueæ, in villa, quæ dicitur Hemli, cum omnibus appendiciis, vel ad se pertinentibus, in terris videlicet cultis et incultis, silvis, aquis aquarumque decursibus, adiacentiis, perviis, exitibus et regressibus, quæsitum et ad inquirendum, vel quantumcunque infra præscripta villa, vel quæ ad ipsam undecim mansa pertinere videntur; ut nostri juris atque possessionis in re proprietatis est, totum et integrum præscripto monasterio Corbeia et monachis ibidem Deo soli militantibus perpetualiter ad possidendum fruendumque concessimus, atque de nostro jure in jus et dominationem præfati monasterii liberalitatis nostræ munere contulimus; ita videlicet ut quidquid exinde ab hodierna die vel tempore Rectores, et ministri ejusdem monasterii facere, ordinare, atque disponere voluerint, per hanc nostram auctoritatem liberam in omnibus habeant potestatem faciendi quidquid elegerint. Et ut hæc auctoritas largitionis atque confirmationis nostræ per curricula amorum inviolabilem atque inconcussam obtineat firmitatem, manu propria subterfirmavimus, et annuli nostri impressione signari iussimus.

Signum HLudovici Gloriosissimi Regis.

Dominicus Notarius ad Vicem Radleici recognovi. Data III Idus Decembris anno Christo propitio VII regni Domini HLudovici Regis in Orientali Francia. Jndict. VIII Actum Patherbrunnen in Dei nomine feliciter Amen.

Accedit tertium donum, quo hoc ipso anno, ejusdem Regis munificencia, pro singulari in Warinum Abbatem affectu Corbeja cumulata est.

In nomine sanctæ et Individuæ Trinitatis. HLudovicus divina favente gratia Rex. Si erga loca divinis cultibus mancipata propter amorem Dei, eorumque in eisdem locis sibi famulantibus beneficia oportuna impendimus, atque de rebus terrenis divina miseratione nobis collatis largitionis nostræ munere quidquam conferimus, hoc nobis procul dubio non solum ad stabilitatem regni pertinere, verum etiam ad æternæ beatitudinis præmia capefcenda profuturum liquido credimus. Idcirco notum fieri volumus

omnium fidelium noqualiter nos ob amoprietatis nostræ res equod est situm superiffimi Stephani Protinus auctore Deo Abtinga, in villa que dffs et reliquis adificiifervientibus. Has cipiis utriusque sexusaquis aquarumve dquestis et inquirendetenus habuit, et nostrintegrum prædicto meejus liberalitatis nostrpius Rectores et minipsum facere, ordinaregitionem libero in Dgerint. Hanc itaqueum inviolabilem atS. Dei Ecclesiæ nostrinus nostræ signaculisimpressionem assignare,

Signum

Adalteodus ad vicem
narius anno Ch
Orientali Fran
mine feliciter
Annus regni Franc
exhibet, ab anno 839
Alcmanniam & Fra

Sed longè Maj
est D. Ansharum.
ad Leudericum III e
nistrabat septentrior
ricus priori anno IX
refert, Ludovicus Rex

omnium fidelium nostrorum presentium scilicet et futurorum sagacitati, qualiter nos ob amorem Dei et emolumentum anime nostre quasdam proprietatis nostrae res concessimus ad monasterium, quod dicitur nova Corbeja, quod est situm super fluvium Wisera, constructum in honore sancti ac bea- tissimi Stephani Prothomartyris, ubi praesenti tempore Venerabilis Vir Wari- nus auctore Deo Abba praesse videtur, sunt enim praedicta res in pago Guot- tinga, in villa quae dicitur Amplidi, hoc est mansum Dominicatum cum ca- sris et reliquis aedificiis, cum aliis mansis viginti ibidem aspicientibus ac do- servientibus. Has itaque res, sicut diximus, cum domibus, aedificiis, man- cipiis utriusque sexus, salinariis, terris cultis et incultis, silvis, pratis, pascuis, aquis, aquarumve decursibus, adjacentiis, perviis, exitibus et regressibus, quasiis et inquirendis, quemadmodum Banzleibs Comes in beneficium ha- bitenus habuit, et nostri juris atque possessionis in re proprietatis est totum et ad integrum praedicto monasterio concessimus, et de jure in jus, et dominationem ejus liberalitatis nostrae munere contulimus, ita ut de eisdem rebus et man- cipiis Rectores et ministri praedicti monasterii ob utilitatem et necessitatem ipsius facere, ordinare, atque disponere voluerint, per nostrae auctoritatis lar- gitionem libero in Dei nomine perfruantur arbitrio faciendi, quidquid ele- gerint. Hanc itaque auctoritatem largitionis nostrae ut per curricula anno- rum inviolabilem atque inconcussam obtineat firmitatem, et a fidelibus S. Dei Ecclesiae nostrisque venius credatur, et diligentius conservetur, ma- nus nostrae signaculis subter eam decrevimus corroborare, et annuli nostri impressione assignare iussimus.

Signum **POE**
HL Ludovici gloriosissimi Regis.

Adalloeodus ad vicem Rathleici recognovi, et ff. Data VIII Calend. Ja- nuarii anno Christo propitio VII regni Domini HLudovici Regis in Orientali Francia. Indict. VIII. Actum Rosbath Villa in Dei no- mine feliciter Amen.

Annus regni Franciae Orientalis, qui in hisce tabulis consignatus fe- exhibet, ab anno 839 ducitur, quo a Saxonibus & Thuringis adjutus Alcmanniam & Franciam Orientalem sibi vendicavit.

D. Rembertus in vita Ansch. c. 19.
Adamus Bremens. lib. 1.
Albertus Stad. in chron. ad hunc ann. Crantz. imo lib. 1. Metrop. 6. 42.

que

Bollandus
in comm. ad
vitam S.
Ansch. §. 2.
Hambur-
genfis
Bremenfi
Ecclefiæ
unita S.
Ansgario
commi-
tatur.

que conjungere in unam consultum habuit. Id verò cum sine cano-
nica auctoritate fieri non posse agnosceret Rex & Ansharius, res in
Episcoporum consilio, aut Paderbornæ in hoc conventu Episcopo-
rum, aut post in Synodo Moguntina, quæ biennio ab hinc est habi-
ta à Rabano Archiepiscopo, ut Bollandus opinatur, discussa est, donec
plena Nicolai Pontificis auctoritas accederet, utriusq; Episcopatum
in unum contrahentis. Utrique verò Synodo Baduradus Episcopus
noster interfuit, non minus de salute Septentrionalium populorum,
quàm de sua diœcesi sollicitus. Quàm admiranda exinde gesserit
Ansharius Daniæ & Sueciæ Apostolus in utriusque Regni ad Christi
fidem traductione, narrat D. Rembertus, & rerum earumque genti-
um Scriptores.

Annus Christi 846.

Sergij II. Pont. 3.
Lotharij Imp. 6.
Ludovici Germ. Regis 6.
Baduradi Ep. Päd. 32.

Annales
Francor.
Annales
Euldenf.

Ludovici
Regis
hoc anno
gesta.

At Ludovicus Germaniæ Saxoniamque Rex, postquam Nor-
mannos, gentem hæcenus infestissimam Christianis, primùm armis,
post foedere in conventu Paderbornensi ad quietem adegisset, profe-
ctus est in Franciam ad dissidentes inter se Lotharium & Carolum
fratres componendos, ob raptam à Caroli Vasallo Lotharij Imp. fili-
am; id cum frustra ageret, redijt in Germaniam, menseque Augusto
exercitum duxit in Sclavos Margenses defectionem molientes, itaq;
eos obtrivit, ut Rasticem illis ducem imposuerit. Ea expeditione
Moravia & Pannonia domita, haud alijs, quàm Francorum Orien-
talium, Thuringorum, & Saxonum armis, in quibus robur exercitus
erac. Inde exercitus per Bohemiam reductus. Quo in regno xij
sibi Bohemorum Duces occurrentes habuit, cum ingenti subdito-
rum hominum multitudine, Christi religionem flagitantes, quos fe-
sto Epiphaniæ die ad lavacrum baptismi lætus deduxit; quanquam
alij id superiori anno factum referunt. Unicus regionum filiorum
Ludovicus, qui majestatem Imperij sustineret, & religionem inter
barbaros, Caroli M. avi vestigijs insistens, proferret.

Annus Christi 847.

Leonis IV. Pont. 1.
Lotharij Imp. 7.
Ludovici German. R. 7.
Baduradi Ep. Päd. 33.

Annus tunc
Ludovicus & Lo-
vivij, ludis, vena-
dus Moguntina,
gritate præstantif-
lend. Julij post ob-
pus mox in septem
vinciales ejus Me-
nensis Episcopus
tione, Scribunt po-
Ludovicum Regem
chiepiscopum, un-
Gerbratho, Hem-
Salamone, Gebel-
& presbyteris cet-
& Ansharius hu-
Ebbonem per id t-
rium Bremenfi Ec-
in S. Albani Basili-
Episcoporum cu-
tertia jam classe,
profani homines
synodus ad liber-
laici homines per
modò in bona & j-
sunt ausi. Multa p-
nam cleri, Monach-
Sub id temp-
Alemanniæ partib-
novam prophetid-
batque pro conci-
orbis diem; multa
esset edocta. His a-
munera offerrent,
ta facundia id age-
cendi munere ad e-
Hæc ad Episcopos
impostura, haud a-
diartem esse sugge-
flagellis caesa, doce-
* Samuel Wormatiens-
Hebo sive Ebbo Hilde-
Verdenfis. Lando Aug-
stadiensis.

Annus tandem insequens 847 ab omni bello vacuus, quem Ludovicus & Lotharius, alter alterum invitando ad palatia sua, convivijs, ludis, venationibus consumpsere. Sed tanto celebrior Synodus Moguntina, quam Rabanus vir doctrina, religione, & vitæ integritate præstantissimus, ex Abbate Fuldensi à Ludovico Rege 15 Calend. Julij post obitum Otgarij nominatus impositusq; Archiepiscopus mox in septembri convocavit. Convenere ad eam omnes provinciales ejus Metropolis Episcopi, quos inter Baduradus Paderbornensis Episcopus tertio loco nominatus, habita nimirum ætatis ratione, Scribunt patres in Epistola, quæ synodo huic præmittitur, ad Ludovicum Regem, convenisse Rabanum Moguntinæ Ecclesiæ Archiepiscopus, unâ cum * Samuele, Egorbaldo, Baturato, Hebone, Gerbratho, Hemmone, Waltgario, Anshario, Otgario, Lantone, Salamone, Gebehardo ac reliquis Episcopis, Abbatibus, Monachis, & presbyteris ceterisque Ecclesiasticis ordinibus. Et verò quia Ebbo & Ansharius huic synodo interfuisse memorantur, confici volunt Ebbonem per id tempus Hildesiensem Episcopum egisse, & Ansharium Bremensi Ecclesiæ præpositum fuisse. Confessus Episcoporum in S. Albani Basilica fuit, & in duas turmas distributus, quorum alter Episcoporum cum Sacerdotibus, alter Abbatum cum monachis, tertia jam classe, quam in mixtis Francorum synodis Comites & profani homines faciebant intermissa. Convocata potissimum hæc synodus ad libertatem Ecclesiæ asserendam in integrum, quando laici homines per licentiam civilium bellorum sibi potestatem non modò in bona & jura Ecclesiæ, sed in ipsos sacros homines sumere sunt ausi. Multa præterea unâ & triginta legibus sancita, ad disciplinam cleri, Monachorum, & populi instaurandam.

Synodus provincialis Moguntina à Rabano Archiep. celebrata

Sub id tempus, dum synodus ageretur Moguntina, venit ex Alemanniæ partibus, ut Francorum Annales referunt, mulier, quæ se novam prophetidem jactabat, interq; falsa vaticinia asserebat doceretque pro concione, imminere hoc anno extremum fatalemque orbis diem; multaque ejusmodi arcana venditabat, de quibus à Deo esset edocta. His adeo perculsi utriusque sexus homines, ut & largamunera offerrent, & se fatidicæ precibus commendarent; quia tanta facundia id agebat, ut & sacri ordinis homines decepti, relicto docendi munere ad eam tanquam sapientiæ Magistram convenirent. Hæc ad Episcopos in S. Albano congregatos deducta convictaque imposturæ, haud aliud obtendit, quàm à Sacerdote sibi hanc fallendi artem esse suggestam. Quapropter Episcoporum judicio publicè flagellis cæsa, docendi munus, fallendique artes intermisit.

Cujus jussu Pseudo prophetis flagris cæsa & correcta.

* Samuel Wormaticensis Episcopus. Egorbaldus Herbipolensis. Baduradus Paderbornensis. Hebo sive Ebbo Hildesienensis. Gerbrachus Curia. Hemmo sive Haymo Halberstad. Waltgarius Verdenensis. Lando Augustanus. Salomon Constantiensis. Gebehardus Spirensis. Otgarius Aichstadiensis.

Obitus
S. Menulphi &
signa
mortem
consecu-
ta.

Mortuum hoc anno, caeloque illatum statuimus D. Menulphum Archidiaconum Paderbornensem, & Monasterij Bodecensis Conditorem, virum sanctissimum ac fidus Westphaliae; & quantum aestimes per id tempus, dum Baduradus Episcopus Moguntiae in synodo versaretur. Ac licet annus mortis a scriptoribus tam plane consignatus non sit, ad hunc tamen per indicia referre visum est, quod a morte ejus usque ad annum 897, quo Corpus ejus solemniter humo levatum est, anni quinquaginta effluxisse referantur, idque Arnulpho Rege, & Bisone Episcopo factum memoratur, ut jam retro legendo annos, hunc ei annum supremum vitae fuisse opinari liceat. Fuit verò D. Menulphus, ut per omnem vitam sanctitate conspicuus in clero Paderbornensi, ita mortuus pluribus signis illustris, inter quae illud memorabile, quòd, dum corpus mortui ad tumulum deferretur, ac funebribus sacris peractis humo integendum esset, resupinum idem corpus è feretro se erigeret, attonitis omnibus, qui aderant, ad tam insolitum spectaculum. Quos sanctus benignè affatus, ite, inquit ad Episcopum, & dicite, quaecunque à congregatione hac virginum electa fuerit Abbatisa, eam non impediatur adire munus, et si conditione ancilla fuerit; nam qua sollicitudine & labore hoc ego monasterium construxerim scitis. Quid, verò ab illis fieri oporteat, qui Pastorum in Ecclesia munus gerunt, ego exutus corpore mortali didici. Quibus dictis clausit rursus oculos, & in feretro se reposuit, humarique jussit.

Quae fama prodigij, postquam vulgata, coepit non modò à virginibus ejus coenobij, sed ab incolis longè lateque confluentibus sepulcrum veneratione frequentari. Exinde ad nostram aetatem caelestibus beneficijs ad ejus opem imploratis innumeri mortales adjuvi. Nam & claudi & caeci, & paralytici, atque omni membrorum genere afflicti ad sepulcrum ejus caelestem opem experti; quae miracula scriptores justo satis libro sunt complexi, magnamque partem apud Laurentium Surium leguntur. Qua verò rerum mutatione Monasterium hoc sanctimonialium virginum ad Canonicos ordinis D. Augustini pervenerit, anno 1409 memorandum erit.

Annus Christi 848.

Leonis IV. Pont. 2.
Lotharj Imp. 8.
Ludovici German. Regis 8.
Baduradi Ep. Pad. 34.

Gothescalcus monachus similis Lutheri haereses pargit.

Altero ab hinc anno rursus Rabanus Moguntinus Archiepiscopus celebrem synodum habuit adversus Gothescalcum presbyterum ac Monachum. Multa is prava haeresis dogmata profugus e monasterio Galliae palam docebat per Ludovici Regis provincias in Germania, de praedestinatione & libero hominis arbitrio, de Christo

sto, quod nec omnino
ideoque nec pro
ab Hincmaro & L
impietatis ad om
bona conferre po
caelestem destin
rint: si quis verò a
na juvabunt, eò
exitium, vel salute
ad Hincmarum.
jus dioecesis coeno
Gothescalcus monach
tis impatiens, nov
census, protervus et
novitate sui nomin
culos collegit, et per
pestilentem haeret
nandas, conveni
Belgicae, & aliarum
Saxoniae, quos int
deboldus Colonie
fis, Ludericus Bren
anno 844 obiisse
guntina Synodo in
dubium fecerit Bro
error observatus in
convocatam scribi
stas erat. Si Boll
na haec ex ingenio
tamen se ista habeat
ro zeloque Episcop
schalcum, quam a
duradum Paderbor
pientia probatissim
hac Moguntina Sy
quam in Germania
ci in concilio à Gall
que casus, atque in
documento, haeret
argumentis telisqu
quibus nostra aetate
gnati. Quemadmo
rum testabuntur, ut
vividus in Gallijs sit r

sto, quod nec omnes salvos fieri velit, sed eos duntaxat, qui salvantur, ideoque nec pro omnibus mortuus sit, & quæ ejusmodi referuntur ab Hincmaro & Rabano Archiepiscopis. Quin ad laxandam viam impietatis ad omnia scelera & flagitia ausus est docere nihil opera bona conferre posse ad salutem; nam si quis, inquiebat, ad vitam cœlestem destinatus, nihil mala opera, nihil omnia flagitia impedierint: si quis verò æternæ morti adjudicatus est à Deo, nihil opera bona juvabunt, eò quod inevitabili Dei decreto omnes vel ad suum exitium, vel salutem ituri. Uti multis queritur Rabanus in epistolis ad Hincmarum. Verùm, ut ipse Hincmarus Archiepiscopus, ex cuius diœcesis cœnobio profugerat, ad Nicolaum Pontificem scribit, *Godeschalcus monachus, Orbacis cœnobii desertor, homo elatus animo, quietis impatiens, novorum verborum cupidus, insatiabili ambitione honoris incensus, protervus et tumultuosus, ut inani animi ostentatione, et falsa quadam novitate sui nominis famam adipisceretur, certos falsorum dogmatum articulos collegit, et per provincias, quas pervagatus, spargere cepit. Ad hunc pestilentem hæreticum hominem, ejusque insanas hæreses condemnandas, convenère mense Octobri, ut Hincmarus testatur, Gallia, Belgicæ, & aliarum Provinciarum Episcopi, Germaniæ videlicet & Saxoniam, quos inter à Trithemio referuntur Hetto Trevirensis, Hildebaldus Coloniensis, Atfridus Hildesienfis, Haymo Halberstadiensis, Ludericus Bremensis Episcopus; quem postremum tamen jam anno 844 obiisse scribit Albertus Stadenfis, cum in superiori Moguntina Synodo in ejus loco S. Ansharius prodatur, ut non abs re dubium fecerit Browerus Trithemij recensionem: quando & alius error observatus in Trithemio, quòd hanc Synodum jussu Lotharij convocatam scribit, cui in regno Ludovici nulla constituendi potestas erat. Si Bollandum, aliosque consulas, Episcoporum nomina hæc ex ingenio suo Trithemius posuisse videri poterit. Ut cunque tamen se ista habeant, id exploratum satis, convenisse magno numero zeloque Episcopos Germaniæ & Saxoniam, non aliter ad Godeschalcum, quàm ad Elipandum condemnandum; interque hos Baderadum Paderbornensem Episcopum virum ætate, doctrina & sapientia probatissimum adfuisse. Igitur Godeschalcus primùm in hac Moguntina Synodo Germaniæ Episcopis palam juravit, se nunquam in Germaniam & Ludovici regnum rediturum; tum Carisiaci in concilio à Gallia Episcopis è presbyterij gradu dejectus, virgisque cæsus, atque in ergastulum est detrusus, præclaro sanè ad posteros documento, hæreses in ipso fomite extinguendas. Nec sanè aliis argumentis telisque Patres confixère Godeschalci hæreses, quàm quibus nostra ætate Lutheri & Calvinii, aut Jansenij errores expugnati. Quemadmodum id acta conciliorum, scriptaque ceterorum testabuntur, ut non incongruè erudito libro Godeschalcus redivivus in Gallijs sit redditus.*

Francorum
Annales.
Rabanus
Epist. ad
Hinc.
Hincm. in
Epist. ad
Laudan. E-
pisc.
Trithemius
in chron.
Hirsa,
Concil. gene.
Par. tom. 21.
Concil. gen.
Bini.
Serrarius
lib. 1. Hist.
Mogunt.
c. 33.
Baronius
ad hunc an-
num.
Bollandus
in vita Ra-
bani ad 17.
& febr.

In Mo-
guntina
Synodo
damna-
tur.
M. III
-3. 23
iqoaliq

Annus Christi 849 &c.

Leonis IV. Pontificis 3. &c.
 Lotharij Imp. 9. &c.
 Ludovici Germ. Reg. 9. &c.
 Baduradi Ep. 35. &c.

Per id tempus Ludovicus Germaniæ Rex Moguntia procerum conventum habuit, in quo primum Lotharij & Caroli fratrum, tum Nortmannorum & Sclavorum legati auditi, iussæque gentes in federe conquirecere, aut fore ut arma Francorum Orientalium Saxonumque in eas converteret. Sed eò perfidi magis Bohemi. Ij superiori anno, cum irruptionem in Germaniam tentarunt, prælio victi à Ludovico filio, & ad pacem fœdusque adacti altero post anno rebellant: ad quos refrenandos ulciscendosque missus à Ludovico Rege validi roboris exercitus Hernusto duce, cui multi comites & Abbates adjuncti. Horum adventu territi Bohemi pacem & obsides offerunt; quæ cum Reges aspernarentur, mallentque hæc armis victores imperare, temerè congressi, fœda clade cæduntur, iussiveque sunt hosti obsides dare; quos accipere poterant.

Quieta interim Saxonia à Nortmannis cultum religionis ubique florentissimum habuit per egregios Episcopos & Sacerdotes; è quorum numero hoc anno 22 Aprilis obiisse traditur Alfridus Monasteriensis Episcopus post D. Ludgerum, & Gerfridum consanguineos Episcopos. Corpus Werthinam delatum, ibique inter ceteros consanguineos Episcopos ad caput Hildegrimi Halberstadensis Episcopi humo interiectum. Scripsit vitam D. Ludgeri elegantia stylo magnoque iudicio, quam tamen imitatione virtutum multo pulchrius expressit, dignus etiam, cujus res gestæ, quod cum Gerfrido Episcopo neglectum, scriberentur. Vir enim à primis adolescentiæ annis in clero educatus, vitam exinde per innocentia moribus, litterarum studia, cultum religionis, & docendi labores exegit; quibus meritis, ut Gerfridus Episcopus eum cœnobio werthinensi regendo præfecerit, ac suum Successorem designarit. Episcopus omnium virtutum exemplo fuit conspicuus, qualis tum auriæ Episcoporum ætas per Saxoniam ferebat, Badurado etiam tam vicinitate diœcesis, quam familiaritate conjunctissimus. Cetera que habentur de Wilhelmo hæretico per eum ad sanam fidem reducto, & filia ejus cœlesti pane pasta, quæ exinde sine omni cibo triennium vixit, Fasti Monasterienses recensent: ita post D. Ludgerum Gerfridus & Alfridus consanguinei ex eadem nobilitate Frisia fuere Episcopi, Sidera Monasteriensis Ecclesiæ, primique Conditores, quos ob fan-

Annalis
 Francorum
 & Fuldensis.

Fasti Monast.
 Cincinius in vita
 Lugd. c. 52.
 Crantzii lib. 3. Me-
 trop. c. 25.
 Wittius in
 chron. MS
 Kerssenbrok
 in MS.
 Episcop.
 Monast.
 Fasti.
 Obitus
 Alfrid.
 III. Mo-
 naster. E-
 piscopi.

sanctitatem vitæ
 Successorem na-
 tæ & religionis.

Anno dehi-
 mum Rabanus M
 piscoporū Syno-
 est, inquit, Sym-
 cipis, Ludovici vid
 tropoli Germania,
 piscopo, cum omnibus
 et Saxonia. Celeb-
 copi convenerun-
 fuisse dixerim; q-
 rim, quando ne ac-
 tanti concilij pau-
 stiones vel in super-
 Episcoporum judi-
 niæ, in quo Caroli
 post bella civilia op-
 cam suis legibus ju-
 quoq; per id temp-
 conventum habui-
 Principibus et Præfe-
 dis insistens, post quar-
 gationes Bulgarorum
 sus est. Ubi ordinat-
 diens per alveum Rh-
 busdam ex Lotharii f-
 sectus est, ob eorum
 iudicibus neglecti, et
 ves patiebantur injur-
 possessiones videlicet
 derelictæ, quas oport-
 suo restitui. Igitur in l-
 Tacitus scriptor rerum

sanctitatem vitæ posteritas quoque in magna veneratione habuit. Successorem nactus est Altfrius Lubertum virum præstantis doctrinæ & religionis.

Annus Christi 852.

Leonis VI. Pont. 6.
Lotharij Imp. 12.
Ludovici Reg. Germ. 12.
Baduradi Ep. Pad. 38.

Anno dehinc quinquagesimo secundo supra octingentesimum Rabanus Moguntinus Archiepiscopus rursus celebrem Episcoporum Synodum indixit, de qua Annales Francorum. *Habita* Annales Francorum Fuldenf. Sertarius lib. 1. Mogunt. histor. c. 33. *est, inquit, Synodus ex voluntate et præcepto ejusdem serenissimi Principis, Ludovici videlicet Germaniæ Regis, in Civitate Moguntia Metropoli Germaniæ, præfidente Rabano venerabili ejusdem Urbis Archiepiscopo, cum omnibus Episcopis, et Abbatibus Orientalis Franciæ, Bojariæ, et Saxonie.* Celeberrima synodus, ad quam tot Provinciarum Episcopi convenerunt; interque Saxonie Episcopos Baduradum interfuisse dixerim; quanquam nomina præsentium nusquam reperimus, quando ne acta quidem consilii supersunt. *Causam convocati tanti concilij paucis Francorum Annales memorant; nempe ut quæstiones vel in superiore Moguntina synodo, vel hac ipsa propositæ Episcoporum judicio absolventur.* Ludovicus enim Rex Germaniæ, in quo Caroli M. religio & bellica virtus spirabat, Ecclesiam post bella civilia optima cleri, populique disciplina, & Rempublicam suis legibus justitiæque formatam voluit. *Quam in rem ipse quoque per id tempus Moguntia diversum separatumque Optimatum conventum habuit: Rex enim, addunt Francorum Annales, cum Principibus et Præfæctis provinciarum publicis causis litibusque componendis insistens, postquam Synodalia eorum decreta suo judicio comprobavit, et legationes Bulgarorum Sclavorumque audivit et absolvit, Bojariam rever- sus est. Ubi ordinatis et dispositis, quæ videbantur necessaria, sine mora rediens per alveum Rheni fluminis navigio venit Coloniam. Ubi cum quibusdam ex Lotharii fratris principibus habita locutione, in Saxoniam profectus est, ob eorum vel maxime causas judicandas, qui à pravus et subdolis judicibus neglecti, et multimodis, ut dicunt, legis suæ dilationibus decepti graves patiebantur injurias. Suberant et aliæ causæ, quæ ipsum regem attingebant, possessiones videlicet ab avita vel paterna proprietate jure hereditario sibi derelictæ, quas oportuit ab iniquis pervasoribus justa repetitione Domino suo restitui. Igitur in loco, qui appellatur Nimia, super amnem, quem Cornelius Tacitus scriptor rerum à Romanis in eâ gente gestarum, Visurgim, moderni* Et comitia habentur à Ludovico. verò

verò *Wisuracha* vocant, habito generali conventu, tam causas populi ad se perlatas justo absolvit examine, quàm ad se pertinentes possessiones *Furidicorum* gentis decreto recepit. Quem hîc locum *Mimiam* appellant *Annales*, cum alii *Niemium* oppidum in diœcesi *Paderbornensi*, alij *Mindam*, alij *Remam* pagum ad confluentes *Warnæ* & *Visurgis* designant, quod in *Ripâ* *Visurgis* nullibi *Nimia* reperiatur. Verum qui *fundationem* *Cœnobii* *Bursfeldensis* ad *Visurgis* ripam inspexerit, (de qua nos ad an. Christi 1093. agemus) reperiet is *Villam* *Mimende*, in qua *Cœnobium* illud conditum sit. Igitur ut locus iste pòst *Mimide*, *Mimida*, *Mimete* & *Mitida*; ita olim *Nimia* & *Nimida*, hâc *Nemide* appellatus fuerit; requirendusque potius ad superiorem *Visurgis* ripam infra confluentes *Werræ* & *Fuldæ* in Ducatu *Brunsvicensi*, atque ipsum *celebris* *Bursfeldensis* *Cœnobii* fundum. At *Ludovicus*, postquam in *Westphalia* in publicis conventibus, *Caroli* *M.* patrisque exemplo, pro tribunali jus dixerat, ipsaque etiam præfectorum judicia aut convertisset in melius, aut castigasset; per *Angros*, *Harudos*, *Suabos*, ut *Francorum* *Annales* perhibent, perque omnes *Saxoniam* provincias & *Thuringiam* conventus *juridicundo* habuit. Ita verò *Ludovicus* postquam per tot *Synodos* *Ecclesiasticas* disciplinas instaurasset, duabus præterea rebus, quæ optimorum *Regum* sunt, fortitudine videlicet *bellicâ* & *justitiâ*, *Germaniæ* *Saxoniam*que *Regnum* non modò domi quietum ac *florens*, sed ab *hostibus* *exteris* intactum conservavit.

Annus Christi 853. &c.

Leonis IV. Pont. 7.

Lotharij Imp. 13.

Ludovici Germ. Reg. 13.

Baduradi Ep. Pad. 39.

Nortmanni Galliam populati mutuis armis conciduntur. *Ann. Francorum Regno.*

Hoc anno Christi 853, *Nortmanni* infestissimi *Christianorum* hostes arma convertère in *Franciam* occidentalem ac *Caroli* *Calvi* *Regnum*, & classe per mare invecâ in *Ligerim*, urbes *Nanctem*, *Andegavos*, *Turones* occupârunt, & celeberrimam *D. Martini* *Basilicam* flammis absumpserunt, tam latè exinde quam impunè prædiis incendiis, & cædibus grassando. *Frisiam* verò non sunt ausi attingere, quodeam *Roricus* *Haraldi* *Danorum* *Regis* frater, religione Christianus, acriter terra marique tueretur, & classe *pyratica* ipsos etiam *Danos* infestaret, prohiberetque à *Saxonum* & *Frisonum* finibus: dum haud multò pòst *Nortmannorum* *Regnum* bello civili scissum, revocatisque ex *Gallia* *Nortmannis*, **Ericus* & *Guduyus* inter necino gentis prælio decertant, unico tantummodo puo

* al. *Horich* & *Guduyus*.

puero regiam stirpi per 20 annos miseramque affligerat,

Interim *Ludovicus* & disciplina sacra beientes decoravit. *Herivordien*si monasterio confirmavit. Idem vulgatum sit, mulierem ex latino autographo juris fecit. Quare *Herivordien*si comite

In nomine Sancti gratia Rex. Si petierimus, et a te perduxerimus, et a tuam felicitas promeretur propter notum esse excellentiam nostram sancti monasterii illi comminatum, ubi et ille pro Sanctimonialium Herivordien, subjectum, sed iudicibus procurari solent commendarimus, ut negotiis, que famula ipsarum provisor et pa recordari, quod pie in hac monasteria exstruimus, et in monasteriorum, *Nortmannorum* *Herivordien*se verò *comitatus* *Suessonis* *Civitatis* *existeris* sui institutionem *comitatus* *Meppia*, cum *abbas*, et *ecclesiam* *Eresburch* *onia* *decimis* *dotavit*, *Stas* *præfatus* *nostrer* *genitorem* *autem* *monasterii* *admiratum* *ecclesiam* *bugimithi* *comitatus* *den* *ecclesiam* *hrens* *comitatus* *cimarum* *altorum* *que* *re* *et* *ab* *ipsis* *viciis* *procurari* *in* *sepulchris*, *in* *confessione*

puero regiae stirpis superstite. Vidisses tam barbaram gentem, quæ per 20 annos miserè Galliam, Angliam & Frisiam vastarat, Saxoni- amque afflixerat, suis se armis confecisse.

Interim Ludovicus Germaniæ Rex, inter cetera munificentia & disciplina sacrae procurandæ argumenta, insigni diplomate Corbeiensis decoravit, eaque, quæ à Ludovico patre Imp. Corbejensi & Herivordienfi monasterio donata erant, rogatu Warini Abbatis confirmavit. Id diploma licet à Cleinsorgio germanico idiomate vulgatum sit, multique ejus meminerint; nemo tamen hæcenus ex latino autographo, quod ad fidem integram poscebatur, publici juris fecit. Quare uti cum Ferdinando Episcopo è tabulario Herivordiensium communicatum est, ita hæc integrum reddimus.

Ludovi-
cus con-
firmat
donatio-
nes factas
Corbej-
ensibus
& Heri-
vordien-
sibus.

In nomine Sanctæ et Individuæ Trinitatis. HLudovicus divina favente gratia Rex. Si petitiones Servorum Dei justas et rationabiles ad effectum perduxerimus, et ad humanam vitam feliciter transigendam, et perpetuam feliciter promerendam, procul dubio nobis profuturum speramus. Quapropter notum esse volumus quomodo Venerabilis Abbas Warinus adiit Excellentiam nostram suppliciter orans, ut nostra munificentia prospiceremus monasteriis illi commissis, quorum unum est monachorum nova Corbeia nominatum, ubi et ille primum regulari electione Abbas extitit, et alterum est Sanctimonialium Herisford dictum, et propria Abbatis, cujus nomen Ad- dila, subjectum, sed juxta consuetudinem, quod ancillarum Dei congregatio- nibus procurari solent prepositi ex Ecclesiastico ordine, jam dicto Abbati commendavimus, ut tam in disciplina Abbatis servare, quam in cunctis negotiis, quæ famula Christi pro sexu et professione sua exequi non possent, ipsarum provisor et patronus existeret. Is ergo petit Celsitudinem nostram recordari, quod pie memoria genitor noster HLudovicus Imperator ambo hæc monasteria exstrui iussit, ad normam videlicet præcipuorum in Gallia mo- nasteriorum, Novam utique Corbeiam ad similitudinem antiquæ Corbeie, Herisfordense verò cenobium ad exemplum monasterii Sanctimonialium in Sueffionis Civitate existentium, et ut in elemosinam suam hac totius gene- ris sui institutionem earundem perfectio expleretur, cellam juris sui, quæ vocatur Meppia, cum decimis et possessionibus undique ad eam pertinenti- bus, et ecclesiam Eresburg, quam avus noster Carolus primo exstruens in Sax- onia decimis dotavit, circumquaque habitantium per duas Saxonicas ra- tias præfatus noster genitor ad novam Corbeiam tradidit, ad herfordiensis autem monasterii adiumentum dedit, in episcopatu quidem Osnabrugensi ecclesiam bugimthi cum subiectis sibi ecclesiis, in parochia vero mimmigerfor- densi ecclesiam hreni cum his, quæ ad eam pertinent, ecclesiis. Ita sane ut de- cimarum aliorumque reddituum proventiones præfatis cederent monasteriis, et ab ipsis vicissim procurarentur subiectæ plebes in baptisate, in eucharistia, in sepulturis, in confessione peccatorum audienda. Et presbyteri, qui prin- cipales

cipales ex his ecclesias tenerent, archipresbyterorum officio fungerentur ad agenda omnia, quae solent fieri ab Archipresbyteris Episcoporum. Cum autem ipsi Episcopi circationes suas ibi agere deberent, ad eorum mansionati- ca daretur, quod in capitularibus antecessorum nostrorum praescriptum habetur. Nos igitur rata esse volentes cetera omnia, tantum expensas ad ministerium episcopi propter aegritudinem et senectutem ei, quae nunc est gorberti augere debemus. Id iuxta petitionem saepe dicti Abbatis Warin- moderari placuit, ut descripto, quantum satis sit ad servitium episcopi, hoc nullo modo subtrahatur, et episcopus vicissim ampliora non requirat, nec cum pluribus veniat, quam ut eis sufficere possint. In quibus satis esse consensit praefatus Episcopus coram nobis, et archiepiscopo nostro HRabano ceterisque cum eo in synodo agentibus. Item ut dentur ad singulas Ecclesias porci quatuor valentes singuli denariis duodecim, et octo arietes, qui eadem pene summa, quod quatuor porci aestimarentur, tres porcelli, quatuor aucta, octo pulli, viginti stulae de medone, XX de mellita cerevisia, XL de non mellita, CXX panes, C modii de avena, manipuli DCti, sitque in potestate Episcopi utrum haec per singulas Ecclesias ad unam mansionaticam, an ad duas velit habere. Ne autem in summa debiti his plus aut minus complectatur, hoc auctoritatis nostrae praeccepto cum consensu synodali decernimus atque iubemus. His etiam ad jungere placuit liberam utrique loco concessionem eligenda de propria congregatione in regimen suis per futura semper tempora congrua persona. Et ut omnis hinc dubietas tollatur, manu propria hac roborantes annuli nostri impressione signari iussimus.

Signum

HLudovici Serenissimi Regis.

Hadelbertus Subdiaconus ad vicem Baldrici abbatis recognovi, Data XI Calend. Junii Anno Xno regni gloriosissimi Regis hludovici in orientali Francia regnantis Indict. 1. Actum in palatio regio Francorumfordi in Dei nomine feliciter Amen.

Qui in hoc diplomate annus regni orientalis Franciae adfectus bitur, is ab anno 844 ducitur, quo ex divisione regnorum inter fratres Viriduni facta regnum suum confirmatus adiit, secus quam in aliis passim diplomatibus, in quibus exordia regni Ludovici ab anno 840 ducuntur, quo Ludovicus ipse sibi regnum Franciae Orientale vendicavit. Herivordienfe quoque Sanctimonialium virginum monasterium Warino Abbati commendatur, quantum ad disciplinam sacram attinet, quamvis locus intra jurisdictionem sacram Episcopi Paderbornensis assertus, & haec ipsa administratio ad Ecclesiastici ordinis praepositos, ut Ludovicus agnoscit, spectaret.

hoc datum Warin quoque in hoc di-
 successorem Gosw-
 nus in Chronico f-
 stitem scribit, sive
 monachos, sive ja-
 us cur inter anno
 vini portio assigna-
 causam reperit,
 oniam invaluerit.
 Episcoporum Sax-
 monis Halberstadt
 degimus junior f-
 xiii Calend. Octob-
 integritate vitae &
 quod de Ruthard
 Meginfridus in Cl-
 Episcopi Ludovic-
 tutum famam Episc-
 cet Haymoni mon-
 dit, da Episcopatur-
 tem, & studium sci-
 digna sapiente vox

A

Subinde Lot-
 se exiit imperio, &
 Egilonis Abbatis fa-
 pitis coma, in Mon-
 quam administrat-
 perium cum Italia p-
 lo cum parte provin-
 vetus videlicet Aust-
 gno inclusa. Aeg-
 Ludovico in Italian-
 duxere ad Ludovic-
 ejus consensu Lot-
 cum ex eo novum c-
 bello ante haberet,
 nis cum Walrada p-

hoc datum Warino Abbati, dissimulante Badurado Episcopo. Legas quoque in hoc diplomate Gosbertum Osnabrugensem Episcopum successorem Goswini debilitate & senio prægravem, cui tamen Ertwinus in Chronico suo Goswinum antecessorem ad annum 866 superstitem scribit, sive jam ille exauctoratus vixerit hactenus Fuldæ inter monachos, sive jam ante etiam extinctus fuerit. Querit Cleinsorgius cur inter annonam, & portiones Episcopi visitantis Ecclesias nulla vini portio assignata, cum cetera tam large præbeantur; nec aliam causam reperit, quam quod vini usus tum nondum per Saxoniam invaluerit. Ceterum annales Francorum hoc anno duorum Episcoporum Saxoniorum obitum tradunt, Hemmonis seu Haymonis Halberstadiensis Episcopi v. Calend. Aprilis extincti, cui Hildegrinus junior subrogatus; tum Hartuardi Mindensis Episcopi xiii. Calend. Octob. sublato, cui Theodoricus successit. Viri omnes integritate vitæ & Apostolica virtute commendati. Memorabile, quod de Ruthardo monacho, Rabani & Strabi auditore, scribit Meginfridus in Chron. Fuldensi, cui cum post obitum Haymonis Episcopi Ludovicus Germaniæ Rex ob præclaram doctrinam & virtutum famam Episcopatum Halberstadiensem obtulisset, ut videlicet Haymoni monacho succederet & ipse monachus, liberè respondit, da Episcopatum alteri, qui idoneus sit, ego religiosæ vitæ quietem, & studium scripturarum omnibus mundi honoribus antefero; digna sapiente vox.

Obitus Episcopi Haymonis Halberst. & Hartuardi Mindens.

Ruthardus Monasticam vitam præfert Episcopatu Halberstadiensi.

Annus Christi 855.

Benedicti III. Pont. I.

Lotharij Imp. 15.

Ludovici Germ. Regis. 15.

Baduradi Ep. Pad. 41.

Subinde Lotharius Imperator tædio rerum humanarum ultro se exiit imperio, & in Prumiense monasterium secedens, è manibus Egilonis Abbatis sacrum religionis habitum sumpsit; positaque capitis coma, in Monachum attonsus est, abdicato principatu nobilior, quam administrato. Paterna hereditas in tres filios divisa; Imperium cum Italia penes Ludovicum natu maximum mansit. Carolo cum parte provinciæ Burgundia: Lothario denique Lotharingia; vetus videlicet Austrasia cessit, unaque Frisia hactenus Austrasiæ Regno inclusa. Ægre tulere Principes & Optimates imperium cum Ludovico in Italiam transferri; eò Lotharium Francofurtum deduxere ad Ludovicum Germaniæ Regem, sollicitantes, liceret sibi ejus consensu Lotharium Imperatorem deligere. At Ludovicus Rex cum ex eo novum civilium bellorum fomitem vereretur, & pacem bello ante haberet, abnuis; quanquam & Lotharius nuptijs adulterinis cum Walrada pollutus, nihil Imperatore dignum ostenderit.

Lotharius Imperium cum Monastica vita commutat. Annales Francor. Regino. Ado.

T

Dignior

Ludovicus
nova do-
natione
auget
Corbei-
ensium
res.

Dignior Imperio ipse Ludovicus Germaniæ Rex, qui per id tempus bella gerebat aduersus Sclavos & Bohemos, unusque sustinebat majorum gloriam, nec minus erat religione in Deum, munificentiaque in Ecclesiam illustris. Ex quo fonte liberalitatis nova rursus Corbeiensibus facta donatio, quam hic adscribimus.

In nomine sanctæ et Individuæ Trinitatis HLudovicus diuina favente gratia Rex. Si liberalitatis nostræ munere de beneficiis à Deo nobis conlatis locis Deo dicatis aliquid conferimus, id nobis et ad mortalem vitam feliciter tranfigendam, et ad æternam perpetua iter obtinendam profuturum liquido credimus. Idcirco notum fieri volumus omnium fidelium nostrorum tam presentium, quam et futurorum sagacitati, quia petente atq; suggerente Warino venerabili Abbate, qui monasterium, quod dicitur nova Corbeia, nostra concessione in regimine habere dinoscitur, quod pia memoria genitor noster construi iussit in honorem Dei, et sancti protomartyris Stephani, ubi et S. Viti Martyris pretiosa pignora seruari noscuntur, complacuit Celsitudini nostræ quandam cellulam juris nostri vocatam Fischbæki, quæ est constructa in pago Leri, memorato monasterio ad iungere, atque per hanc nostram auctoritatem ei tradere, ut perpetuo sub eius ditione, cum omnibus ad se pertinentibus et aspicientibus consistat. Hanc ut diximus cellulam sub integritate, cum omnibus rebus, appendiciis et terminis suis, et cum omnibus ad se pertinentibus, id est, Basilicis, domibus, ceterisque adificiis Decimis, silvis, campis, pascuis, aquis aquarumve decursibus, cultis locis et incultis, mobilibus rebus, et immobilibus, mancipiis diversis sexus et ætatis memorato monasterio subditam esse facimus, atque per hanc nostram auctoritatem ita condonamus atque tradimus, ut in iure ejusdem, ac Monachorum inibi per tempora Deo deservientium in diversis necessitatibus ad diuini cultum propensus exequendum absq; cuiuslibet diminutione, aut retractione permaneat. Et nullus fidelium nostrorum ab eorum dominatione vel potestate eam quoquo modo auferre, aut in aliam quamlibet partem quacunque occasione transferre præsumat; neque ullus Iudex publicus, vel quilibet ex iudiciaria potestate in Ecclesias, aut loca, vel agros, seu reliquas possessiones memoratæ Cellule, quas presenti tempore in quibuslibet pagis et territoris habet, deinceps ibidem conlata fuerint, ad causas iudiciario more audiendas, delinquentes tollendos, aut homines ipsius cellule, tam ingenuos, quam et Latos distringendos, aut ulla redhibitiones, aut illicitas occasiones requirendas unquam tempore ingredi audeat, vel ea quæ supra memorata sunt, penitus exigere præsumat. Sed liceat memorato Abbati sub immunitatis nostræ auctoritate successoribusque ejus, et Monachis in memorato monasterio per tempora degentibus, jam dictam cellam cum omnibus ad se pertinentibus vel aspicientibus, ad Dei et Domini nostri JESU Christi famulatum diligentius peragendum absque cuiusquam contrarietate uti, et quacunque ad suos Domini nostri JESU Christi militia usus et necessitates pertinent ordinare, disponere, justeque efficere. Quatenus pro pii genitoris nostri anime salvatione, et pro Nobis et conjugis proleq; nostræ, et pace nostræ ac statu

* Litas,
sive Litos
Luidos.

itate totius imperii
misericordiam exco-
curavimus, ut præ-
de præfata cellula,
sonæ in beneficium
cultus perseveret, et
vientium usus et n-
tas inviolabilem et
eam firmavimus, e-

PO
ZU
Signum

Hadebertus Subdiaconus
XIII Calendas
Orientali Fra-
in Dei nomine
integrum di-
tervenerit ex scrip-
num Ludovici R-
bularijs accepimus
ne tamen tertiã in-
lum, qui Regni Or-

Quoquo tan-
tum sit; certè Co-
tempus florentissim-
rium Hamburgensium
anno 845 Hildesien-
rus nos fallat, Caro-
num Antistitem sub
die IV Februarij e v-

litate totius imperii à Deo nobis commissi alacrius eos indefinenter Domini misericordiam exorare delectet. Hanc quoque commonitionem subungere curavimus, ut præfatus Abbas, ejusque per tempora Successores provideant de præfata cellula, ne aliquando negligatur in divino cultu, neque cuilibet persona in beneficium tribuatur, sed potius procuretur, ut ibi in perpetuum Dei cultus perseveret, et ad præfati monasterii monachorumque ibidem Deo servientium usus et necessitates perpetuum prospiciat. Et ut hæc nostra auctoritas inviolabilem et inconvulsam obtineat firmitatem, manu propria subter eam firmavimus, et annuli nostri impressione assignari jussimus.

Signam

HLudovici Serenissimi Regis.

Hadebertus Subdiaconus ad vicem Baldrici Abbatis recognovi. Data XIII Calend. Aprilis. Anno XXIII Serenissimi Regis HLudovici in Orientali Francia regnantis. Indictio. III. Actum in Villa Lipilingas in Dei nomine feliciter Amen.

integrum diploma, nisi quòd in anno regni Orientalis error intervenerit ex scriptorum vitio, nam quòd Cleinsorgius retulit, annum Ludovici Regis XII exhibet, id verò, quod ex Corbeiensibus tabularijs accepimus, annum Ludovici Regis XXIII præfert; ex Indictione tamen tertiâ in Corbeiensis ad scripta, ad hunc annum referre visum, qui Regni Orientalis Franciæ passim XV notatur.

Annus Christi 856.

Benedicti III. Pont. 2.

Ludovici II Imp. 1.

Ludovici Germ. Reg. 16.

Baduradi Ep. Pad. 42.

Quoquo tandem anno, quod modo adduximus, diploma datum sit; certè Corbeia ad Visurgim sub Warino Abbate per hoc tempus florentissima fuit, quæ præter tot apostolicos Viros, Ansharium Hamburgensem, & Bremensem Archiepiscopum, Alfridum anno 845 Hildesensem Episcopum, & hoc etiam anno, nisi Leznerus nos fallat, Carolum, Pipini Aquitaniæ Regis filium, Moguntinum Antistitem submitit, qui Rabano ejusdem Sedis Archiepiscopo, die IV Februarij è vivis sublato, succederet.

T 2

Demum

Obitus
Warini
Corbej.
Abbatis.
Chron.
Corb. Meib.
Chron.
Corbej.
Memb. vet.

Demum & ipse Warinus, primus Corbeiensium Abbas, alter- que post Adelhardum conditor, postquam triginta annis & quatuor mensibus monasterium administrasset, VI Cal. Octob. ad immortalē vitam transijt. Vir ex illustri Francorum comitum familiā ortus, doctrinā, sapientiā, disciplinā monasticā, fervore religionis, & vitæ integritate inter sanctissimos ejus sæculi Præsides numerandus; quibus cū sibi Ludovicum Pium Imperatorem, Ludovicum Regem Germaniæ, ceterosque regios fratres intimè demereret, Corbeiam horum donationibus bonisque ita auxit, ut ex inope cœnobio Episcopi patrimonium reliquerit.

Annal.
Franc.
Epil.

Non cessabant inter hæc à vastationibus finitimi superioris Germaniæ populi. Quare Ludovicus, collecto Augusto mensē exercitu, in hostes movet; adjunctisque sibi Soraborum Ducibus, dum per eorum terras iter facit, Dalmatas aggreditur; quos & felici successu superat, & post acceptos ab eis obfides, ad tributa deinceps pendenda cogit. Inde Bohemorum Regnum transit, eodemque prospero eventū, præter complures ad obsequium adactos, nonnullos ex illorum ducibus in deditionem accipit. Nec tamen adeo fortunata hæ Ludovici expeditiones fuere, ut non plures quàm Comites, quàm inferioris sortis milites sint desiderati, de quibus pluribus Annales Francorum ad hosce annos.

Annus Christi 857.

Benedicti III. Pont. 3.

Ludovici II Imp. 2.

Ludovici Germ. Reg. 17.

Baduradi Ep. Pad. 43.

Exin Carolus Moguntinus Archiepiscopus, Rabani successor, altero statim auspiciati muneris anno, in Octobri frequentem Episcoporum Synodum habuit, in qua præter Alfridum Hildesiensem Episcopum, qui præsentis fuerint, nihil ex annalium memoria accepimus; ut nec de Baduradi accessu quidquam certi asserere liceat. Multa in ea synodo ventilata sunt de jure & libertate Ecclesiæ. Allata quoque à Gunthario Colonienfium Antistite epistola ad Alfridum scripta, lectaque coram; qua referebatur ingens & terribilis tempestas, quæ xvii Calend. Octobr. Colonienfem urbem concusserit, populo ob horrorem ad Basilicam confugiente, tanquam istic tutior futurus esset; cum repente fulmen ignei Draconis instar il- lapsum in Basilicam, tectum & fornices scidit, unoque ictu tres ho- mines,

mines, presbyte
sij, & civem ad al
elati. Crebra
Annalibus.

An

Prosperè into
sus Sclavos, Mora
bellum multò ac
itum in hostes: B
dacti. Ad singul
Marchiones dicim
Pannonicos limite
adversus Abotrito
compressit; quo c
phum Saxonie Du
in matrimonium j
diis cum Carolo tr
intentus. Quam
Confluentiam des
veniret, mense Jun
Hoc demum
Bremenfem Episco
hactenus agitatū
que S. Antcharius,
gati Apostolici per
minati, urgente id
tes Septentrionali
Evangelij, quodq
quam ut oculos &
nunc Regna hæc p
Imperatoris, Ludo
& tot Apostolicorū
Sub id tempu
dovicum Germania
primores, & Conf
causā versatur, simul

mines, presbyterum juxta S. Petri, Diaconum ad altare S. Dionysij, & civem ad altare B. Virginis prostravit; sex præterea exanimis elati. Crebra super hæc prodigia memorantur in Francorum Annalibus.

Annus Christi 858. &c.

Nicolai Pont. I. &c.

Ludovici II. Imp. 3. &c.

Ludovici Germ. Reg. 18. &c.

Baduradi Ep. Pad. 44. &c.

Prosperè interim pugnabat Ludovicus Rex Germaniæ adversus Sclavos, Moravos, Bohemos, Dalmatas; ceptumque antea bellum multò acrius hoc anno resumptum & quadruplici exercitu in hostes: Barbarique hi vel ad pacem, vel ad obsequium redacti. Ad singulos populos cohibendos præfecti limitum, quos Marchiones dicimus, impositi. Carolomannus filius in Carinthia Pannonicos limites custodire jussus; Ludovicus filius trans Albim adversus Abotritos cum exercitu missus, gentem illam rebellantem compressit; quo ex bello dum victor redijt, divertitque ad Ludolphum Saxoniam Ducem, filiam ejus Ludgardam solemnij pompa sibi in matrimonium jungit. Ipse Rex in Germania mansit, pacis studiis cum Carolo fratre Galliarum, & Lothario nepote Lotharingiarum Rege intentus. Quam in rem festis paschalibus Francofurti celebratis, Confluentiam descendit, quò cum Lotharius ad colloquium non veniret, mense Junio Francofurtum redijt.

Hoc demum anno Nicolaus Pontifex pro summa auctoritate Bremensem Episcopatum Hamburgensem conjunxit, id quod toties hæcenus agratum, obnitente Colonienſi Archiepiscopo; simulque S. Anſcharius, ac Successores Bremenses Archiepiscopi, & Legati Apostolici per Regna Danorum, Sueonum, & Sclavorum nominati, urgente id demum Ludovico Germaniæ Rege ob necessitates Septentrionalium Regionum, & spem magno fructu dilatandi Evangelij, quodque longius abessent Colonienſes Archiepiscopi, quam ut oculos & curas in hoc opus intendere possent. Et quò nunc Regna hæc per hæresin reciderunt, quæ tanto Ludovici Imperatoris, Ludovici Germaniæ Regis, Anſcharij Archiepiscopi, & tot Apostolicorum virorum labore parta sunt?

Sub id tempus Baduradus Episcopus Francofurtum ad Ludovicum Germaniæ Regem, Procerumque conventum inter Regni primores, & Consiliarios evocatus accessit: ibi cum publici boni causa versatur, simul diocesis suæ causas egit; & quia jam senio urgebatur

Annales Francor. Ludovicus quadruplici exercitu hostes domat.

Bremensis & Hamburgensis Episcopatus conjunctio Pontificis auctoritate stabilitur. Adamus Bremen. Baronius. Vita Anſcharij c. 20.

Ludovicus Rex, petente Baduradodo, privilegia Ecclesie Paderborn. confirmat.

gebatur, ex quadragesimo tertio Episcopatus anno, sollicitus cum primis fuit de privilegijs sui Episcopatus, quæ partim à Carolo M. partim à Ludovico Imperatore data erant, à Ludovico quoque Germaniæ Rege confirmandis; atque id cum Regi exponeret, magnificum sanè confirmationis diploma hic dedit, permotus cum primis ut ipse Rex fatetur, reverentia Episcopi, quem à Carolo M. avo suo inter obsides primam acceptum, enutritumque in Christiana fide, ac deinde à patre Ludovico Imperatore Episcopatu imponitum, fidum sibi haud minus, quàm Patri noverat: diploma à Ferdinando Episcopo primum erutum è latebris sic habet.

In nomine Sanctæ et Individuæ Trinitatis. Ludovicus divina favente gratia Rex. Si liberalitatis nostræ munere loca Deo dicata, et necessitates Ecclesiasticas per petitiones Pontificum atque Sacerdotum nostro relevamus munimine atque tuemur juramine, id nobis et ad mortalem vitam temporaliter transgendam, et ad æternam obtinendam profuturum liquido credimus. Quapropter noverit sagacitas seu utilitas omnium fidelium sanctæ Dei Ecclesie nostrorumque tam presentium quam futurorum qualiter venerabilis Episcopus, fidelisque noster Batheradus nomine veniens in procerum nostrorum presentiam obtulit obtutibus nostris præceptum Domini ac genitoris nostri Ludovici Serenissimi Imperatoris, quod ipse facere iussit per petitionem præfati venerabilis Episcopi ad locum, qui vocatur Paderbrunno, constructum in honore sanctæ Mariæ semper Virginis et sancti Kiliani, in quo præcepto continebatur immunitas atque defensio seu tuitio domini Imperatoris genitoris nostri supra prædictum locum, sed promtegra firmitate ac securitatis studio præfatus venerabilis Episcopus Batheradus deprecatus est mansuetudinem nostram, ut ipsam defensionem atque tuitionem per nostram mansuetudinis præceptum renovare dignaremur, cuius petitioni ob amorem Domini mei I E S U Christi et reverentiam prænominati venerabilis Episcopi seu anime nostræ remedium libenti animo assensum præbentes tale auctoritatis præceptum ad ipsum sanctum locum fieri decrevimus, quatenus sub quali defensione domini genitoris nostri fuit, ita deinceps sub nostra tuitione et immunitatis defensione cum omnibus ad se iuste et legaliter pertinentibus permaneat. Præcipientes ergo iubemus ut nullus iudex publicus vel quislibet ex judiciaria potestate in Ecclesias aut loca vel agros seu reliquas possessiones memorata Ecclesie, quas moderno tempore infra ditionem regni nostri legibus possidet, vel quæ deinceps in jure ipsius loci voluerit divina pietas augeri ad causas iudicario modo audiendas, aut freda exigenda, aut mansiones, vel paratas faciendas, aut fidejussores tollendos, aut homines ipsius Ecclesie contra rationem distringendos, nec ulla redibitiones vel illicitas occasiones requirendas ullo unquam tempore ingredi audeat, vel ea omnia quæ supra numerata sunt penitus exigere præsumat, sed liceat memorato Episcopo suisque successoribus

bus res prædictæ E
re et nostro fidelite
poverit, totum no
dia pauperum et la
lect Clericos in e
Domini misericord
Dei nomine obtine
verius credatur et
firmavimus et ann

Signum

PO
ZI

Walto Subdiacono
XI Calend. J
Serenissimi E
Franconofur

Ex hisce tal
mittam, planè co
fuisse; errorisq; c
gius, ceteri omn
exinde Baduradu
cessit è vita; suce
feratur præfuisse.
à cuius statim ob
radi elevavit, anno
nulphe scribit Sig
Vixitque in Episc
werci, & Gobelin
illis obrepserit, ex
xv Calendas Oct
dinghoviano.

Quoquo ta
dum; dignus ce
Episcopus fuit. In
res, è nobilitate o
cundus post Hat
Idolorum cultu
ligione reliquit.

his res prædictæ Ecclesiæ cum omnibus, quæ possidet, quieto ordine posside-
re et nostro fideliter parere imperio: quidquid verò fiscus exinde sperare
potuerit, totum nos pro æterna remuneratione prædictæ Ecclesiæ ad stipen-
dia pauperum et luminaria concinnanda concedimus, quatinus melius de-
lectet Clericòs in eadem sede degentes pro nobis Coniuge proleque nostra
Domini misericordiam exorare. Hæc quippè auctoritas ut plenior in
Dei nomine obtineat vigorem et à fidelibus sanctæ Dei Ecclesiæ ac nostris
verius credatur et diligentius observetur, manu propria nostra subter eam
firmavimus et annuli nostri impressione adsignari iussimus.

Signum Domni Ludovici Serenissimi Regis,

Walto Subdiaconus ad vicem Wülgarii Cancellarii recognovi. Data
XI Calend. Junii, anno Christo propitio XVIII regni Ludovici
Serenissimi Regis in orientali Francia regnantis Indict. VI. Actum
Franconosurdæ palatio regio in Dei nomine feliciter Amen.

Ex hisce tabulis Ludovici Germaniæ Regis, ut cetera præter-
mittam, planè conficitur, Baduradum adhuc anno 858 superstitem
fuisse; errorisq; convincuntur Bruschius, Kersebrochius, Cleinsor-
gius, ceteri omnes, qui Baduradum anno 852 obiisse scribunt. Vixit
exinde Baduradus in sequentem annum 859, quo in Septembri ex-
cessit è vita; successitque Luthardus, qui cum per xxvi annos re-
feratur præfuisse ab Auctore vitæ Meinweri, Gobelino, alijsque,
à cuius statim obitu, cum Bisfo Luthardi Successor corpus Badu-
radi elevavit, anno videlicet à morte Baduradi xxvii, ut in vita Me-
nulphi scribit Sigewardus, conficitur hic annus mortis Baduradi,
Vixitque in Episcopatu annos 45; secus quàm Auctor vitæ Mein-
weri, & Gobelino ad annum 48 extrahunt. Sed unde hic error
illis obrepserit, exposuimus in Hathumaro. Certior dies mortis,
xv Calendas Octob. consignatus in necrologio Herisfensi & Ab-
dinghoviano.

Baduradi
Ep. Pad.
obitus &
encomi-
um.

Quoquo tandem post hæc anno obiisse dixerimus Badura-
dum; dignus certè omnium annalium & posterorum memoria
Episcopus fuit. Inter primos ille delibatos Saxonix christianæ flo-
res, è nobilitate obses à Carolo acceptus, excultusque in clero, ac se-
cundus post Hathumarum Paderbornensis Episcopus, dioccesin ab
Idolorum cultu integrè purgatam formatamque in christiana re-
ligione reliquit. Ab eo templa ubique & sacræ ædes exstructæ,
inter-

interque prima hæc opera Basilica Paderbornensis Ecclesiæ perfecta est, & xiv Calend. Novemb. solemnî ritu dedicata; collegium Canonicorum tam cleri disciplina, & numero, quàm Gymnasio studiorum & patrimonij sacri bonis florentissimum habuit. In quam rem plurimum contulit auctoritas, quâ pollebat apud Ludovicum Pium Imperatorem, cui ille non modo consilijs, sed & legationibus inter civilia filiorum bella, ut diximus, fidus adfuit; eratque tum illo inter Saxoniam Episcopos, vix aliquis aut sapientia præstantior, aut gratia apud Ludovicum potentior. Eadem post auctoritate valuit apud Lotharium Imper. & Ludovicum Germaniæ Regem, magno diœcesis bono & patrocinio; ut qui ita publicis sese palatinis negotijs permitteret, ut diœcesis, cleri, populi que disciplinam ante omnia haberet. Illo Episcopo diœcesis tribus monasterijs decorata, Corbeienſi, Herivordienſi, & Budecenſi; utque Divorum etiam patrocinij eandem præmuniret, D. Liborij, & Landelini corpora ex Gallia in eam intulit. Multis præterea rebus præclare ad senium gestis memorandus foret, situm Scriptorem suum nactus fuisset: hæc ex Francorum annalibus, alijsque petenda fuerunt. Pulcherrima omnium ornamenta fuere, vitæ integritas, indefessus labor, modestia, zelus christianæ religionis, liberalitas in egenos, caritas in omnes, quibus eâ sanctimoniam famam vivus illuxit, quam ab obitu comprobavit. Nam cum post annos xxvii Bisô Episcopus ejus tumulum aperiret, quibus corpus ejus indutum involutumque erat, adeo integræ sunt vestes repertæ, ut ne simbria quidem putredinis notam contraxerit; quod scriptor vitæ D. Menulphi ejus sanctitati adscripsit. Sepultus autem erat in Basilica Paderbornensi, quam ipse absolverat, in qua multò post honorificentius ossa ejus ab Jmado Episcopo cum ceteris elevata diximus.

*Brouverus
in ſid. illuſ.
vita D. Me-
nulp.*

ANNA-

gndgchshgr
0000000000
0000000000
0000000000
0000000000

SVCS
A

P A D E
B O R N

B. L U

THE

UN

EPIS

mag

mag

mag

mag

mag

mag